

UHASSELT

KU LEUVEN

Maastricht University

KNOWLEDGE IN ACTION

Faculteit Rechten

master in de rechten

Masterthesis

De methode-Cochem als instrument in de strijd tegen hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten

Ina Fonteyn

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten, afstudeerrichting rechten

PROMOTOR :

Prof. dr. Tim WUYTS

De transnationale Universiteit Limburg is een uniek samenwerkingsverband van twee universiteiten in twee landen: de Universiteit Hasselt en Maastricht University.

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

www.uhasselt.be
Universiteit Hasselt
Campus Hasselt:
Martelarenlaan 42 | 3500 Hasselt
Campus Diepenbeek:
Agoralaan Gebouw D | 3590 Diepenbeek

2022
2023

UHASSELT

KNOWLEDGE IN ACTION

KU LEUVEN

Maastricht University

Faculteit Rechten

master in de rechten

Masterthesis

***De methode-Cochem als instrument in de strijd tegen hoog conflictueuze en chronische
ouderconflicten***

Ina Fonteijn

Scriptie ingediend tot het behalen van de graad van master in de rechten, afstudeerrichting rechten

PROMOTOR :

Prof. dr. Tim WUYTS

SAMENVATTING VOOR NIET-JURISTEN

Wanneer een koppel beslist om uit elkaar te gaan moeten er verschillende zaken geregeld worden. Dit is zeker het geval wanneer er gemeenschappelijke kinderen aanwezig zijn. Het is belangrijk dat een kind het contact met de beide ouders kan onderhouden. Hierdoor moet er een regeling over het verblijf van het kind uitgewerkt worden. In deze situatie is het dus van belang dat de ouders goed communiceren met elkaar. In sommige gevallen is dit niet meer mogelijk en ontstaat er een conflict tussen beiden. Wanneer dit conflict zo hoog oploopt, kan het kind hierin betrokken worden. Het kind komt in een lastige situatie terecht en kan het gevoel krijgen dat het 'een kant' moet kiezen.

Als gevolg van dit conflict wordt er vaak een vordering ingesteld voor de familierechtbank. In dit geval zal de familierechter een beslissing nemen over het verblijf van de kinderen. Wanneer een rechter een beslissing neemt zal dit voor één partij aanvoelen als winst en voor de andere partij als verlies. Om hieraan tegemoet te komen werd de methode-Cochem ontwikkeld. Op basis van deze methode zal de familierechter niet meteen uitspraak doen en moeten de partijen eerst proberen zelf tot een oplossing te komen. Hierbij worden ze ondersteund door een team van professionals. Wanneer de partijen er uiteindelijk niet in slagen om tot een oplossing te komen, zal de rechter alsnog een beslissing nemen.

De kern van dit onderzoek focust zich op het vraagstuk of de methode-Cochem er effectief voor zorgt dat ouders zelf tot een oplossing komen waardoor het kind de band met beide ouders kan behouden. Om een antwoord te formuleren op deze vraag werd de methode-Cochem onder de loep genomen. Ten eerste werd de methode getoetst aan het mensenrechtelijk kader. Ten tweede werd een vergelijking gemaakt met de klassieke wettelijke maatregelen. Ten derde werd via diepte-interviews onderzocht hoe er in de praktijk naar deze methode-Cochem wordt gekeken. Tot slot werd een afweging gemaakt van de voor- en nadelen van een wettelijke implementatie van deze methode.

In deze masterscriptie wordt de conclusie gemaakt dat de methode-Cochem leidt tot een effectieve aanpak van hoogconflictueuze scheidingssituaties met chronische ouderschapsconflicten.

DANKWOORD

Deze masterscriptie vormt de kers op de taart van mijn opleiding Rechten aan de Universiteit van Hasselt. Ik kreeg de kans om de methode-Cochem te onderzoeken in het licht van hoogconflictueuze en chronische ouderconflicten. Hierbij wil ik graag enkele mensen bedanken die mij hebben geholpen bij de verwezenlijking van deze scriptie.

Vooreerst wens ik mijn promotor, prof. Tim Wuyts, te bedanken om mij de kans te geven om over dit uitermate boeiende onderwerp te schrijven. Bovendien apprecieer ik enorm de constructieve feedback, goede ondersteuning en empathie die ik tijdens dit schrijfproces mocht ontvangen.

Vervolgens wil ik alle magistraten en advocaten bedanken voor hun medewerking aan deze scriptie. Zonder hun kennis en inzichten had ik deze scriptie niet kunnen schrijven.

Verder richt ik me tot mijn vrienden en familie. Zij vormden een uitlaatklep gedurende dit project en stonden steeds klaar met wijze raad. Hierbij wil ik mijn ouders in het bijzonder bedanken. Zij gaven mij de kans om deze opleiding te volgen. Tot slot nog een speciaal woord van dank aan mijn vriend voor het nalezen van mijn scriptie en het bieden van een luisterend oor, steun en oneindig veel motiverende woorden.

Ina Fonteijn

Leuven, 20 mei 2023

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING VOOR NIET-JURISTEN	1
DANKWOORD.....	3
LIJST VAN AFKORTINGEN	7
INLEIDING	9
Hoofdstuk 1: Probleemstelling	9
Hoofdstuk 2: Onderzoeksvragen	12
Hoofdstuk 3: Onderzoeksmethode	13
Hoofdstuk 4: Opbouw van het onderzoek.....	15
DEEL 1: Hoogconflictueuze scheidingssituatie met chronische ouderschapsconflicten	17
Hoofdstuk 1: Ontstaan: Gardner.....	17
Hoofdstuk 2: Ouderverstoting of oudervervreemding?	21
Hoofdstuk 3: Discussie in de rechtspraak en rechtsleer	23
DEEL 2: Internationaal en Europeesrechtelijk kader	25
Hoofdstuk 1: IVRK.....	25
Hoofdstuk 2: EVRM.....	28
DEEL 3: Maatregelen in de strijd tegen hoogconflictueuze scheidingssituatie met chronische ouderschapsconflicten als gevolg	35
Hoofdstuk 1: Wettelijk kader: ouderlijk gezag	35
Hoofdstuk 2: Klassieke aanpak.....	38
2.1. Deskundigenonderzoek	38
2.2. Neutrale bezoekruimte.....	40
2.3. Familiale bemiddeling	42
2.4. Rechterlijke beslissing met uitvoeringsmaatregelen onder de vorm van een dwangsom bij niet-naleving van de verblijfsregeling	44
2.5. Exclusieve uitoefening ouderlijk gezag	45
2.6. Plaatsing.....	46
2.7. Strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind	47
Hoofdstuk 3: Nieuwe aanpak volgens de methode-Cochem	49
3.1. Methode-Cochem.....	49
3.2. Pilotproject in Dinant.....	52
3.3. Afgeleiden van de methode-Cochem in Antwerpen en Gent	54
3.4. Toetsing internationaal en Europeesrechtelijk kader	56
Hoofdstuk 4: Vergelijking tussen methode-Cochem en andere maatregelen.....	58
4.1. Ingrijpen in het conflict.....	58
4.2. Finaliteit	59
4.3. Toegankelijkheid.....	60
4.4. Afbreuk aan de regeling van het ouderlijk gezag opgenomen in het BW.....	61
4.5. Multidisciplinariteit	61
4.6. Methode-Cochem vs andere maatregelen	62
DEEL 4: Wettelijke implementatie van de methode-Cochem	65
Hoofdstuk 1: Ervaringen van de methode-Cochem in de praktijk (empirisch onderzoek)	65
Hoofdstuk 2: Afweging van de voor- en nadelen van een wettelijke implementatie	72
2.1. Rechtsdogmatisch perspectief.....	72
2.2. Empirisch juridisch perspectief.....	73

CONCLUSIE.....	75
BIBLIOGRAFIE.....	77
BIJLAGEN	87

LIJST VAN AFKORTINGEN

Art.	Artikel
Oud Burgerlijk Wetboek	oud BW
Gerechtelijk Wetboek	Ger.W.
Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens	UVRM
Verdrag inzake de Rechten van het Kind	IVRK
Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden	EVRM
Europees Hof voor de Rechten van de Mens	EHRM
Grondwettelijk Hof	GwH
Hof van Cassatie	HvC
Strafwetboek	Sw.

INLEIDING

Hoofdstuk 1: Probleemstelling

1. Het probleem ontstaat bij de ouders die beslissen om uit elkaar te gaan. De beslissing tot beëindiging van de tweerelatie kan ervoor zorgen dat de communicatie tussen de partijen verslechtert en dit kan een weerslag hebben op het gelijke verblijf van het kind bij de ouders.¹ Het proces van oudervervreemding/ouderverstoting kan in dit geval al aan de gang zijn.

Nadat de partijen beslist hebben om uit elkaar te gaan, en ze er niet in slagen om onderling over bepaalde punten overeen te komen, zal een familierechter zich buigen over deze kwestie. Hij zal tevens een uitspraak moeten doen over de verblijfsregeling/het omgangsrecht van het kind/de kinderen.²

Indien er al sprake is van een moeizame relatie tussen één ouder en het kind, is het van groot belang dat de familierechter deze signalen al vroeg herkent en ingrijpt. De rechter beschikt over een aantal instrumenten om vervreemding tegen te gaan.³ Ondanks de instrumenten waarover de rechter beschikt, is het niet altijd vanzelfsprekend om oudervervreemding/ouderverstoting te herkennen. De begrippen 'oudervervreemding' en 'ouderverstoting' worden telkens op een verschillende wijze uitgelegd. Dit blijkt uit de omschrijving van deze begrippen in de beantwoording op parlementaire vragen en uit verschillende onderzoeken.⁴ Door de diverse omschrijvingen en het gebrek aan eenduidigheid, ontstaat er betwisting in de rechtsleer/rechtspraak over een formele definitie en kenmerken waaraan getoetst kan worden. Daarnaast is er discussie in de ruimere literatuur over het bestaan van oudervervreemding/ouderverstoting. Bepaalde critici gaan ervan uit dat het een excuus is van een ouder om de andere ouder in een slecht daglicht te plaatsen.⁵

Bovendien is het mogelijk dat de hoogconflictueuze situatie al zo lang aan de gang is dat het voor de rechter moeilijk is om de belangen van het kind alsook de belangen van de ouders te beoordelen. De rechter staat dan voor een voldongen feit en in dit geval is een co-ouderschapsregeling dan ook vaak uitgesloten waardoor de ouderverstoting verder gevoed wordt.⁶ Daarom is het van groot belang dat er in een aanpak voorzien wordt waarbij de rechter meer preventief kan handelen en de relatie tussen de ouders kan trachten te herstellen.⁷ De wettelijke bepalingen komen op voor de belangen van het kind maar grijpen pas *a posteriori* in.⁸ Hierdoor bieden ze geen remedie in de effectieve aanpak van de verslechterde relatie tussen ouder en kind.

---

¹E. LANCKSWERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, nr. 7-8, (184) 184.

²E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243.

³A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 218-219.

⁴*Vr. en Antw.* Kamer 2017-18, 23 februari 2018, 250 (Vr. nr. 2244 G. UYTTERSROT); C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrecht", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 139; K. EMMERY en C. WIEWAUTERS, "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 2, (1) 2.

⁵*Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT).

⁶INGENTIA, "Ouderverstoting, wat nu?", <https://ingentia-advocaten.be/ingentia-family/ouderverstotingwatnu/> (consultatie 10 oktober 2022).

⁷G. UYTTERSROT, "Ouderverstoting is ook een vorm van partnergeweld", *Knack*, 7 april 2016.

⁸*Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT).

2. Een gebrek aan effectieve aanpak leidde tot verschillende wetsvoorstellen. Op 13 oktober 2010 diende Guy Swennen een wetsvoorstel in om een artikel 374/1 in het Burgerlijk Wetboek in te voegen dat in een 'snel attitudeonderzoek' voorziet. Het onderzoek zou van toepassing zijn wanneer één ouder zich verzet tegen een gebruikelijk omgangsrecht en dit zonder gegronde reden. Het snel attitudeonderzoek kan dan door de rechter bevolen worden.

Op 23 november 2010 werd er door Christine Defraigne een wetsvoorstel ingediend betreffende de aanpak van oudervervreemding door middel van 'ouderbegeleiding onder gerechtelijk toezicht'. Dit is een vorm van begeleiding die door een rechter opgelegd wordt zodra hij vaststelt dat de band tussen ouder en kind verloren dreigt te gaan. Het is de bedoeling dat de ouders samenwerken, onderhandelingen voeren en tot een oplossing van het probleem komen. In bovenstaande voorstellen werden goede ideeën aangehaald maar deze werden niet geïmplementeerd in de huidige wetgeving. Na de wetsvoorstellen in 2010 werden er vooral parlementaire vragen gesteld met betrekking tot het onderwerp.

In 2017 werd er actie ondernomen door de toenmalige minister van Justitie: Koen Geens. Hij richtte een 'werkgroep familierechtbanken' op die zich onder andere ook boog over de problematiek van oudervervreemding. De werkgroep ging op zoek naar een mogelijke oplossing en de 'methode-Cochem' werd als pilootproject uitgerold in de familierechtbank van Dinant en Luik.⁹

3. De methode-Cochem voorziet in een multidisciplinaire aanpak van een scheidingsconflict waarbij het recht van een kind om zijn beide ouders te kennen en ze regelmatig te zien centraal staat.¹⁰ Het doel is om ervoor te zorgen dat de ouders beter kunnen samenwerken waardoor het welzijn van het kind gevrijwaard wordt.¹¹ 'Multidisciplinair' slaat op het samenbrengen van onderzoekers uit verschillende disciplines en deze werken samen rond eenzelfde thema/problematiek.¹² In dit geval worden maatschappelijk werkers, deskundigen in gedragswetenschappen en bemiddelaars bij het scheidingsconflict betrokken.¹³ De deskundigen proberen door middel van samenwerking het verantwoordelijkheidsgevoel van de ouders te herstellen, de communicatie te verbeteren en empathie voor elkaar te tonen.¹⁴ Zo kan een akkoord tot stand komen dat voldoet aan het belang van de kinderen.

Doordat een rechter wordt bijgestaan door een team van specialisten dat meteen ingrijpt op het ogenblik dat een gerechtelijke procedure wordt opgestart, is het mogelijk om meer preventief te werk te gaan. Er wordt getracht om vanaf het begin de belangen van het kind voorop te zetten en de relatie ten aanzien van elke ouder te garanderen.¹⁵ De ouders krijgen de kans om zelf tot een oplossing te komen. Indien dit niet lukt kan de rechter op basis van de verworven inzichten van de

---

⁹ *Ibid.*

¹⁰ E. LANCKSWEEERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, nr. 7-8, (184) 190; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 88-89.

¹¹ E. LANCKSWEEERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, nr. 7-8, (184) 184.

¹² *Ibid.*

¹³ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 14-16.

¹⁴ E. LANCKSWEEERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, nr. 7-8, (184) 184.

¹⁵ *Ibid.*

experts een correcte uitspraak doen omtrent het omgangsrecht/verblijf van de kinderen.¹⁶

Er is een nieuwe denkwijze ontstaan over het omgaan met scheidingsconflicten en de methode-Cochem is een van de initiatieven die binnen dit kader tot stand is gekomen. De methode kreeg veel positieve reacties. Dit blijkt uit het pilootproject van de Minister van Justitie om de methode over het land uit te rollen¹⁷, verschillende studiedagen hierover te organiseren ...

Ondanks de vele positieve reacties is de aanpak volgens de 'methode-Cochem' niet in een wettelijke bepaling gegoten. Dit komt doordat dit model nog niet wetenschappelijk geëvalueerd is. Er werd nog geen onderzoek gevoerd waaruit blijkt dat deze methode een effectieve oplossing biedt voor het probleem van oudervervreemding/ouderverstoting. Daarnaast zijn er nog tal van andere initiatieven ontstaan die eventueel een efficiëntere oplossing bieden. Hierdoor wordt er nog steeds teruggegrepen naar de bestaande wettelijke mogelijkheden en bepaalt iedere familierechtbank in ieder arrondissement nog steeds zijn eigen werkmethode. Zo vormt de methode-Cochem de inspiratiebron voor het participatie-en consensusmodel dat van toepassing is in de familierechtbank van Antwerpen en Gent.¹⁸ In de familierechtbank van Leuven is er momenteel een werkgroep opgericht waar de implementatie van de methode-Cochem wordt besproken.¹⁹ In de rechtbanken van Limburg ligt de focus meer op trajectbemiddeling en is er van een implementatie van de methode-Cochem nog geen sprake.²⁰

4. De wetgever probeert aan de internationaalrechtelijke bepaling te voldoen en het belang van de ouders en kinderen te waarborgen, maar toch is er in de praktijk nog steeds sprake van oudervervreemding. Er dient dus een aangepast wettelijk kader tot stand te komen om deze problematiek effectief aan te pakken. Hoe dit wettelijk kader eruit moet zien, of de methode-Cochem hierin dient te worden opgenomen, wat de rechtsbasis is voor deze methode en of een implementatie van de methode effectief zal leiden tot een efficiëntere aanpak van de problematiek is nog niet duidelijk wegens een gebrek aan onderzoek. Het is dus van belang om na te gaan of een wettelijke implementatie van de methode-Cochem zal leiden tot een effectievere aanpak van hoogconflictueuze scheidingsituaties met chronische ouderschapsconflicten tot gevolg.

---

¹⁶ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 20-29.

¹⁷ *Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT).

¹⁸ U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 88.

¹⁹ Informatie bekomen o.b.v. interviews afgenomen in het kader van het sociaal-wetenschappelijk onderzoek rond effectiviteit van de methode-Cochem (2023).

²⁰ *Ibid.*

Hoofdstuk 2: Onderzoeksvragen

5. De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt: *“Kan de implementatie van de methode-Cochem in het wettelijk kader leiden tot een effectieve aanpak van hoogconflictueuze scheidingssituaties met chronische ouderschapsconflicten tot gevolg en dit in overeenstemming met het EVRM en het IVRK?”*

6. Om het onderzoek te structureren is het van belang dat er wordt gewerkt met subonderzoeksvragen. Deze subonderzoeksvragen helpen om een antwoord te formuleren op de centrale onderzoeksvraag. De centrale onderzoeksvraag wordt in vijf verschillende subonderzoeksvragen opgedeeld.

- Subonderzoeksvraag 1: *“Wat is een hoogconflictueuze scheidingssituatie met chronische ouderschapsconflicten tot gevolg?”*
- Subonderzoeksvraag 2: *“Welke verplichtingen rusten er op België met betrekking tot het behoud van de band tussen ouder en kind in het licht van het EVRM en het IVRK?”*
- Subonderzoeksvraag 3: *“Voldoen de huidige maatregelen en de methode-Cochem aan de verplichtingen opgelegd door het EVRM en het IVRK?”*
- Subonderzoeksvraag 4: *“Bereikt de methode-Cochem in de praktijk effectief het beoogde doel: het in stand houden van de band tussen ouder en kind?”*
- Subonderzoeksvraag 5: *“Dient de methode-Cochem ingeschreven te worden in het Belgisch recht?”*

Hoofdstuk 3: Onderzoeksmethode

7. Deze scriptie is evaluerend van aard. Evaluerende onderzoeksvragen trachten een bepaalde rechtsfiguur te beoordelen of te waarderen in het licht van een vooropgestelde norm.²¹ In mijn masterscriptie zal ik evalueren of een wettelijke implementatie van de methode-Cochem kan leiden tot een effectieve aanpak van hoogconflictueuze scheidingssituaties met chronische ouderschapsconflicten tot gevolg. Het doel van dit onderzoek is om mee te werken aan een efficiëntere aanpak van hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten door de methode-Cochem te vergelijken met de klassieke maatregelen en te toetsen aan het EVRM en het IVRK.

8. Om een antwoord te formuleren op de (sub)onderzoeksvragen, worden verschillende onderzoeksmethodes gehanteerd. Het onderzoek kan worden opgedeeld in twee luiken.

Luik 1: Rechtsdogmatisch onderzoek

Ik ben aan het rechtsdogmatisch onderzoek begonnen door middel van een bronnenanalyse. Door eerst op zoek te gaan naar algemene handboeken kon ik het onderwerp in de juiste juridische context plaatsen. Hierna ging ik op zoek naar specifieke bronnen die betrekking hadden op mijn onderwerp en selecteerde ik de nuttige passages uit de wetgeving, rechtspraak en rechtsleer. Daarnaast heb ik internationale alsook nationale bronnen geraadpleegd.

In dit luik wordt een antwoord geformuleerd op subonderzoeksvraag 1, 2, 3 en 5.

Luik 2: Empirisch onderzoek

Het tweede luik van deze masterscriptie omvat het empirisch onderzoek. Dit onderzoek werd gevoerd door het afnemen van diepte-interviews. Er werd gekozen voor diepte-interviews, omdat hiermee dieper kan worden ingegaan op de mening en standpunten van de respondenten. De doelstelling van deze interviews is nagaan wat de ervaring is van de methode-Cochem in de praktijk. Hierbij bevroeg ik de respondenten ook over hun mening met betrekking tot een wettelijke implementatie van de methode. Omdat voornamelijk magistraten en advocaten werken met de methode-Cochem, werden er vijf magistraten en twaalf advocaten in Vlaanderen gecontacteerd. Uiteindelijk antwoordden drie magistraten en vier advocaten op mijn e-mail. Hierdoor werden er in totaal zeven diepte-interviews afgenomen. De respondenten bevonden zich in het gerechtelijk arrondissement van Antwerpen, Leuven, Limburg en Oost-Vlaanderen. De interviews werden in deze masterscriptie verwerkt door het gebruik van quotes. Dit houdt in dat de belangrijkste passages uit het interview eruit werden gehaald en besproken.²² De transcriptie van deze interviews is terug te vinden in de bijlagen van deze masterscriptie.

---

²¹ L. KESTEMONT, P. SCHOUKENS, K. HENDRICKX en E. TERRY (red.), *Rechtswetenschappelijk schrijven*, Leuven, Acco, 2017, 64.

²² H. ROOSE en B. MEULEMAN, *Kennis maken. Methodologie voor sociale wetenschappers*, Gent, Kresko, 2021, 335.

Doordat de schrijftijd van deze masterscriptie beperkt was tot één jaar, was het niet haalbaar om meer interviews af te nemen. Hierdoor is dit onderzoek eerder verkennend en wordt er een bouwsteen gelegd voor het voeren van verder onderzoek.

In dit luik wordt een antwoord geformuleerd op subonderzoeksvraag 4 en 5.

Hoofdstuk 4: Opbouw van het onderzoek

9. Deze masterscriptie bestaat uit vier delen.

Het eerste deel '**Hoogconflictueuze scheidingssituatie met chronische ouderschapsconflicten**' bevat de beschrijving van enkele relevante begrippen. Verder wordt weergegeven welk begrip in deze masterscriptie centraal staat. Hierbij wordt een antwoord geformuleerd op de eerste subonderzoeksvraag.

Hoofdstuk 1 geeft het ontstaan van het 'Parental alienation syndrome' weer dat ontdekt werd door Richard Alen Gardner.

Hoofdstuk 2 omschrijft de begrippen ouderverstoting en oudervreemding.

Hoofdstuk 3 is gefocust op de discussie die er heerst in de rechtspraak en rechtsleer over de begrippen oudervreemding en ouderverstoting.

Deel twee '**Internationaal en Europeesrechtelijk kader**' bevat een toelichting van dit kader in het licht van hoogconflictueuze scheidingssituatie met chronische ouderschapsconflicten. In dit deel wordt een antwoord geformuleerd op de tweede subonderzoeksvraag en het bestaat uit twee hoofdstukken.

Hoofdstuk 1 omvat een beschrijving van de belangrijkste bepaling van het EVRM.

Hoofdstuk 2 omvat een beschrijving van de belangrijkste bepalingen van het IVRK.

Het derde deel '**Maatregelen in de strijd tegen hoogconflictueuze scheidingssituatie met chronische ouderschapsconflicten als gevolg**' geeft de klassieke maatregelen en de methode-Cochem weer. Hierbij wordt een antwoord geformuleerd op de derde subonderzoeksvraag. Het omvat vier hoofdstukken.

Hoofdstuk 1 betreft een uiteenzetting van het wettelijk kader van het ouderlijk gezag.

Hoofdstuk 2 omvat een beschrijving van verschillende klassieke maatregelen.

Hoofdstuk 3 geeft de methode-Cochem weer.

Hoofdstuk 4 houdt een vergelijking in tussen de klassieke maatregelen en de methode-Cochem.

Het laatste deel '**Wettelijke implementatie van de methode-Cochem**' onderzoekt de wenselijkheid van de implementatie. In dit deel wordt een empirisch onderzoek gevoerd naar de bevindingen in de rechtspraak. Er wordt een antwoord geformuleerd op de vierde en vijfde subonderzoeksvraag.

Hoofdstuk 1 omvat de verwerking van de diepte-interviews en peilt naar de methode-Cochem in de praktijk.

Hoofdstuk 2 omvat een afweging van de voor- en nadelen van een wettelijke implementatie.

DEEL 1: Hoogconflictueuze scheidingssituatie met chronische ouderschapsconflicten

10. Het doel van dit onderzoek is nagaan of de wettelijke implementatie van de methode-Cochem kan leiden tot een effectieve aanpak van hoogconflictueuze scheidingssituaties met chronische ouderschapsconflicten tot gevolg. Om een antwoord te kunnen formuleren op de centrale onderzoeksvraag is het van belang om te weten wat verstaan wordt onder 'hoogconflictueuze scheidingssituaties met chronische ouderschapsconflicten tot gevolg'. De verduidelijking van dit begrip staat centraal in dit deel. In het eerste hoofdstuk wordt de ontstaanswijze van het 'Parental alienation syndrome' volgens Gardner uiteengezet. In hoofdstuk 2 volgt een bespreking van de termen 'ouderverstoting' en 'oudervervreemding' en de conceptuele onduidelijkheden die met deze begrippen gepaard gaan. In het laatste hoofdstuk wordt de kritiek op de theorie van Gardner besproken en de terminologie die in deze uiteenzetting zal worden gehanteerd. Hiermee wordt een antwoord geformuleerd op de eerste subonderzoeksvraag.

Hoofdstuk 1: Ontstaan: Gardner

11. Richard Alen Gardner was een Amerikaanse kinderpsychiater die vanaf 1963 rechtszaken met betrekking tot de voogdij over kinderen onderzocht.²³ In het begin van zijn onderzoek merkte Gardner op dat moeders als superieur werden beschouwd wat betreft de opvoeding van het kind.²⁴ De vader kwam pas in aanmerking voor het hoofdvoogdijschap wanneer hij ernstige tekortkomingen van de moeder kon bewijzen.²⁵ In de jaren 70 groeide het belang van het kind en het gezamenlijk gezag.²⁶ Hierdoor kregen rechtbanken de instructies om in geschillen over het voogdijschap het geslacht te negeren en enkel de ouderschaps capaciteit in acht te nemen.²⁷ Doordat vaders nu meer kans maakten op het hoofd-voogdijschap, ontstond er een explosie aan geschillen over de voogdij en het gezag over kinderen.²⁸ Om de eigen positie binnen een rechtszaak te versterken en die van de andere ouder te verzwakken, ontstonden er situaties waarbij een ouder een kind ging 'programmeren' zodat het kind de ene ouder afwijst en enkel nog verbonden is aan de ouder waarmee het alle tijd doorbrengt.²⁹ Gardner zag hierin een nieuwe stoornis en in 1985 publiceerde hij zijn eerste artikel over het 'Parental alienation syndrome' (hierna PAS genoemd).³⁰

12. Gardner definieerde dit syndroom als volgt: "*A disorder that arises primarily in the context of child-custody disputes. Although the dispute is most often between the parents, it can arise in other types of conflicts over child custody, e.g., parent vs. stepparent, parent vs. grandparent, etc. Its primary manifestation is the child's campaign of denigration against a parent, a campaign that has no justification against a good, loving parent. It results from the combination of a programming*

---

²³R.-A. GARDNER, "The Parental Alienation Syndrome: Past, Present, and Future", <http://richardagardner.com/ar22> (consultatie 15 november 2022).

²⁴ *Ibid.*

²⁵ D. LORANDOS, R.-A. GARDNER en S.-R. SAUBER, *The International Handbook of Parental Alienation Syndrome: Conceptual, Clinical and Legal Considerations*, Springfield, Charles C. Thomas, 2006, 5.

²⁶ R.-A. GARDNER, "Recent Trends in Divorce and Custody Litigation", *Academy Forum* 1985, vol. 29, nr. 2, 3-7.

²⁷ *Ibid.*

²⁸ Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel tot invoering van ouderbegeleiding onder gerechtelijk toezicht, *Parl. St.* Kamer 2010-11, nr. 5-520/1.

²⁹ K. EMMERY en C. WIEWAUTERS, "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 2, (1) 2.

³⁰ *Ibid.*

parents indoctrinations and the child's own contributions to the vilification of the target parent. When true parental abuse and/or neglect is present, the child's animosity may be justified, and so the parental alienation syndrome explanation for the child's hostility is not applicable. Including a PAS into a child is a form of emotional abuse because it can result in the attenuation and even destruction of the child's bond with a good, loving parent."³¹

13. Het 'programmeren' van het kind en de 'eigen bijdrage van het kind aan de denigrerende campagne ten aanzien van de andere ouder' zijn de twee hoofdelementen die in deze definitie centraal staan.³² De 'programmatie' of 'brainwashing' van het kind betekent dat de ene ouder houdingen en ideeën in de hersencircuits van het kind gaat vastleggen die ten nadele zijn van de andere ouder.³³ Het kind wordt dus door middel van voortdurende kritiek en negatieve voorstellingen ten onrechte opgestookt tegen de andere ouder om zo contactverlies te veroorzaken.³⁴ Deze ideeën en houdingen zijn in strijd met de eigen en eerdere ervaringen van het kind.³⁵ Het gedrag van de verstoten ouder is te herkennen wanneer er een belemmering is van de relatie en het contact met het kind, er valse aantijgingen zijn van misbruik, er een angstreactie is van de kinderen en wanneer de relatie verslechterd is sinds de scheiding.³⁶

De eigen bijdrage van het kind betekent dat het kind deelneemt en eigen scenario's toevoegt aan de belasterende campagne.³⁷ Dit wordt gesteund door de brainwashende ouder waardoor het kind steeds meer eigen bijdragen gaat toevoegen en alle positieve en liefdevolle ervaringen met de andere ouder volledig vergeet.³⁸ De denigrerende campagne die wordt gevoerd ten aanzien van de andere ouder, stemt niet overeen met het gedrag van die ouder waardoor de campagne niet kan worden gerechtvaardigd.³⁹ Wanneer emotionele mishandeling, fysieke mishandeling, verbaal geweld of verwaarlozing zich voordoen of wanneer een kind contact weigert doordat de ouder jaren in het buitenland woonde zonder een teken van leven te geven, is de vijandigheid van het kind te rechtvaardigen en gaat het louter om parental alienation⁴⁰ Parental alienation is een algemene term voor elke situatie waarbij het contact tussen ouder en kind verloren gaat. In dit geval is er geen sprake van een syndroom.⁴¹

---

³¹ D. LORANDOS, R.-A. GARDNER en S.-R. SAUBER, *The International Handbook of Parental Alienation Syndrome: Conceptual, Clinical and Legal Considerations*, Springfield, Charles C. Thomas, 2006, 5.

³² C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsels, Intersentia, 2021, 103.

³³ R.-A. GARDNER, "The Parental Alienation Syndrome: Past, Present, and Future", <http://richardagardner.com/ar22> (consultatie 15 november 2022).

³⁴ Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel tot invoering van ouderbegeleiding onder gerechtelijk toezicht, *Parl. St.* Kamer 2010-11, nr. 5-520/1.

³⁵ R.-A. GARDNER, "The Parental Alienation Syndrome: Past, Present, and Future", <http://richardagardner.com/ar22> (consultatie 15 november 2022).

³⁶ Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel tot invoering van ouderbegeleiding onder gerechtelijk toezicht, *Parl. St.* Kamer 2010-11, nr. 5-520/1.

³⁷ D. LORANDOS, R.-A. GARDNER en S.-R. SAUBER, *The International Handbook of Parental Alienation Syndrome: Conceptual, Clinical and Legal Considerations*, Springfield, Charles C. Thomas, 2006, 5-6.

³⁸ R.-A. GARDNER, "The Parental Alienation Syndrome: Past, Present, and Future", <http://richardagardner.com/ar22> (consultatie 15 november 2022).

³⁹ C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsels, Intersentia, 2021, 103.

⁴⁰ C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsels, Intersentia, 2021, 103; R.-A. GARDNER, "The Parental Alienation Syndrome: Past, Present, and Future", <http://richardagardner.com/ar22> (consultatie 15 november 2022).

⁴¹ C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsels, Intersentia, 2021, 103; R.-A. GARDNER, "Parental Alienation Syndrome vs. Parental Alienation: Which Diagnosis Should Evaluators Use in Child-Custody Disputes?", *The American Journal of Family Therapy* 2002, vol. 30, nr. 2, (93) 93-115.

14. Een syndroom is een "cluster van symptomen die samen optreden en een specifieke ziekte kenmerken".⁴² Volgens Gardner is PAS een psychologisch syndroom doordat het een ziektebeeld is dat afwijkt van het normale.⁴³ Er zijn acht kenmerken die meestal samen voorkomen bij het kind.⁴⁴

Een eerste kenmerk is het zwartmaken of het voeren van een denigrerende of lastercampagne door de ene ouder ten aanzien van de andere ouder.⁴⁵ Het uitvoeren van de campagne wordt mee overgenomen door het kind waardoor de band tussen beiden tenietgaat.⁴⁶ Het kind gaat een haat ontwikkelen ten opzichte van die ouder en wil geen contact meer.⁴⁷

Volgens het tweede kenmerk worden er door het kind zwakke of lichtzinnige redenen aangehaald voor het gebrek aan contact met een ouder.⁴⁸ Voorbeelden van redenen waarom ze niet willen verblijven bij een ouder zijn: ik mag er in de ochtend geen tv kijken; omdat hij of zij stomme mopjes vertelt; omdat hij te veel soep maakt ...⁴⁹

Een ander kenmerk is het gebrek aan ambivalentie door zwart-witdenken.⁵⁰ De ene ouder is goed en de andere ouder is slecht.⁵¹ Beide ouders worden in een hokje geplaatst en mooie herinneringen aan de 'slechte' ouder worden verdrongen doordat deze niet passen binnen dit denken.⁵² Gelukkige momenten die vastgelegd zijn op foto gaan ze ontkennen of zelfs beweren dat ze verplicht werden om te lachen voor de camera.⁵³

Daarnaast gaan kinderen het verstotingsgedrag internaliseren.⁵⁴ Het kind vindt zijn gedrag gerechtvaardigd en wat de andere ouder ook doet, er is geen dankbaarheid of interesse van het kind.⁵⁵ Zo worden financiële steun, cadeautjes of kaartjes niet goed ontvangen.⁵⁶

Verder is er een onvoorwaardelijke steun in het ouderlijk conflict voor de ouder waarmee het contact behouden blijft. Het kind gaat de vertelde verhalen over de andere ouder overnemen en als waarheid aannemen.⁵⁷

---

⁴² D. LORANDOS, R.-A. GARDNER en S.-R. SAUBER, *The International Handbook of Parental Alienation Syndrome: Conceptual, Clinical and Legal Considerations*, Springfield, Charles C. Thomas, 2006, 6.

⁴³ K. BASTAITS, D. MORTELMANS en I. PASTEELS, "Sporen van ouderverstoting in het SiV-onderzoek", *Relaties en nieuwe gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 3, (1) 13-17.

⁴⁴ R.-A. GARDNER, "The Parental Alienation Syndrome: Past, Present, and Future", <http://richardagardner.com/ar22> (consultatie 15 november 2022).

⁴⁵ C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsel, Intersentia, 2021, 103.

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ *Ibid.*

⁴⁸ C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsel, Intersentia, 2021, 103; K. BASTAITS, D. MORTELMANS en I. PASTEELS, "Sporen van ouderverstoting in het SiV-onderzoek", *Relaties en nieuwe gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 3, (1) 13-17.

⁴⁹ *Ibid.*

⁵⁰ K. BASTAITS, D. MORTELMANS en I. PASTEELS, "Sporen van ouderverstoting in het SiV-onderzoek", *Relaties en nieuwe gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 3, (1) 13-17.

⁵¹ C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsel, Intersentia, 2021, 103.

⁵² C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsel, Intersentia, 2021, 103.

⁵³ *Ibid.*

⁵⁴ K. BASTAITS, D. MORTELMANS en I. PASTEELS, "Sporen van ouderverstoting in het SiV-onderzoek", *Relaties en nieuwe gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 3, (1) 13-17.

⁵⁵ C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsel, Intersentia, 2021, 103.

⁵⁶ *Ibid.*

⁵⁷ *Ibid.*

Een volgend kenmerk is de afwezigheid van schuldgevoelens over het gedrag en de handelingen die gesteld worden ten aanzien van de ouder waarmee het contact verbroken wordt.⁵⁸ Het kind kan niet meer onafhankelijk denken en gaat volhouden dat de contactbreuk zijn eigen keuze is.⁵⁹

Daarnaast wordt het gedrag van de ouder waarmee het contact behouden blijft gekopieerd en het kind zal onvoorwaardelijk partij kiezen voor deze ouder.⁶⁰ Het kind is één met de dominerende ouder en doet alles wat die wil.⁶¹

Tot slot zal de vijandigheid die er heerst ten aanzien van de 'slechte' ouder worden verspreid of uitgebreid naar de verdere familie van deze ouder.⁶² Neefjes en nichtjes, oma en opa, buren of vrienden van de 'slechte' ouder krijgen ook te maken met deze afkeurende houding van het kind.⁶³

15. Er ontstond veel controverse rond de theorie van Gardner. Ondanks de kritiek en de tegenstanders slaagde hij er wel in om aan het licht te brengen dat door een scheiding de relaties binnen een gezin erg verstoord kunnen raken.⁶⁴ Het werd duidelijk dat het scheidingsproces in sommige gezinnen grondig fout kan verlopen met contactverlies als resultaat.⁶⁵ Daarnaast is dit concept belangrijk voor professionals die kinderen evalueren.⁶⁶ De professional moet in dit geval achterhalen of de beweringen van het kind kloppen en hij kan zich hierbij informeren of er een voogdijconflict hangende is. Hij kan hiermee dan rekening houden in zijn evaluatie.⁶⁷

---

⁵⁸ K. BASTAITS, D. MORTELMANS en I. PASTEELS, "Sporen van ouderverstoting in het SiV-onderzoek", *Relaties en nieuwe gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 3, (1) 13-17.

⁵⁹ *Ibid.*

⁶⁰ *Ibid.*

⁶¹ Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel tot invoering van ouderbegeleiding onder gerechtelijk toezicht, *Parl. St. Kamer* 2010-11, nr. 5-520/1.

⁶² K. BASTAITS, D. MORTELMANS en I. PASTEELS, "Sporen van ouderverstoting in het SiV-onderzoek", *Relaties en nieuwe gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 3, (1) 13-17.

⁶³ Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel tot invoering van ouderbegeleiding onder gerechtelijk toezicht, *Parl. St. Kamer* 2010-11, nr. 5-520/1; C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsel, Intersentia, 2021, 103.

⁶⁴ K. EMMERY en C. WIEWAUTERS, "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 2, (1) 2.

⁶⁵ *Ibid.*

⁶⁶ R.-A. GARDNER, "Recent Trends in Divorce and Custody Litigation", *Academy Forum* 1985, vol. 29, nr. 2, 3-7.

⁶⁷ *Ibid.*

Hoofdstuk 2: Ouderverstoting of oudervervreemding?

16. 'Parental alienation' en 'Parental alienation syndrom' zijn vanuit de Verenigde Staten overgewaaid naar België.⁶⁸ In het Nederlands worden deze begrippen vertaald als 'ouderverstoting', 'oudervervreemding' of 'ouderverstotingsyndroom'.⁶⁹

17. Er bestaat veel controverse over deze begrippen aangezien er geen eenduidige, vaststaande definitie terug te vinden is in de rechtsleer, rechtspraak of wetgeving.⁷⁰ Ouderverstoting en oudervervreemding worden vaak als synoniemen voor elkaar gebruikt.⁷¹ De gelijkenis tussen beide is dat het kind één ouder gaat afwijzen.⁷² Centraal staat het kind waarnaar verwezen wordt als slachtoffer of als actor.⁷³ Echter, het verschil tussen deze begrippen situeert zich op het vlak van de oorzaak van de afwijzing.⁷⁴

18. Bij ouderverstoting staat 'verstoten' centraal. Met dit werkwoord wordt verwezen naar een gerichte actie en verantwoordelijkheid van het kind.⁷⁵ Er wordt aangenomen dat er sprake is van ouderverstoting wanneer er een relatiebreuk plaatsvindt tussen de ouders en het kind één van zijn ouders volledig uit zijn leven gaat sluiten als gevolg van emotionele manipulatietechnieken die door de andere ouder op het kind worden toegepast.⁷⁶ Het kind dat één van beide ouders niet meer wil zien en dus verstoot, wordt het 'verstotend kind' genoemd.⁷⁷ De ouder die verstoten wordt, is de 'verstoten ouder'.⁷⁸ De ouder die mee aan de basis ligt van de verstoting is de 'verstotende ouder'.⁷⁹ Met het werkwoord 'verstoten' wordt verwezen naar een gerichte actie en verantwoordelijkheid van het kind.⁸⁰ Voor de relatiebreuk tussen de ouders was er nog geen breuk in de relatie tussen ouder en kind en was er een normale band tussen beiden.⁸¹ Het is een verregaande vorm van gebrek aan contact die zich voordoet na de scheiding en gestimuleerd wordt door de verstotende ouder.⁸² In dit begrip wordt het verstoten gezien als een gevolg van de brainwashing van het kind door de

---

⁶⁸ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

⁶⁹ J. MAHIEU, "Een blik in het hoofd en het hart van een familierechter", *T.Fam.* 2020, nr. 1, (2) 13; E. LANCKSWERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, nr. 7-8, (184) 187.

⁷⁰ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

⁷¹ *Ibid.*

⁷² *Ibid.*

⁷³ K. EMMERY en C. WIEWAUTERS, "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 2, (1) 2.

⁷⁴ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

⁷⁵ K. EMMERY en C. WIEWAUTERS, "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 2, (1) 2.

⁷⁶ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

⁷⁷ A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 214-221.

⁷⁸ *Ibid.*

⁷⁹ *Ibid.*

⁸⁰ A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 214-221.

⁸¹ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

⁸² C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

verstotende ouder.⁸³ Het verstotend kind heeft geen geldige reden voor de contactbreuk.⁸⁴ Er bestaan geen maatstaven om te oordelen of een reden voor de contactbreuk een geldige reden is.⁸⁵ Een voorbeeld van een geldige reden is het plegen van een strafbaar feit ten aanzien van het kind zoals seksueel misbruik.⁸⁶ De verstotende ouder gaat over tot dit gedrag om de eigen positie binnen een gerechtelijke procedure te versterken.⁸⁷ Het doel is om een verblijfsregeling te bekomen in het eigen voordeel.⁸⁸

19. Oudervervreemding is een juistere vertaling van het begrip 'alienation'. Het werkwoord vervreemden verwijst naar het bereikte resultaat.⁸⁹ In dit geval is er voorafgaand aan de scheiding al sprake van een conflictueuze relatie tussen ouder en kind. Er is een geldige reden voor de contactbreuk.⁹⁰ Er wordt niet verwezen naar de schuld van één van de ouders tot het overgaan van manipulatie.⁹¹ Het is een meer algemeen concept waarbij naar alle conflictscheidingen verwezen wordt waarbij er iets fout loopt in de relatie tussen ouder en kind.⁹²

20. Daarnaast bestaat er ook verwarring tussen de concepten ouderverstoting en ouderverstotingssyndroom.⁹³ Volgens sommige auteurs zijn deze concepten identiek aan elkaar maar volgens anderen is het ouderverstotingssyndroom een gevolg van de ouderverstoting.⁹⁴ Het ouderverstotingssyndroom treedt op wanneer het kind zelf actief bijdraagt tot de belasterende campagne tegen de andere ouder.⁹⁵

In sommige juridische en beleidsdocumenten wordt oudervervreemding beschouwd als het proces dat voorafgaat aan de ouderverstoting.⁹⁶ In andere documenten worden de termen door elkaar gebruikt of wordt er maar één concept weergegeven.⁹⁷ Doordat er geen uniformiteit is in de Belgische rechtsleer en rechtspraak ontstaat er een conceptuele onduidelijkheid.⁹⁸ Verschillende auteurs doen de suggestie om de begrippen ouderverstoting en oudervervreemding te vervangen door andere woorden zoals bijvoorbeeld 'contactbreuk'.⁹⁹

---

⁸³ C. MELKEBEEK, "Oudervervreemding en het belang van het kind", *TJK* 2012, nr. 1, (66) 66.

⁸⁴ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 242.

⁸⁵ C. MELKEBEEK, "Oudervervreemding en het belang van het kind", *TJK* 2012, nr. 1, (66) 66.

⁸⁶ *Ibid.*

⁸⁷ C. MELKEBEEK, "Oudervervreemding en het belang van het kind", *TJK* 2012, nr. 1, (66) 66.

⁸⁸ *Ibid.*

⁸⁹ K. EMMERY en C. WIEWAUTERS, "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 2, (1) 2.

⁹⁰ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

⁹¹ A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 214-221.

⁹² *Ibid.*

⁹³ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

⁹⁴ *Ibid.*

⁹⁵ *Ibid.*

⁹⁶ Voorstel van resolutie met betrekking tot een snelle detectie en aanpak van ouderverstoting, *Parl. St. Senaat* 2019-20, nr. 6-489/1.

⁹⁷ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

⁹⁸ *Ibid.*

⁹⁹ K. EMMERY en C. WIEWAUTERS, "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 2, (1) 2.

Hoofdstuk 3: Discussie in de rechtspraak en rechtsleer

21. Nadat Gardner naar buiten kwam met zijn theorie over het PAS ontstond hierover controverse vanuit wetenschappelijke en klinische hoek.¹⁰⁰ Er waren voor- maar ook heel wat tegenstanders die kritiek uitten op deze theorie. Een eerste vorm van kritiek ging over het bestaan van het ouderverstotingssyndroom.¹⁰¹ Gardner sprak over een syndroom, maar het is niet duidelijk hoeveel symptomen aanwezig moeten zijn en in welke mate.¹⁰² De voorstanders probeerden ook om het syndroom te laten opnemen in de DSM-5.¹⁰³ Ze slaagden hier niet in waardoor de tegenstanders dit als een bevestiging zagen van hun kritiek.¹⁰⁴ Daarnaast voerde Gardner een beschrijvend en geen empirisch onderzoek.¹⁰⁵ Er is dus geen empirisch bewijs dat de oorzaak, het verloop en de behandeling van het syndroom kan onderbouwen. Hierdoor kan er geen sprake zijn van een als officieel erkend syndroom.¹⁰⁶ De term 'syndroom' werd door veel tegenstanders te zwaar bevonden waardoor de term verkort werd naar parental alienation.¹⁰⁷

22. Parental alienation wordt in ons taalgebruik vertaald naar ouderverstoting en oudervreemding.¹⁰⁸ De conceptuele onduidelijkheid over deze begrippen werd in hoofdstuk 2 uiteengezet. Ondanks het omstreden karakter van Gardners onderzoek en de gehanteerde terminologie, slaagde hij er wel in om de verstoring van gezinnen door een scheiding aan het licht te brengen.¹⁰⁹ Naar aanleiding van zijn onderzoek zijn er verschillende onderzoekers zich in deze materie gaan verdiepen.¹¹⁰

23. Door de kritiek¹¹¹ op de gehanteerde terminologie en de diversiteit aan onderzoeken, wordt er in deze masterscriptie geen gebruik gemaakt van de termen ouderverstoting, oudervreemding en ouderverstotingssyndroom. "Hoogconflictueuze scheidingssituaties met chronische ouderconflicten tot gevolg" is de terminologie die zal worden gebruikt.

---

¹⁰⁰ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

¹⁰¹ *Ibid.*

¹⁰² K. EMMERY en C. WIEWAUTERS, "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 2, (1) 3.

¹⁰³ *Ibid.*

¹⁰⁴ C. MELKEBEEK, "Oudervreemding en het belang van het kind", *TJK* 2012, nr. 1, (66) 66.

¹⁰⁵ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

¹⁰⁶ *Ibid.*

¹⁰⁷ K. EMMERY en C. WIEWAUTERS, "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 2, (1) 3.

¹⁰⁸ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en de jeugdrechter", *NJW* 2019, nr. 397, (138) 138-148.

¹⁰⁹ K. EMMERY en C. WIEWAUTERS, "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 2, (1) 3.

¹¹⁰ C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Morsel, Intersentia, 2021, 105.

¹¹¹ I. DE BRUYN, "Beter een familiehuis dan een familierechtbank", *Juristenkrant* 2016, nr. 337, (14) 14.

'Hoogconflictueus'¹¹² slaat op veelvuldige, grote en lang aanslepende conflicten/ruzies en onderling wantrouwen. Dit gaat gepaard met negatieve gevoelens waarbij de partners niet tot een consensus kunnen komen.

'Chronisch' betekent langdurig of voortdurend.¹¹³ Dit wil zeggen dat de contactbreuk die ontstaan is tussen ouder en kind langdurig is waarbij zich geen natuurlijk herstel van de relatieband voordoet.

Een 'ouderconflict' is een conflict tussen ouder en kind dat ontstaat naar aanleiding van de beëindiging van de tweerelatie.¹¹⁴

24. Deze termen zijn meer overkoepelend waardoor ouderverstoting, oudervervreemding of het ouderverstotingssyndroom hieronder kunnen worden gebracht. In het licht van deze masterscriptie volstaat een overkoepelend begrip doordat de focus van dit onderzoek niet gelegen is in de discussie en nuanceverschillen tussen deze begrippen.

---

¹¹² X, "Scheiding en langdurige conflicten", <https://www.expoo.be/themas/scheiding/scheiding-en-langdurige-conflicten> (consultatie 25 oktober 2022).

¹¹³ X, "Chronisch", <https://www.woorden.org/woord/chronisch> (consultatie 16 december 2022).

¹¹⁴ X, "Elkaar ondersteunen", http://ouders.tweehuizen.be/content.aspx?url=elkaar_ondersteunen (consultatie 16 december 2022).

DEEL 2: Internationaal en Europeesrechtelijk kader

25. Om na te gaan of de methode-Cochem kan leiden tot een effectieve aanpak van hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten is het van belang om te weten of deze methode in overeenstemming is met het mensenrechtelijk kader dat is opgenomen in het EVRM en het IVRK. In dit deel wordt een toetsingskader gecreëerd en een antwoord gezocht op de volgende subonderzoeksvraag: "Welke verplichtingen rusten er op België met betrekking tot het behoud van de band tussen ouder en kind in het licht van het EVRM en het IVRK?". In het eerste hoofdstuk wordt het 'Verdrag inzake de Rechten van het Kind' (hierna: IVRK) besproken. Het tweede hoofdstuk behandelt het 'Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden' (EVRM). Hierbij wordt artikel 8 EVRM uitvoerig besproken en wordt er dieper ingegaan op de positieve en negatieve verplichtingen van de staat met betrekking tot de band tussen ouder en kind.

Hoofdstuk 1: IVRK

26. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden heel wat mensen getroffen door gruweldaden. Om dit in de toekomst te vermijden, kwamen er kort na deze oorlog verschillende verdragen met betrekking tot mensenrechten tot stand.¹¹⁵ Deze mensenrechtenverdragen waren ook belangrijk voor kinderen, maar waren niet aangepast aan de kwetsbaarheid van kinderen.¹¹⁶ Deze kwetsbaarheid zorgt ervoor dat kinderen nood hebben aan een bijzondere zorg en bescherming.¹¹⁷ Om hieraan tegemoet te komen, werd op 20 november 1989 het IVRK aangenomen. Het verdrag somt specifieke kinderrechten op waardoor kinderen worden gezien als rechtssubjecten die dragers zijn van mensenrechten.¹¹⁸

27. Een kind is iedere persoon die jonger is dan de leeftijd van 18 jaar en deel uit maakt van een gezin.¹¹⁹ Het gezin is de natuurlijke omgeving van het kind waar het zichzelf kan ontplooiën.¹²⁰ Doordat het gezin de kern van de samenleving vormt, moeten de verdragsstaten de nodige bijstand en bescherming verlenen.¹²¹ Hierdoor zijn er in het IVRK verschillende verplichtingen opgenomen.

28. Ten eerste moet een verdragsstaat ervoor zorgen dat wanneer in het kader van een scheidingsprocedure maatregelen worden genomen die betrekking hebben op het kind (vb.: verblijfsregeling), het belang van het kind steeds een eerste overweging vormt.¹²²

---

¹¹⁵ N. WILLEMS en J. GEBOERS, "18 jaar Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind - Kritische reflectie inzake kinderrechten in Vlaanderen", *TJK* 2008, nr. 1. (56) 56-57; W. VANDENHOLE, "Kinderrechten in universele en Europese mensenrechtenverdragen", in W. VANDENHOLE (ed.), *Kinderrechten in België*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 3.

¹¹⁶ W. VANDENHOLE, "Kinderrechten in universele en Europese mensenrechtenverdragen", in W. VANDENHOLE (ed.), *Kinderrechten in België*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 5.

¹¹⁷ Preambule IVRK.

¹¹⁸ Verslag namens de commissie voor de institutionele aangelegenheden, *Parl. St.* Senaat 1999-2000, nr. 2-21/4; E. VERHELLEN, "Het Verdrag inzake de rechten van het kind meerderjarig. Enkele beschouwingen over de implementatie in België", *TJK* 2008, nr. 1, (11) 12.

¹¹⁹ Art. 1 IVRK.

¹²⁰ Art. 5 IVRK; Preambule IVRK.

¹²¹ Preambule IVRK.

¹²² Art. 3.1 IVRK.

Het 'belang van het kind' wordt niet precies gedefinieerd in het IVRK.¹²³ Het is een flexibel begrip dat alle gewaarborgde rechten uit het verdrag omvat.¹²⁴ Zo is het bijvoorbeeld in het belang van het kind om bij zijn ouders op te groeien.¹²⁵ Daarnaast is het belang van een kind in elke situatie anders waardoor er moet worden gekeken naar de specifieke toestand van het kind.¹²⁶ Om dit begrip te verduidelijken, heeft het Comité voor de rechten van het kind een niet-uitputtende lijst opgesteld met elementen die mee in rekening kunnen worden genomen bij de beoordeling van het belang van het kind.¹²⁷ Het gaat onder andere om volgende elementen:¹²⁸ "mening van het kind"¹²⁹, identiteit, behoud van de band met de ouders en het onderhouden van relaties ... Doordat de lijst niet-exhaustief is, is het mogelijk om andere factoren die specifiek aan de situatie zijn mee in acht te nemen.¹³⁰

Het belang van het kind moet steeds een eerste overweging zijn in procedures met betrekking tot het kind.¹³¹ Dit houdt in dat een afweging moet worden gemaakt tussen de belangen van het kind en de andere geldende belangen van bijvoorbeeld de ouders.¹³² Bij deze belangenafweging moet er rekening worden gehouden met de leeftijd en maturiteit van het kind.¹³³ Het belang van het kind is dus niet het enige beoordelingscriterium dat in acht wordt genomen en het krijgt geen absolute voorrang op de belangen van anderen.¹³⁴ Er wordt wel bijzonder aandacht geschonken aan het belang van het kind waardoor het een hoge prioriteit krijgt.¹³⁵ Het zal dus zwaarder doorwegen dan de andere belangen.¹³⁶ Enkel in uitzonderlijke gevallen waarbij voldaan is aan de noodzakelijkheids- en proportionaliteitstoets, kan een ander belang voorgaan op dat van het kind.¹³⁷ Door middel van deze afweging is het mogelijk om een beslissing te nemen die in het belang van het kind is.¹³⁸

---

¹²³ D. REYNAERT, "Het belang van het kind. Zoektocht naar een lading voor de vlag", *TJK* 2007, nr. 4, (203) 203.

¹²⁴ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Antwerpen, Intersentia, 2013, 623.

¹²⁵ C. VRIJENS, "Het belang van het kind als "een eerste" overweging: een kinderrecht", *TJK* 2020, nr. 2, (47) 47.

¹²⁶ C. MOL, "Het mensenrechtelijke kader inzake de procespositie van de minderjarige: normen voortvloeiend uit het IVRK, het EVRM en andere Europese bronnen", *T.Fam.* 2022, nr. 5-6, (124) 128; C. VRIJENS, "Het belang van het kind als "een eerste" overweging: een kinderrecht", *TJK* 2020, nr. 2, (47) 47.

¹²⁷ CRC, GC 14, 12.

¹²⁸ *Ibid.*

¹²⁹ Art. 12 IVRK; J. VAN DEN SANDE, "Naar een hervormd vaderschapsrecht", *TPR* 2022, nr. 3, (915) 965.

¹³⁰ J. VAN DEN SANDE, "Naar een hervormd vaderschapsrecht", *TPR* 2022, nr. 3, (915) 965.

¹³¹ Art. 3.1 IVRK; GwH 19 maart 2015, nr. 38/2015, overw. B.4.3; Cass. 14 juni 2019, *T.Fam.* 2020, 292, noot P. SENAËVE; C. VRIJENS, "Het belang van het kind als "een eerste" overweging: een kinderrecht", *TJK* 2020, nr. 2, (47) 47.

¹³² D. REYNAERT, "Het belang van het kind. Zoektocht naar een lading voor de vlag", *TJK* 2007, nr. 4, (203) 203-204; T. WUYTS, "Het recht op identiteit in de Belgische rechtsorde", *T.Fam.* 2015, nr. 2, (60) 60-65.

¹³³ GwH 29 oktober 2015, nr. 153/2015, overw. B.11.3; C. MOL, "Het mensenrechtelijke kader inzake de procespositie van de minderjarige: normen voortvloeiend uit het IVRK, het EVRM en andere Europese bronnen", *T.Fam.* 2022, nr. 5-6, (124) 128.

¹³⁴ GwH 2 juli 2015, nr. 101/2015, overw. B.9; Cass. 14 juni 2019, *T.Fam.* 2020, 292, noot P. SENAËVE; E. ALOFS en S. DE BUS, "Broers en zussen in het jeugdrecht [Bedenkingen nav wet 20 mei 2021 tot wijziging van het oud Burgerlijk Wetboek, betreffende de persoonlijke banden tussen broers en zussen]", *T.Fam.* 2021, nr. 10, (312) 316.

¹³⁵ U. CERULUS, "COVID-19 en verblijfsregelingen: reden tot (tijdelijke) herziening?", *T.Fam.* 2021, nr. 2, (45) 47; C. MOL, "Het mensenrechtelijke kader inzake de procespositie van de minderjarige: normen voortvloeiend uit het IVRK, het EVRM en andere Europese bronnen", *T.Fam.* 2022, nr. 5-6, (124) 128-129.

¹³⁶ GwH 25 juni 2015, nr. 94/2015, B.19.3; J. VAN DEN SANDE, "Naar een hervormd vaderschapsrecht", *TPR* 2022, nr. 3, (915) 967.

¹³⁷ E. ALOFS en S. DE BUS, "Broers en zussen in het jeugdrecht [Bedenkingen nav wet 20 mei 2021 tot wijziging van het oud Burgerlijk Wetboek, betreffende de persoonlijke banden tussen broers en zussen]", *T.Fam.* 2021, nr. 10, (312) 316; U. CERULUS, "COVID-19 en verblijfsregelingen: reden tot (tijdelijke) herziening?", *T.Fam.* 2021, nr. 2, (45) 47.

¹³⁸ J. VAN DEN SANDE, "Naar een hervormd vaderschapsrecht", *TPR* 2022, nr. 3, (915) 967.

29. Een tweede verplichting voor verdragsstaten is opgenomen in art. 9.3 IVRK en bevat een recht op persoonlijk contact.¹³⁹ Wanneer de ouders gescheiden zijn, heeft het kind het recht om op regelmatige basis met zijn beide ouders persoonlijke betrekkingen en rechtstreekse contacten te hebben. Hierdoor blijft er loyaleit bestaan ten aanzien van beide ouders.¹⁴⁰ Het is de taak van een rechter om specifieke maatregelen op te leggen die het persoonlijk contact met beide ouders aanmoedigt.¹⁴¹ Er mag dus geen voorrang verleend worden aan één ouder ten koste van de andere. Staten moeten hierover waken en deze gelijkheid waarborgen in maatregelen die ingeschreven zijn in de wet.¹⁴²

Dit artikel moet samen worden gelezen met het hierboven besproken artikel 3.1 IVRK.¹⁴³ Het onderhouden van de contacten tussen ouder en kind is in het belang van het kind.¹⁴⁴ Enkel wanneer het contact tussen beiden in strijd zou zijn met dit belang, kan een rechter beslissen dat het contact niet gunstig is voor het kind.¹⁴⁵ De ouders en de kinderen moeten hiervan op de hoogte gebracht worden.¹⁴⁶

30. Tot slot geven de artikelen 18, 5, 3 (lid 2) en 27 van het IVRK aan dat ouders de eerste verantwoordelijken zijn voor de opvoeding, ontwikkeling en zorg van hun kinderen. Hierbij moeten de ouders handelen in het belang van hun kind.¹⁴⁷ Beide ouders hebben een gemeenschappelijke ouderlijke verantwoordelijkheid en volgens deze bepalingen hebben de verdragsstaten positieve en actieve verplichtingen om hen hierin te ondersteunen.¹⁴⁸ Het is de bedoeling dat ze de ouders gaan begeleiden, hen inlichten over hun verantwoordelijkheid en voorzien in ondersteunende faciliteiten zoals een kinderopvang, zodat het kind in optimale omstandigheden zich kan ontwikkelen.¹⁴⁹ De verantwoordelijkheid ligt nog steeds in eerste instantie bij de ouders.¹⁵⁰ De verantwoordelijkheid van de verdragsstaat is subsidiair en komt dus op de tweede plaats.¹⁵¹

---

¹³⁹ T. VERCRUYSE, "Wie niet verzoekt om persoonlijk contact, krijgt het niet ambtshalve", *T.Fam.* 2016, nr. 7, (169) 171.

¹⁴⁰ U. CERULUS, "COVID-19 en verblijfsregelingen: reden tot (tijdelijke) herziening?", *T.Fam.* 2021, nr. 2, (45) 49.

¹⁴¹ C. WHALEN, "Article 9: The Right Not to Be Separated from Parents" in *Monitoring State Compliance with the UN Convention on the Rights of the Child. Children's Well-Being: Indicators and Research*, Duitsland, Springer Nature, 2022, 3-14.

¹⁴² J. Doek, "Article 9. The Right Not to Be Separated from His or Her Parents" in A. Alen, J. Vande Lanotte, E. Verhellen, F. Ang, E. Berghmans en M. Verheyde (eds.), *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, Leiden, 2006, 28-30.

¹⁴³ J. PUT, *Handboek Jeugdbeschermingsrecht*, Brugge, die Keure/la Charte, 2021, 65.

¹⁴⁴ Art. 9.3 IVRK.

¹⁴⁵ Art. 9.3 IVRK; T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Antwerpen, Intersentia, 2013, 645.

¹⁴⁶ C. WHALEN, "Article 9: The Right Not to Be Separated from Parents" in *Monitoring State Compliance with the UN Convention on the Rights of the Child. Children's Well-Being: Indicators and Research*, Duitsland, Springer Nature, 2022, 3-14.

¹⁴⁷ E. DECORTE, *Recht op kennis van afstammingsinformatie bij medisch begeleide voortplanting*, Brugge, die Keure/la Charte, 2022, 55; W. VANDENHOLE, G. ERDEM TÜRKELLI en S. LEMBRECHTS, *Children's rights. A Commentary on the Convention on the Rights of the Child and its Protocols*, Glos, Edward Elgar Publishing Limited, 2019, 204-205.

¹⁴⁸ W. VANDENHOLE, G. ERDEM TÜRKELLI en S. LEMBRECHTS, *Children's rights. A Commentary on the Convention on the Rights of the Child and its Protocols*, Glos, Edward Elgar Publishing Limited, 2019, 204-205.

¹⁴⁹ S. MEUWESE, M. BLAAK, M. KAANDORP, A. BARENDSEN, M. EIGENRAAM en M. BRUNING, *Handboek internationaal jeugdrecht. Een toelichting voor rechtspraak en jeugdbeleid op het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en andere internationale regelgeving over de rechtspositie van minderjarigen*, Leiden, Defence for children, 2012, 301-302.

¹⁵⁰ E. DECORTE, *Recht op kennis van afstammingsinformatie bij medisch begeleide voortplanting*, Brugge, die Keure/la Charte, 2022, 55; T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Antwerpen, Intersentia, 2013, 620.

¹⁵¹ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Antwerpen, Intersentia, 2013, 620.

In principe dragen ouders deze verantwoordelijkheid gezamenlijk.¹⁵² Echter, is dit minder evident wanneer ouders beslissen om uit elkaar te gaan. In zo een situatie is het in het belang van het kind dat beide ouders een actieve rol blijven spelen in de opvoeding en verzorging.¹⁵³ Hierdoor ontstaat in hoofde van de verdragsstaat de taak om maatregelen te voorzien die de uitoefening van het gezamenlijk gezag na scheiding ondersteunen en bevorderen.¹⁵⁴

Hoofdstuk 2: EVRM

31. Na de gruwelen van de Tweede Wereldoorlog kwam op 10 december 1938 de 'Universele Verklaring van de Rechten van de Mens tot stand'.¹⁵⁵ De Raad van Europa had grote belangstelling voor deze Universele Verklaring waardoor op 4 november 1950 het 'Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden' (hierna: EVRM) werd aangenomen.¹⁵⁶ Het doel van dit verdrag is de erkenning van enkele universele en daadwerkelijke rechten en vrijheden die aan de basis liggen van gerechtigheid en vrede in de wereld.¹⁵⁷ Hiermee probeert de Raad van Europa een grotere eenheid te bereiken tussen de lidstaten.¹⁵⁸ Om deze rechten en vrijheden te waarborgen, werd het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) opgericht.¹⁵⁹ Het Hof gaat over tot de interpretatie en behandeling van klachten met betrekking tot de verdragsbepalingen.¹⁶⁰

32. In het licht van hoogconflictueuze en chronische ouderconflicten vormt artikel 8 EVRM het kernartikel. Volgens het eerste lid van dit artikel heeft iedereen recht op eerbiediging van zijn privéleven, familie- en gezinsleven, woning en zijn correspondentie. In principe mag de overheid zich niet mengen in de uitoefening van dit recht.¹⁶¹ In lid twee van dit wetsartikel is hierop een uitzondering voorzien. De overheid mag zich onder bepaalde voorwaarden wel inmengen.¹⁶² Dit is het geval wanneer dit bij wet is voorzien en het noodzakelijk is in een democratische samenleving.¹⁶³ Hierbij kan het gaan om een inmenging in het belang van de nationale veiligheid, openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land.¹⁶⁴ Daarnaast kunnen ook wanordelijkheden en strafbare

---

¹⁵² Art. 18 IVRK.

¹⁵³ S. MEUWESE, M. BLAAK, M. KAANDORP, A. BARENDSEN, M. EIGENRAAM en M. BRUNING, *Handboek internationaal jeugdrecht. Een toelichting voor rechtspraktijk en jeugdbeleid op het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en andere internationale regelgeving over de rechtspositie van minderjarigen*, Leiden, Defence for children, 2012, 299-303.

¹⁵⁴ S. MEUWESE, M. BLAAK, M. KAANDORP, A. BARENDSEN, M. EIGENRAAM en M. BRUNING, *Handboek internationaal jeugdrecht. Een toelichting voor rechtspraktijk en jeugdbeleid op het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en andere internationale regelgeving over de rechtspositie van minderjarigen*, Leiden, Defence for children, 2012, 301.

¹⁵⁵ Universele Verklaring van 10 december 1948 van de Rechten van de Mens, BS 31 maart 1949; S. MEUWESE, M. BLAAK, M. KAANDORP, A. BARENDSEN, M. EIGENRAAM en M. BRUNING, *Handboek internationaal jeugdrecht. Een toelichting voor rechtspraktijk en jeugdbeleid op het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en andere internationale regelgeving over de rechtspositie van minderjarigen*, Leiden, Defence for children, 2012, 76-77.

¹⁵⁶ Preambule EVRM; J. WOUTERS, *Internationaal recht in kort bestek (derde editie)*, Morsel, Intersentia, 2020, 411-412.

¹⁵⁷ Preambule EVRM.

¹⁵⁸ *Ibid.*

¹⁵⁹ Preambule EVRM, K. LENAERTS en P. VAN NUFFEL, *Europees recht (zevende editie)*, Morsel, Intersentia, 2023, 6-7.

¹⁶⁰ K. LENAERTS en P. VAN NUFFEL, *Europees recht (zevende editie)*, Morsel, Intersentia, 2023, 6-7.

¹⁶¹ Art. 8, lid 1 EVRM.

¹⁶² Art. 8, lid 2 EVRM.

¹⁶³ *Ibid.*

¹⁶⁴ *Ibid.*

feiten voorkomen worden.¹⁶⁵ Tot slot kan het ook wenselijk zijn om de gezondheid, goede zeden of de rechten en vrijheden van anderen te beschermen.¹⁶⁶

33. Het eerste lid van bovenstaand besproken artikel geeft weer dat er een recht is op de eerbieding van het privéleven, familie- en gezinsleven. Privéleven en familie- en gezinsleven zijn van elkaar te onderscheiden begrippen waaraan het EHRM een autonome interpretatie geeft.¹⁶⁷ De lidstaten zijn gehouden aan deze interpretatie van het EHRM en kunnen geen eigen invulling aan deze begrippen geven.¹⁶⁸ Het privéleven is een open begrip dat ruim geïnterpreteerd moet worden.¹⁶⁹ Bij deze interpretatie staat persoonlijke autonomie centraal.¹⁷⁰ Dit houdt in dat een persoon in staat moet zijn om zichzelf te kunnen ontwikkelen en het eigen leven te leiden zoals hij of zij het wil.¹⁷¹ Deze persoonlijke autonomie rijkt verder dan de "binnencirkel"¹⁷² van een persoon zoals fysieke en psychologische integriteit¹⁷³, fysieke en sociale identiteit¹⁷⁴, geslachtsidentificatie¹⁷⁵, seksueel leven ...¹⁷⁶ Het omvat het hele private sociale leven.¹⁷⁷ Andere personen benaderen om er relaties mee aan te gaan behoort dus ook tot het privéleven.¹⁷⁸ Door de bescherming van dit privéleven wordt een vrijheid gecreëerd waarbij een persoon zowel zichzelf als een sociale identiteit kan ontwikkelen.¹⁷⁹

34. Het familie- en gezinsleven is een specificering van het privéleven aangezien hierbij enkel bijzonder beschermwaardige relaties in aanmerking komen voor bescherming.¹⁸⁰ Opdat een familie- en gezinsleven bestaat, moet worden aangetoond dat er nauwe persoonlijke banden bestaan waarbij er sprake is van een affectieve zorgrelatie.¹⁸¹ Er moet een wil zijn om daadwerkelijk verantwoordelijkheden op te nemen.¹⁸² Het gaat om relaties tussen volwassenen, kinderen en volwassenen en kinderen.

Het bestaan van een gezins- en familieleven tussen een volwassene en een kind wordt slechts in bepaalde situaties vermoed. Meer specifiek is er vooreerst een vermoeden wanneer een

---

¹⁶⁵ *Ibid.*

¹⁶⁶ *Ibid.*

¹⁶⁷ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsel, Intersentia, 2013, 457-486.

¹⁶⁸ EHRM 1 april 2010, nr. 57813/00, SH/Oostenrijk, § 92; T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsel, Intersentia, 2013, 461.

¹⁶⁹ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsel, Intersentia, 2013, 469.

¹⁷⁰ T. WUYTS, "Autonomie in het personenrecht: de rol van artikel 8 EVRM en het EHRM in een samenleving in beweging – deel 1", *TJK* 2023, nr. 4, (1) 2.

¹⁷¹ EHRM 22 november 2022, nr. 58817/15, D.B./Zwitserland §85; T. WUYTS, "Autonomie in het personenrecht: de rol van artikel 8 EVRM en het EHRM in een samenleving in beweging – deel 1", *TJK* 2023, nr. 4, (1) 2.

¹⁷² T. WUYTS, "Autonomie in het personenrecht: de rol van artikel 8 EVRM en het EHRM in een samenleving in beweging – deel 1", *TJK* 2023, nr. 4, (1) 2.

¹⁷³ EHRM 26 maart 1985, nr. 8978/80, XY/Nederland, § 22.

¹⁷⁴ EHRM 7 februari 2002, nr. 53176/99, Mikulic/Kroatië, § 53.

¹⁷⁵ EHRM 6 april 2017, nr. 79885/12, Nicot/Frankrijk.

¹⁷⁶ EHRM 17 februari 2005, nrs. 42758/98 en 45558/99, A.D./België, § 79; EHRM 1 juli 2014, nr. 10917/15, S.A.S. t/ Frankrijk; J. PUT, *Handboek Jeugdbeschermingsrecht*, Brugge, die Keure / la Charte, 2021, 53-113.

¹⁷⁷ EHRM 5 september 2017, nr. 61496/08, Barbulescu/Roemenië, § 70.

¹⁷⁸ T. WUYTS, "Autonomie in het personenrecht: de rol van artikel 8 EVRM en het EHRM in een samenleving in beweging – deel 1", *TJK* 2023, nr. 4, (1) 2.

¹⁷⁹ EHRM 27 maart 2008, nr. 44009/05, Shtukaturov/Rusland, §83; EHRM 16 november 2021, nr.

38048/18 (N./Roemenië), (No. 2), §53; T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsel, Intersentia, 2013, 468-469.

¹⁸⁰ EHRM 10 april 2018, nr. 75157/14, Bistieva e.a./Polen; T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsel, Intersentia, 2013, 468-472.

¹⁸¹ EHRM 22 maart 2012, nr. 45071/09, Ahrens/Duitsland, §44.

¹⁸² *Ibid.*

alleenstaande vrouw bevalt van een kind.¹⁸³ De geboorte doet het gezins- en familielevens ontstaan.¹⁸⁴ Een tweede situatie doet zich voor wanneer een kind geboren wordt uit een wettig huwelijk.¹⁸⁵ Het kind maakt vanaf de geboorte automatisch deel uit van die bestaande relatie en er is een nauwe persoonlijke band tussen het kind en de ouders.¹⁸⁶ Tot slot is er een vermoeden van een gezins- en familielevens wanneer een kind geboren wordt en de ouders op dat moment niet gehuwd zijn of niet meer samenleven.¹⁸⁷ Het is wel vereist dat de samenleving tijdens de verwekking van het kind enige tijd heeft geduurd.¹⁸⁸ Indien dit niet het geval is, kunnen uitzonderlijk andere factoren het bewijs leveren dat de relatie voldoende stabiel is om familiale banden te creëren.¹⁸⁹ Voorbeelden van factoren zijn het onderhouden van contact tussen ouder en kind op regelmatige basis, bijdragen in de opvoeding en verzorging ...¹⁹⁰ In andere gevallen is er geen vermoeden van het bestaan van een gezins- en familielevens en moet de nauwe persoonlijke band tussen volwassene en kind worden bewezen.¹⁹¹ Dit is bijvoorbeeld het geval voor het bestaan van familiale banden tussen een kind en een adoptieve vader waarbij de band met de biologische vader verzwakt was.¹⁹²

35. Het gezins- en familielevens bestaat uit de interactie tussen verschillende individuen. Ten eerste moet er naar een proportioneel evenwicht worden gezocht tussen de conflicterende belangen van de ouders en de kinderen.¹⁹³ Het belang van het kind vormt de eerste overweging.¹⁹⁴ Ten tweede moet het kind de banden met de familie kunnen behouden en moet het zich verder kunnen ontwikkelen met de ouders.¹⁹⁵ Ten derde moet het kind zich kunnen ontwikkelen in een gezonde en veilige omgeving.¹⁹⁶ Deze belangen moeten eveneens in overeenstemming zijn met het algemeen belang.

36. Wanneer het EHRM vaststelt dat een situatie onder het toepassingsgebied van het privé- of gezins- en familielevens valt, moet de betreffende lidstaat de negatieve en positieve verplichtingen die verbonden zijn aan artikel 8 EVRM eerbiedigen.¹⁹⁷ Dit is het geval wanneer een relatiebreuk ontstaat tussen partners met gemeenschappelijke kinderen en er een geschil ontstaat over het

---

¹⁸³ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsels, Intersentia, 2013, 473.

¹⁸⁴ *Ibid.*

¹⁸⁵ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsels, Intersentia, 2013, 474.

¹⁸⁶ *Ibid.*

¹⁸⁷ EHRM 13 december 2007, nr. 39051/03, Emonet e.a./Zwitserland, § 34; EHRM 27 april 2010, nr. 16318/07, Moretti en Benedetti/Italië, § 45; EHRM 15 september 2011, nr. 17080/07, Schneider/Duitsland, § 79; EHRM 22 maart 2012, nr. 45071/09, Ahrens/Duitsland, § 61; T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsels, Intersentia, 2013, 474.

¹⁸⁸ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsels, Intersentia, 2013, 474.

¹⁸⁹ EHRM 24 januari 2017, nr. 25358/12, Paradiso en Campanelli/Italië.

¹⁹⁰ *Ibid.*

¹⁹¹ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsels, Intersentia, 2013, 476.

¹⁹² *Ibid.*

¹⁹³ EHRM 16 april 2015, nr. 53565/13, Mitovi/de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, § 54; EHRM 15 april 2014, nr. 17254/11, Krasicki/Polen, § 82; EHRM 6 december 2011, nr. 16192/06, Cengiz Kiliç/Turkije, § 122; EHRM (dec.) 14 maart 2006, nr. 8215/02, D./Polen, 11.; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243.

¹⁹⁴ EHRM 23 maart 2017, nr. 71660/14, Endrizzi/Italië, § 47; EHRM 11 februari 2016, nr. 42534/09, Mitrova en Savik/de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, § 78-79; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 244.

¹⁹⁵ EHRM 22 maart 2016, nr. 612/13, Bostina/Roemenië, § 55; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243.

¹⁹⁶ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243.

¹⁹⁷ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsels, Intersentia, 2013, 459-460.

ouderlijk gezag of de omgangsregeling.¹⁹⁸ Er moet een oplossing worden gevonden voor het geschil aangezien "het wederzijds genoeg van elkaars gezelschap een fundamenteel element is van het gezinsleven tussen ouder en kind"¹⁹⁹, zelfs wanneer de ouders beslissen om uit elkaar te gaan.²⁰⁰ Wanneer een ouder niet akkoord gaat met een beslissing over het ouderlijk gezag en deze aanvecht, is het recht op eerbiediging van het gezins- en familielevens van toepassing.²⁰¹

37. De negatieve verplichting opgenomen in het tweede lid slaat op het beginsel van het verbod van inmenging in het gezins- en familielevens door de staat.²⁰² Dit beginsel is niet absoluut en inmenging door de staat in het gezins- en familielevens is te rechtvaardigen wanneer aan volgende voorwaarden voldaan wordt.²⁰³ Vooreerst moet er sprake zijn van een wettelijke basis.²⁰⁴ Ten tweede moet een legitiem doel aanwezig zijn.²⁰⁵ Tot slot moet de inmenging noodzakelijk zijn voor de democratische samenleving.²⁰⁶ Aan deze laatste voorwaarde is voldaan wanneer er wordt tegemoetgekomen aan een dringende maatschappelijke behoefte en de inmenging proportioneel is.²⁰⁷ Een rechter die een beslissing neemt over het ouderlijk gezag of de omgangsregeling, gaat zich mengen in het gezinsleven.²⁰⁸ In principe is dit verboden tenzij aan bovenstaande voorwaarden van legaliteit, legitimiteit en noodzakelijkheid voldaan is.²⁰⁹ De rechterlijke instantie beschikt bij zijn beslissing over het ouderlijk gezag over een ruime appreciatiemarge.²¹⁰ Echter, hoe verder de ouderlijke rechten worden ingeperkt, hoe kleiner de rechterlijke appreciatiemarge wordt.²¹¹ Zware beperkingen op het omgangsrecht zijn enkel toegelaten wanneer de nationale autoriteiten hiervoor overtuigende argumenten aanleveren die het besluit om de scheiding in stand te houden ondersteunen.²¹² Voorbeelden van overtuigende argumenten zijn nalatige ouderschapsvaardigheden of wanneer dit in het belang van het kind is.²¹³ Enkel in zeer uitzonderlijke omstandigheden kan een volledige contactbreuk tussen ouder en kind worden gerechtvaardigd.²¹⁴ Hierbij is het

---

¹⁹⁸ U. CERULUS, *Participatie van de burger in de rechtsorde / Participation du citoyen à l'ordre juridique*, Brugge, die Keure / la Charte, 2017, 243-244.

¹⁹⁹ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243.

²⁰⁰ *Ibid.*

²⁰¹ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243.

²⁰² *Ibid.*

²⁰³ EHRM 14 januari 2021, nr. 21052/18, Terna/Italië; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243.

²⁰⁴ Art. 8, lid 2 EVRM.

²⁰⁵ Art. 8, lid 2 EVRM.

²⁰⁶ Art. 8, lid 2 EVRM; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243.

²⁰⁷ *Ibid.*

²⁰⁸ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243.

²⁰⁹ J. PUT, *Handboek Jeugdbeschermingsrecht*, Brugge, die Keure / la Charte, 2021, 53-113.

²¹⁰ EHRM 15 april 2015, nr. 53565/13, Mitovi/de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, § 54; EHRM 15 april 2014, nr. 17254/11, Krasicki/Polen, § 82; EHRM 6 december 2011, nr. 16192/06, Cengiz Kiliç/Turkije, § 122; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243.

²¹¹ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-245.

²¹² EHRM 28 april 2016, nr. 68884/13, Cincimino/Italië, § 66.; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-244.

²¹³ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-245.

²¹⁴ EHRM 28 april 2016, nr. 68884/13, Cincimino/Italië, § 66; EHRM 19 oktober 2021, nr. 42787/19, Svernei/Moldavië, §23.

subsidiariteitsbeginsel van belang aangezien te allen tijde moet worden bekeken of er geen minder verregaande maatregelen bestaan die het kind kunnen beschermen.²¹⁵

38. Daarnaast rusten er op de lidstaten twee positieve verplichtingen. Enerzijds is er de positieve verplichting om maatregelen te treffen die ervoor zorgen dat een band van familie- en gezinsleven tussen een volwassene en een kind kan worden ontplooid.²¹⁶ Wanneer deze banden bestaan, moet de staat deze juridisch verankeren en beschermen.²¹⁷ Deze bescherming heeft tot gevolg dat wanneer een kind in uitzonderlijke omstandigheden gescheiden wordt van zijn ouder, alles in het werk moet worden gesteld om de persoonlijke contacten in stand te houden.²¹⁸ Er ontstaat dus een herenigingsplicht in hoofde van de Staat wanneer de band in het gedrang komt.²¹⁹ De plicht tot gezinshereniging zorgt ervoor dat de staat alle nodige, toereikende en essentiële maatregelen moet treffen en moet voorzien in een wettelijk kader om de hereniging tussen ouder en kind te stimuleren.²²⁰ De aard en de draagwijdte van de maatregelen is afhankelijk van de omstandigheden van iedere zaak en moet in concreto worden beoordeeld.

In ieder geval is de actieve medewerking van de ouders een essentieel ingrediënt aangezien het contact tussen de partijen van wezenlijk belang is voor het behoud van de bestaande familiebanden en voor de bescherming van hun belangen.²²¹ De nationale autoriteiten moeten hun best doen om de samenwerking te stimuleren en te vereenvoudigen. Wanneer een ouder de verblijfs- of omgangsregeling belemmert, ontstaat het risico op een contactbreuk met de andere ouder.²²² De kans op familiehereniging wordt onmogelijk als ouder en kind elkaar niet meer kunnen zien. Het is van belang dat de staat hiermee rekening houdt en hiertegen preventief optreedt.²²³ Maatschappelijke welzijnscentra, psychologen, bemiddelaars ... kunnen ouders bijstaan in deze moeilijke situatie.²²⁴ Dit preventief optreden moet zien te vermijden dat kinderen uit zichzelf het contact met de andere ouder gaan weigeren.²²⁵

39. Daarnaast moeten de lidstaten ook hun best doen om hun herenigingsplicht uit te oefenen binnen een redelijke termijn.²²⁶ Wanneer een gerechtelijke procedure over het ouderlijk gezag of

---

²¹⁵ *Ibid.*

²¹⁶ J. T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsels, Intersentia, 2013, 460.

²¹⁷ *Ibid.*

²¹⁸ EHRM 7 oktober 2021, nr. 12962/19, Vykhoanok/Oekraïne, §30.

²¹⁹ EHRM 22 april 2021, nr. 41382/19, R.B./Italië. T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsels, Intersentia, 2013, 460-462.

²²⁰ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsels, Intersentia, 2013, 460; J. PUT, *Handboek Jeugdbeschermingsrecht*, Brugge, die Keure / la Chartre, 2021, 53-113.

²²¹ EHRM 7 oktober 2021, nr. 12962/19, Vykhoanok/Oekraïne; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-245.

²²² EHRM 30 juni 2020, nr. 70879/11, Ilya/Russia; EHRM 4 november 2014, nr. 769/13, Tocarenco/Moldavië; EHRM 13 oktober 2009, nr. 31703/05, Costreie/Roemenië, § 79; EHRM 20 juli 2006, nr. 1633/05, Koudelka/de Tsjechische Republiek, § 65; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-245.

²²³ EHRM 28 april 2022, nr. 24984/20, Imeri/Italië, §26; EHRM 10 juni 2021, nr. 41596/19, Gen/Oekraïne.

²²⁴ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-245.

²²⁵ *Ibid.*

²²⁶ EHRM 4 mei 2017, nr. 66396/14, Improti/Italië, § 48-53; EHRM 1 december 2009, nrs. 8673/05 en 9733/05, Eberhard en M./Slovenië, § 138-142; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-251.

over de omgangsregeling aanhangig is, moet er worden voorzien in een spoedige afhandeling.²²⁷ Wanneer een procedure blijft aanslepen moeten de rechterlijke instanties voorlopige maatregelen nemen.²²⁸ Hierdoor worden voldongen feiten uitgesloten aangezien tijd een essentiële rol speelt bij de hereniging tussen ouder en kind.²²⁹ Het verloop van tijd kan onherstelbare gevolgen veroorzaken in de relatie. Dit kan negatieve gevolgen hebben op het verzoek tot toekenning van omgangsrecht.²³⁰ De herenigingsplicht die ontstaat voor de staat neemt dus toe naarmate de tijd verstrijkt.

40. De herenigingsplicht is niet absoluut. Er moet steeds een belangenafweging worden gemaakt tussen de belangen van het kind en de belangen van de ouders.²³¹ Een kind kan zelf het contact met de andere ouder weigeren. Hieraan kunnen verschillende oorzaken aan de basis liggen zoals de invloed van de ene ouder op het kind waardoor een loyaliteitsconflict ontstaat, kwaadheid, keuze voor de minder strenge ouder ...²³² De staat kan proberen zachte maatregelen te nemen om de contactbreuk te herstellen.²³³ Een gedifferentieerde aanpak waarbij deskundigen of psychologen optreden is aangewezen. Een voorbeeld van een zachte maatregel is de organisatie van het bezoek waarbij een psycholoog het bezoek begeleidt.²³⁴ Wanneer dit type maatregelen niet helpen en het kind contact met de andere ouder blijft weigeren, kunnen dwangmaatregelen worden opgelegd.²³⁵ Echter, op een bepaald moment kan dit contraproductief of schadelijk worden voor het kind, waardoor in uitzonderlijke omstandigheden kan worden gerechtvaardigd dat de verblijfsregeling niet wordt afgedwongen.²³⁶ In dit geval is het belangrijk om de oorzaak van de afwijzing te achterhalen om zo tot de maatregelen te komen die vereist zijn om de breuk te herstellen.²³⁷ Wanneer het contact met de ouder de ontwikkeling en het welzijn van het kind schaadt en afhankelijk van de aard en de ernst van de feiten kan het belang van het kind dat van de ouders overtreffen.²³⁸ In deze gevallen is het voldoende dat de overheid geprobeerd heeft de nodige stappen tot hereniging te zetten.²³⁹

41. Een andere positieve verplichting van de staat bestaat eruit dat hij specifieke bepalingen moet invoeren die inbreuken van particulieren op het gezins- en familielevens bestraffen.²⁴⁰ Net als

---

²²⁷ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-251.

²²⁸ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 252.

²²⁹ *Ibid.*

²³⁰ *Ibid.*

²³¹ EHRM 30 november 2021, nr. 25450/30, T.A./Moldavië; EHRM 14 maart 2017, nr. 36216/13, K.B. e.a./Kroatië, § 144; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 263.

²³² E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 245-251.

²³³ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-245.

²³⁴ EHRM 24 juni 2021, nr. 40910/19, A.T/Italië, §64.

²³⁵ EHRM 28 juni 2016, nr. 28623/12, Malec/Polen, § 73; EHRM 15 september 2016, nr. 43299/12, Giorgioni/Italië; EHRM 4 november 2014, nr. 769/13, Tocarenco/Moldavië, § 55; EHRM 3 oktober 2013, nr. 59913/11, Zelenevy/Rusland, § 75; EHRM 11 januari 2011, nr. 49868/08, Bordeianu/Moldavië, § 70; E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-245.

²³⁶ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-245.

²³⁷ E. MERCKX, "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, nr. 9, (241) 243-245.

²³⁸ EHRM 30 november 2021, nr. 25450/30, T.A./Moldavië.

²³⁹ *Ibid.*

²⁴⁰ T. WUYTS, *Ouderlijk gezag*, Mortsels, Intersentia, 2013, 460.

de herenigingsplicht is ook deze verplichting niet absoluut en moet er een afweging worden gemaakt tussen de belangen van het kind en het redelijk en proportioneel karakter van de genomen maatregel.²⁴¹

---

²⁴¹ *Ibid.*

DEEL 3: Maatregelen in de strijd tegen hoogconflictueuze scheidingssituatie met chronische ouderschapsconflicten als gevolg

42. Om te weten of de methode-Cochem in een effectieve aanpak voorziet met betrekking tot hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten, is het van belang om te weten hoe de methode zich verhoudt ten opzichte van de klassieke maatregelen die momenteel ingeschreven zijn in het wettelijk kader. Hierdoor wordt in het eerste hoofdstuk nagegaan wat het ouderlijk gezag is. In hoofdstuk twee wordt een opsomming gegeven van de huidige maatregelen waarover de familierechter beschikt. In het derde hoofdstuk wordt de methode-Cochem uitvoerig besproken. Tot slot wordt een vergelijking gemaakt tussen de methode-Cochem en de huidige klassieke maatregelen. Op basis van deze vergelijking wordt het mogelijk om na te gaan wat de gelijkenissen en verschillen zijn tussen beiden. In dit deel wordt een dus een antwoord geformuleerd op de volgende subonderzoeksvraag: "Voldoen de huidige maatregelen en de methode-Cochem aan de verplichtingen opgelegd door het EVRM en IVRK?".

Hoofdstuk 1: Wettelijk kader: ouderlijk gezag

43. Tot het kind de leeftijd van 18 jaar bereikt, hebben de ouders het ouderlijk gezag.²⁴² Het ouderlijk gezag houdt in dat de ouders bevoegd zijn om beslissingen te nemen over de persoon en de goederen van hun minderjarige kinderen.²⁴³ Het doel van deze gezagsuitoefening is dat ouders hun kinderen zo opvoeden dat ze zelfstandig zijn op het ogenblik dat ze volwassen worden.²⁴⁴

44. Het ouderlijk gezag omvat vier aspecten.²⁴⁵ Ten eerste hebben de ouders een "beslissingsrecht over de staat van de persoon"²⁴⁶. Dit houdt in dat een minderjarige bijvoorbeeld toestemming nodig heeft van zijn ouders om een huwelijk aan te gaan.²⁴⁷ De ouders hebben dus het recht om in te stemmen met het huwelijk en nemen de beslissing of de minderjarige al dan niet een huwelijk kan aangaan.²⁴⁸ Ten tweede is er een "opvoedingsrecht"²⁴⁹. Dit recht geeft de ouders de bevoegdheid om essentiële beslissingen te nemen over de opvoeding van het kind.²⁵⁰ Een voorbeeld is de beslissing van de ouders om hun kinderen katholiek op te voeden. Een ander voorbeeld is de schoolkeuze.²⁵¹ Daarna is er een recht op contact met het kind en moeten de ouders informatie krijgen over het kind.²⁵² Wanneer de ouders samenwonen, verblijven de kinderen normaal gezien bij hen en is er een automatisch recht op contact.²⁵³ Indien de ouders niet meer samenwonen moet er een verblijfsregeling worden uitgewerkt. Het laatste aspect van het ouderlijk gezag is het "bewind

---

²⁴² Art. 372 oud BW.

²⁴³ MvT wetsvoorstel betreffende de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag, *Parl.St.* Kamer 1993-94, nr. 48- 1430/1, 2.; G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, die Keure/la Charte, 2016, 361.

²⁴⁴ A. VAN SINAY, *Het ouderlijk vruchtgenot - een kritische analyse*, Mortsel, Intersentia, 2022, 20.

²⁴⁵ P. SENAËVE, Art. 373 oud BW" in *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2008, 14.

²⁴⁶ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 551.

²⁴⁷ Art. 148 oud BW; G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, die Keure/la Charte, 2016, 362.

²⁴⁸ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 551-552.

²⁴⁹ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 552.

²⁵⁰ *Ibid.*

²⁵¹ Art. 203, §1 oud BW.

²⁵² F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 553.

²⁵³ *Ibid.*

en *genotrecht van het vermogen*".²⁵⁴ Hieronder valt het beheer van de goederen en de vertegenwoordiging van het kind.²⁵⁵ Via het beheer krijgen de ouders een genotsrecht op het vermogen van het kind.²⁵⁶ De inkomsten die het kind verwerft via zijn vermogen mogen de ouders gebruiken om hun onderhoudsplicht na te komen, voor de opleiding van de kinderen, hun levensonderhoud ...²⁵⁷

45. In principe zijn beide ouders, op basis van een juridische afstammingsband, titularis van het ouderlijk gezag en oefenen ze het gezamenlijk uit wanneer ze samenleven.²⁵⁸ Dit is ook het geval wanneer ze niet meer samenwonen.²⁵⁹ Door deze gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag heeft elke ouder in principe toestemming nodig van de andere ouder wanneer deze een belangrijke beslissing neemt met betrekking tot het kind.²⁶⁰ Dit impliceert dat de dat de ouders overleg plegen over de zaken die hun kind aanbelangt.²⁶¹ Echter, het is niet vereist dat beide ouders altijd samen optreden.²⁶² Indien dit het geval zou zijn, wordt bij een inschrijving in een sportclub de handtekening van elke ouder vereist.²⁶³ Dit zou te omslachtig zijn waardoor de wet een vermoeden van instemming²⁶⁴ voorziet. Wanneer een ouder alleen optreedt wordt vermoed dat de andere ouder hiermee instemt.²⁶⁵ Dit vermoeden is enkel aanwezig bij derden die te goeder trouw zijn.²⁶⁶ Een derde persoon is niet te goeder trouw als hij weet dat de ouders een conflict hebben.²⁶⁷

46. Wanneer er sprake is van onenigheid en de ouders het niet eens raken over een beslissing, dan kan elk van hen de zaak bij de familierechtbank aanhangig maken.²⁶⁸ De familierechter kan toestemming verlenen aan één ouder om alleen op te treden en een beslissingen te nemen.²⁶⁹ Bij samenlevende ouders kan de familierechtbank het ouderlijk gezag niet exclusief toekennen aan één ouder.²⁷⁰ Enkel een tempering van het gezag is mogelijk.²⁷¹

47. Wanneer ouders niet meer samenleven maar wel het ouderlijk gezag samen uitoefenen, moet het verblijf van het kind worden georganiseerd.²⁷² In principe kunnen de ouders zelf onderling een

---

²⁵⁴ Art. 376 oud BW; F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 553-554.

²⁵⁵ Art. 376, lid 1 oud BW.

²⁵⁶ Art. 384 oud BW.

²⁵⁷ Art. 386, 2° oud BW.

²⁵⁸ Art. 373, lid 1 oud BW; A. VAN SINAY, *Het ouderlijk vruchtgenot - een kritische analyse*, Mortsel, Intersentia, 2022, 20-21; F. GOISTER en J. DE NEYS, *Bemiddeling in een (echt)scheiding: een nuttig instrument*, Mortsel, Intersentia, 2022, 137.

²⁵⁹ Art. 374, §1, lid 1 oud BW.

²⁶⁰ Brussel 5 maart 2012, *RTDF* 2012, 819; F. GOISTER en J. DE NEYS, *Bemiddeling in een (echt)scheiding: een nuttig instrument*, Mortsel, Intersentia, 2022, 140.

²⁶¹ Brussel 10 december 2014, *JLMB* 2017, 53.

²⁶² I. BOONE, "Gezag over de persoon van de minderjarige", *TPR* 2017, nr. 2, (1039) 1040-1041.

²⁶³ *Ibid.*

²⁶⁴ Art. 373, lid 2 oud BW.

²⁶⁵ Art. 374, §1, lid 1 oud BW; art. 374, §1, lid 1 oud BW; F. GOISTER en J. DE NEYS, *Bemiddeling in een (echt)scheiding: een nuttig instrument*, Mortsel, Intersentia, 2022, 140.

²⁶⁶ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 555.

²⁶⁷ *Ibid.*

²⁶⁸ Art. 373, lid 3 oud BW; Brussel 25 november 2013, *RTDF* 2014, 410; Famrb. Brussel 29 maart 2016, *RTDF* 2016, 1093.

²⁶⁹ Art. 373, lid 3 oud BW; art. 374, §2, lid 5 oud BW.

²⁷⁰ *Ibid.*

²⁷¹ G. VERSCHULDEN, *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, die Keure/la Charte, 2016, 372.

²⁷² Art. 374, §1, lid 5 oud BW; C. VAN ROY, *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsel, Intersentia, 2021, 9.

verblijfsregeling overeenkomen.²⁷³ Indien geen akkoord wordt bereikt zal de familierechtbank de huisvesting van het kind organiseren en bepalen waar het zijn hoofdverblijf heeft.²⁷⁴ Bij het bepalen van de verblijfsregeling wordt rekening gehouden met alle concrete omstandigheden en het belang van het kind alsook dat van de ouders.²⁷⁵ Wanneer één van de ouders een gelijkmatig verdeeld verblijf verzoekt, wordt dit bij voorrang onderzocht.²⁷⁶ Een gelijkmatig verdeeld verblijf houdt in dat het kind even lang bij elke ouder logeert.²⁷⁷ Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer het kind één week bij de ene ouder logeert en de andere week bij de andere ouder. Wanneer uit het onderzoek blijkt dat dit niet de meest geschikte oplossing is, zal een ongelijkmatig verdeeld verblijf worden opgelegd.²⁷⁸

48. Het gelijkmatig verdeeld verblijf werd in de wet van 18 juli 2006 betreffende verblijfscoouderschap ingevoegd. De invoeging ervan in deze wet en het beginsel van gelijkmatige uitoefening van het ouderlijk gezag benadrukken dat de Belgische wetgever het principe van gelijkwaardig en betrokken ouderschap na echtscheiding promoot.²⁷⁹ Onrechtstreeks gaat de wetgever in zijn bepalingen chronische ouderconflicten tegen. Toch is het voor sommige ouders moeilijk om hun onderling conflict los te koppelen van het belang van het kind.²⁸⁰ Kinderen worden soms gebruikt in vechtscheidingen waardoor een contactbreuk kan ontstaan.²⁸¹ Hierdoor voorzag de wetgever enkele maatregelen voor de familierechter om met een (eventuele) contactbreuk om te gaan. De rechter kan deze gebruiken om de relatie tussen beiden te herstellen/terug op te bouwen.

---

²⁷³ Art. 374, §2, lid 1 oud BW.

²⁷⁴ Art. 347, §1, laatste lid oud BW.

²⁷⁵ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 558.

²⁷⁶ Art. 474, §2, lid 2 oud BW.

²⁷⁷ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 558.

²⁷⁸ Art. 374, §2, lid 3 BW.

²⁷⁹ K. BASTAITS, D. MORTELMANS en I. PASTEELS, "Sporen van ouderverstoting in het SiV-onderzoek", *Relaties en nieuwe gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 3, (1) 1.

²⁸⁰ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 573.

²⁸¹ *Ibid.*

Hoofdstuk 2: Klassieke aanpak

49. Het kind heeft het recht om met elk van beide ouders een relatie te hebben en deze te behouden. Dit geldt ook wanneer de ouders beslissen om hun relatie te beëindigen. In deel 2 werd besproken dat het EVRM aan de Staten de verplichting oplegt om middelen ter beschikking te stellen die de relatie tussen ouder en kind waarborgen en beschermen. Een rechter die geconfronteerd wordt met een hoog conflictueuze scheidings situatie beschikt over een aantal maatregelen die een contactbreuk tussen ouder en kind moeten vermijden. In dit hoofdstuk worden de verschillende maatregelen besproken.

2.1. Deskundigenonderzoek

50. Op basis van artikel 1253ter/6 Ger.W. beschikt de familierechtbank over de bevoegdheid om alle maatregelen te nemen en daden van onderzoek te stellen wanneer aan haar een verzoek wordt voorgelegd dat betrekking heeft op een minderjarige. De familierechter houdt hierbij rekening met het hoger belang van het kind.²⁸² Hierdoor beschikt de familierechtbank over de mogelijkheid om een deskundigenonderzoek te bevelen.²⁸³ Er wordt een deskundige aangesteld die de taak krijgt om het gezin te onderzoeken, persoonlijkheden te analyseren, het contact tussen ouder en kind weer te geven, te bepalen in welke mate de ouders in staat zijn om met elkaar samen te werken met het oog op contactherstel ...²⁸⁴ Op basis van dit onderzoek moet de deskundige een zo nauwkeurig mogelijk beeld schetsen van de situatie waarin de betrokkenen zich bevinden.²⁸⁵ Het doel van dit onderzoek is dat de deskundige de verschillende mogelijkheden onderzoekt waarbij de relatie tussen de ouders en het kind hersteld kan worden.²⁸⁶ Tijdens dit onderzoek blijft de familierechter actief betrokken doordat de deskundige hem regelmatig tussentijdse verslagen bezorgt.²⁸⁷ Op het einde van zijn onderzoek stelt hij een eindverslag²⁸⁸ op waarin hij zijn vaststellingen opneemt en een onpartijdig advies formuleert.²⁸⁹ Het verslag moet ter griffie worden neergelegd en een afschrift ervan moet worden doorgestuurd naar de partijen en hun advocaten.²⁹⁰ Wanneer de rechter een beslissing neemt over het geschil, kan hij zich op dit deskundigenverslag baseren.²⁹¹ Naast het feit dat het deskundigenonderzoek een verzoenende²⁹² rol kan spelen tussen ouders en kinderen, zijn er ook enkele nadelen aan deze maatregel verbonden. Zo is het niet het doel van deze

---

²⁸² Art. 1253ter/6, lid 1 Ger.W.

²⁸³ Art. 962 e.v. Ger.W.; art. 1253ter/6, lid 1 Ger.W.; J. DE METS, "De inleidingszitting in spoedeisende familiezaken", *T.Fam.* 2019, nr. 5, (128) 131.

²⁸⁴ Art. 962 e.v. Ger.W.; Art. 1253ter/6, lid 2 Ger.W.; Famrb. Waals-Brabant, 27 janvier 2015, n° 15/574; B. VANLERBERGHE, *Actualia familierecht 2014-2015*, Brugge, die Keure/la Charte, 2015, 39; A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 219-220.

²⁸⁵ B. VANLERBERGHE, *Actualia familierecht 2014-2015*, Brugge, die Keure/la Charte, 2015, 39.

²⁸⁶ Art. 977 Ger.W.; Luik 16 oktober 2017, nr. 2017/FA/231; E. VERTOMMEN, "Familierechtelijke maatregelen tot conflictbeheersing en contactherstel bij de niet-naleving van verblijfsregelingen", *TJK* 2022, nr. 1, (10)19.

²⁸⁷ Art. 972bis, §2, derde en vierde lid Ger.W.; art. 973, §1 Ger.W.; A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 219-220.

²⁸⁸ Art. 978 Ger.W.

²⁸⁹ Art. 962, laatste lid Ger.W.

²⁹⁰ Art. 978, §2 Ger.W.; B. VAN DEN BERGH, *Gerechtigd deskundigenonderzoek in burgerlijke zaken*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2019, 358.

²⁹¹ Bergen 5 december 2018, nr. 2018/TF/290; D. DE BUYST, J. BEKE en T. LYSSENS, *Gerechtsdeskundigen: Handboek juridische opleiding*, Brugge, die Keure, 2020, 228-229.

²⁹² Art. 977 Ger.W.

maatregel om te onderzoeken of er chronische ouderconflicten aanwezig zijn.²⁹³ Daarnaast moet er een lange wachttijd worden gerespecteerd vooraleer het onderzoek effectief kan worden uitgevoerd.²⁹⁴ In afwachting van het onderzoek bestaat het gevaar dat de rechter geen vat meer heeft op het verloop van de situatie en hierdoor geen oplossing kan bieden voor een werkelijk probleem dat nog onbekend is.²⁹⁵ Verder is de opdracht van de deskundige in de meeste gevallen beperkt tot gesprekken met de ouders.²⁹⁶ Uiteraard zullen de ouders het beste van zichzelf laten zien in deze gesprekken.²⁹⁷ Doordat voornamelijk wordt geluisterd naar de ouders, wordt er minder rekening gehouden met de mening van het kind.²⁹⁸ Hierdoor kan worden geconcludeerd dat de deskundige over relatief weinig informatie beschikt met betrekking tot de effectieve gezinssituatie.²⁹⁹ Tot slot kunnen de kosten van dit type onderzoek hoog oplopen.³⁰⁰

51. Het deskundigenonderzoek voldoet niet aan de bepalingen van het mensenrechtelijk kader. Het is positief dat de deskundige op zoek gaat naar oplossing voor het conflict. Hij tracht dus het gezin te herenigen.³⁰¹ Echter, volgens artikel 3.1 IVRK moet er bijzondere aandacht worden besteed aan het belang van het kind.³⁰² Doordat in dit onderzoek de focus voornamelijk ligt op de ouders, wordt er geen bijzondere aandacht geschonken aan het belang van het kind.³⁰³ Hierdoor is het onmogelijk om de ouders en het kind op een duurzame wijze te verzoenen.

---

²⁹³ *Ibid.*

²⁹⁴ J. MAHIEU, "Laat me nu toch niet alleen" (Johan Verminnen). Ervaringen en bedenkingen van een familierechter., *T.O.R.B.* 2017-18, nr. 4-5, (277) 283.

²⁹⁵ A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 219-220.

²⁹⁶ Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel tot wijziging van artikel 387ter van het Burgerlijk Wetboek, houdende invoering van de omgangsbuddy om het omgangsrecht tussen ouders en kinderen te waarborgen, *Parl. St. Senaat* 2010-11, nr. 5-308/1, 5.

²⁹⁷ A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 219-220.

²⁹⁸ *Ibid.*

²⁹⁹ Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel tot wijziging van artikel 387ter van het Burgerlijk Wetboek, houdende invoering van de omgangsbuddy om het omgangsrecht tussen ouders en kinderen te waarborgen, *Parl. St. Senaat* 2010-11, nr. 5-308/1, 5.

³⁰⁰ J. MAHIEU, "Laat me nu toch niet alleen" (Johan Verminnen). Ervaringen en bedenkingen van een familierechter., *T.O.R.B.* 2017-18, nr. 4-5, (277) 283.

³⁰¹ Art. 8 EVRM.

³⁰² EHRM 14 maart 2017, nr. 36216/13, K.B. e.a./Kroatië, § 144.

³⁰³ A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 219-220.

2.2. Neutrale bezoekerimte

52. Wanneer er door een conflictueuze scheiding een contactbreuk ontstaat tussen een ouder en zijn kind, is het niet vanzelfsprekend om dit contact tussen beiden te doen heropleven.³⁰⁴ Om deze conflictueuze ouder-kind-contacten te herstellen, kan de familierechter een maatregel opleggen waarbij het contact tussen beiden moet plaatsvinden in een neutrale bezoekerimte onder toezicht of begeleiding van een derde.³⁰⁵ De derde persoon is een specialist die de partijen bijstaat om de band tussen ouder en kind te herstellen.³⁰⁶ De opdracht van de neutrale bezoekerimtes bestaat in de organisatie van de contactmomenten en het tijdelijk ter beschikking stellen van een ruimte en de nodige begeleiding.³⁰⁷

53. De neutrale bezoekerimtes worden georganiseerd door het Centrum Algemeen Welzijnswerk (hierna: CAW) of 'Het Huis'.³⁰⁸ De CAW's zijn eind jaren 90 ontstaan na een fusie van enkele kleine vzw's die in het algemeen welzijnswerk actief waren.³⁰⁹ Na enkele fusies zijn er momenteel elf CAW's.³¹⁰ De centra hebben drie kerntaken.³¹¹ Een eerste taak bestaat uit algemene preventie.³¹² Ten tweede worden de centra belast met het voorzien van een eerste opvang en onthaal waarbij advies, informatie en praktische hulp verleend wordt.³¹³ Tot slot moeten ze psychosociale begeleiding aanbieden.³¹⁴ De organisatie van de neutrale bezoekerimtes kan onder deze laatste kerntaak worden ondergebracht.³¹⁵ De CAW's ontvangen subsidies van de Vlaamse overheid. Doordat de CAW's geregeld zijn door het "*Decreet betreffende het algemeen welzijnswerk*" en het "*Decreet Integrale Jeugdhulp*", zijn de medewerkers gebonden door een geheimhoudingsplicht.³¹⁶ Hierdoor moet er geen inhoudelijk verslag worden afgeleverd aan de rechter. De CAW's hebben geen afdwingbaar gezag en staan de rechter niet bij in zijn geschillenbeslechting.³¹⁷

---

³⁰⁴ A. LAUREYSSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 173.

³⁰⁵ Art. 387ter oud BW; Famrb. Veurne 8 december 2022, *RABG* 2023, nr. 1-2, 44-58; G. VERSCHULDEN, S. DE BAUW, "De kamer voor minnelijke schikking en de bevordering van een minnelijke oplossing van familiale geschillen" in *Handboek familieprocesrecht*, Antwerpen, Kluwer, 2020, 1010.

³⁰⁶ A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 219.

³⁰⁷ Cass. 14 juni 2019, AR C.18.0430.N.; A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 219.

³⁰⁸ Jeugdrb. West-Vlaanderen (afd. Brugge), 22 september 2017, *T.Fam.* 2017, 20, noot A. VERSTAPPEN; E. VERTOMMEN, "Familierechtelijke maatregelen tot conflictbeheersing en contactherstel bij de niet-naleving van verblijfsregelingen", *TJK* 2022, nr. 1, (10) 23.

³⁰⁹ X, "Samen versterken we welzijn", <https://www.caw.be/over-het-caw/organisatie/> (consultatie 17 april 2023).

³¹⁰ *Ibid.*

³¹¹ Decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, *BS* 13 september 2013.

³¹² B. VERSCHUERE en K. HERMANS, *Welzijn in Vlaanderen: beleid, bestuurlijke organisatie en uitdagingen*, Brugge, die Keure/la Charte, 2020, 170; X, "Problemen voorkomen", <https://www.caw.be/hoe-wij-helpen/preventie/> (consultatie 17 april 2023).

³¹³ A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 219. X, "Centra Algemeen Welzijnswerk", <https://www.departementwvg.be/welzijn-en-samenleving/welzijnswerk/centra-algemeen-welzijnswerk> (consultatie 23 maart 2023).

³¹⁴ X, "Concreter takenpakket voor CAW [Centrum voor Algemeen Welzijnswerk]", *Juristenkrant* 2014, nr. 282, 2.

³¹⁵ E. VERTOMMEN, "Familierechtelijke maatregelen tot conflictbeheersing en contactherstel bij de niet-naleving van verblijfsregelingen", *TJK* 2022, nr. 1, (10) 22-25.

³¹⁶ Art. 9 Decreet Algemeen Welzijnswerk; Art. 7 DIJ; Art. 458 Sw.

³¹⁷ A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 219.

54. 'Het Huis' is een vzw die werd opgericht in 2006 en contacten organiseert tussen ouders en kinderen na een scheiding.³¹⁸ Net zoals de CAW's organiseren ze neutrale bezoekenruimtes waar het contact tussen beiden kan worden hersteld.³¹⁹ 'Het Huis' kan niet onder het 'Algemeen Welzijnswerk' worden ondergebracht en hierdoor geniet het geen subsidies van de Vlaamse overheid.³²⁰ In tegenstelling tot de CAW's zijn de medewerkers van 'Het Huis' niet gebonden aan een beroepsgeheim en kan er over het verloop van de contacten wel een inhoudelijk verslag aan de rechter worden meegedeeld.³²¹

In januari 2023 kwam 'Het Huis' in opspraak nadat de krant 'Het Laatste Nieuws' een artikel publiceerde waarin ouders anoniem getuigden over de neutrale bezoekenruimte.³²² De vzw zou worden beschuldigd van onprofessioneel gedrag en kinderen zouden er trauma's oplopen doordat ze begeleid worden door ongeschoolde vrijwilligers.³²³ Na de tientallen klachten van ouders zal er een onderzoek worden gevoerd naar het welzijn van de kinderen bij neutrale bezoekenruimtes van 'Het Huis'.³²⁴

55. Volgens het mensenrechtelijk kader moet er steeds een belangenafweging gemaakt worden tussen de belangen van het kind en die van de ouders. Wanneer het kind het contact weigert met de andere ouder kunnen zachte maatregelen worden genomen om de contactbreuk te herstellen. De neutrale bezoekenruimte is een voorbeeld van een zachte maatregel doordat het contact plaatsvindt in een neutrale ruimte onder begeleiding. Dankzij de neutrale ruimte en de begeleiding wordt een plaats gecreëerd waar het kind zichzelf kan zijn. Er wordt dus rekening gehouden met de belangen van het kind.³²⁵ Daarnaast wordt er ook voldaan aan het recht op persoonlijk contact omdat het contact via deze maatregel toch nog kan plaatsvinden.³²⁶ Op deze manier kan een ouder zijn ouderlijke verantwoordelijkheid behouden en wordt er gewerkt worden aan de band met het kind.³²⁷ Doordat het contact met het kind wordt beperkt door een rechter vindt er een inmenging plaats in het gezinsleven.³²⁸ Wanneer deze inmenging gerechtvaardigd kan worden op het vlak van legaliteit, legitimiteit en proportionaliteit is deze maatregel in overeenstemming met het mensenrechtelijk kader.

---

³¹⁸ Bijl. 16 februari 2006 oprichtingsakte Het Huis vzw, *BS* 23 juni 2006.

³¹⁹ Brussel 21 december 2021, *NJW* 2022, nr. 465, 548-553; X, "Het Huis: Neutrale bezoekenruimte", <https://hethuis.be> (consultatie 15 maart 2023).

³²⁰ E. VERTOMMEN, "Familierechtelijke maatregelen tot conflictbeheersing en contactherstel bij de niet-naleving van verblijfsregelingen", *TJK* 2022, nr. 1, (10) 22-25.

³²¹ X, "Het Huis: procedure", <https://hethuis.be/procedure/> (consultatie 20 maart 2023).

³²² J. BOSSAERT, "Verplicht spelen met de man die mij sloeg, wie bedenkt zoiets?" Thomas (14) werd jarenlang mishandeld door zijn vader, maar mocht van rechter geen afstand nemen", *HLN*, 7 februari 2023.

³²³ *Ibid.*

³²⁴ X, "Vzw Het Huis in Leuven ontkent beschuldigingen door anonieme ouders over onprofessioneel gedrag", <https://www.robtv.be/nieuws/vzw-het-huis-in-leuven-ontkent-beschuldigingen-door-anonieme-ouders-over-onprofessioneel-gedrag-148508> (consultatie op 20 maart 2023).

³²⁵ Art. 3.1 IVRK; art. 8 EVRM.

³²⁶ Art. 9.3 IVRK.

³²⁷ Art. 18 IVRK.

³²⁸ Art. 8.1 EVRM.

2.3. Familiale bemiddeling

56. Bij de beëindiging van de tweerelatie is het in het belang van de gemeenschappelijke kinderen dat ouders op een goede manier met elkaar blijven communiceren en een oplossing vinden voor het heersende conflict.³²⁹ Wanneer de communicatie moeilijk verloopt, komt familiale bemiddeling in het vizier.

57. Bemiddeling is een vorm van alternatieve geschillenoplossing waarbij conflicterende partijen vrijwillig met elkaar in overleg gaan.³³⁰ Dit overleg is vertrouwelijk en verloopt gestructureerd doordat een onafhankelijke, neutrale derde de partijen begeleidt.³³¹ Deze neutrale derde probeert de communicatie te vergemakkelijken waardoor partijen zelf een tot een oplossing kunnen komen.³³²

58. Bemiddeling kan plaatsvinden in twee van elkaar te onderscheiden vormen: gerechtelijke of buitengerechtelijke bemiddeling. Buitengerechtelijke bemiddeling vindt plaats buiten de context van een gerechtelijke procedure.³³³ Hierbij zijn het de ouders die zelf het initiatief nemen om met elkaar in gesprek te gaan bij een bemiddelaar.³³⁴ In dit geval is er dus geen tussenkomst van een rechter.³³⁵ Partijen kunnen zowel voor, tijdens als na een gerechtelijke procedure beslissen om beroep te doen op bemiddelingsprocedure.³³⁶

59. Gerechtelijke bemiddeling vindt daarentegen steeds plaats tijdens een gerechtelijke procedure.³³⁷ Wanneer een vordering wordt ingesteld bij de familierechtbank, moet de griffier de partijen informeren over de mogelijkheid tot bemiddeling.³³⁸ Hierna vindt de inleidingszitting plaats en de partijen zijn verplicht in persoon te verschijnen wanneer hun zaak betrekking heeft op minderjarige kinderen, afzonderlijke verblijfplaats, ouderlijk gezag, verblijfsregeling, recht op persoonlijk contact of onderhoudsverplichtingen.³³⁹ Op deze inleidingszitting moet de familierechter onderzoeken op welke manier de aanwezige partijen zelf al initiatief hebben genomen om hun geschil op te lossen voordat de zaak werd ingeleid.³⁴⁰ De rechter doet dit door de partijen hierover te horen.³⁴¹ Op basis hiervan kan de rechter nagaan of familiale bemiddeling mogelijk is.³⁴²

---

³²⁹ C. DECLERCK, "'Leave a light on'. Scheiden zonder schade voor kinderen", *T.Fam.* 2018, nr. 4, (94) 94.

³³⁰ Art. 1723/1 Ger.W.; T. WIJNANT, "Alternatieve geschillenoplossing in familiezaken na de wetten van 15 en 18 juni 2018", *T.Fam.* 2019, nr. 5, (112) 113.

³³¹ Art. 1723/1 Ger.W.

³³² *Ibid.*

³³³ Art. 1730, §1 Ger.W.

³³⁴ P. SENAËVE, *Bemiddeling en collaboratieve onderhandelingen na de wetten van 15 juni, 18 juni en 11 juli 2018*, Mortsels, Intersentia, 2018, 103-122; W. HENSEN, *Gerechtelijke bemiddeling. Knelpunten en mogelijkheden*, Brugge, die Keure/la Chartre, 2018, 1-54.

³³⁵ Art. 1730-1733 Ger.W.

³³⁶ Art. 1730, §1 Ger.W.; T. WIJNANT, "Alternatieve geschillenoplossing in familiezaken na de wetten van 15 en 18 juni 2018", *T.Fam.* 2019, nr. 5, (112) 113-114.

³³⁷ T. WIJNANT, "Alternatieve geschillenoplossing in familiezaken na de wetten van 15 en 18 juni 2018", *T.Fam.* 2019, nr. 5, (112) 113-114.

³³⁸ Art. 1253ter/1, §1 Ger.W.; art. 1730-1737 Ger.W.

³³⁹ Art. 1253ter/2 Ger.W.; art. 1253ter/4 Ger.W.

³⁴⁰ Art. 1253ter/1, §2, eerste lid Ger.W.; P. SENAËVE, *Bemiddeling en collaboratieve onderhandelingen na de wetten van 15 juni, 18 juni en 11 juli 2018*, Mortsels, Intersentia, 2018, 136-137.

³⁴¹ G. VERSCHULDEN, S. DE BAUW, "De kamer voor minnelijke schikking en de bevordering van een minnelijke oplossing van familiale geschillen" in *Handboek familieprocesrecht*, Antwerpen, Kluwer, 2020, 228.

³⁴² Art. 1253ter/1, §2, eerste lid Ger.W.

60. Naar aanleiding van dit onderzoek of op vraag van één van de partijen, kan de rechter beslissen om eenmalig de zaak te verdagen naar een vaste datum.³⁴³ Hierbij mag de termijn van één maand niet worden overschreden.³⁴⁴ Het is de bedoeling dat de partijen in deze periode nagaan of hun conflict in onderling overleg kan worden opgelost en ze kunnen informatie inwinnen over o.a. bemiddeling.³⁴⁵

Wanneer er effectief overgegaan wordt tot bemiddeling, zal een erkend bemiddelaar door de partijen of de rechter worden aangeduid.³⁴⁶ Na afloop van de bemiddeling zal de rechter op de hoogte worden gebracht en kan een eventueel bemiddelingsakkoord³⁴⁷ op verzoek van de partijen worden gehomologeerd.³⁴⁸ Indien de partijen geen akkoord bereikt hebben bij de bemiddeling, wordt het rechtsgeding hervat.³⁴⁹

61. Het voordeel bij bemiddeling is dat de ouders met elkaar in gesprek gaan en zo naar een positieve en vreedzame regeling zoeken.³⁵⁰ Hierdoor kan een contactbreuk met een ouder worden vermeden.³⁵¹ Nadelig is dat de ouder die geen contact meer heeft met zijn kind deze maatregel kan aanvoelen als tijdverlies aangezien hij gedurende de bemiddeling nog steeds zijn kind niet kan zien. Een ander nadeel is dat de bemiddelaar geen inhoudelijk verslag mag voorleggen aan de rechter aangezien hij een zwijgplicht³⁵² heeft.³⁵³ Alle documenten en visies van de partijen die meegedeeld werden tijdens de bemiddelingsprocedure zijn vertrouwelijk.³⁵⁴ Wanneer er geen akkoord bereikt is mag de bemiddelaar zijn bevindingen dus niet meedelen aan de rechter.³⁵⁵ Deze informatie mag niet worden gebruikt in een gerechtelijke procedure waardoor dit niet zal helpen bij de geschillenbeslechting.³⁵⁶

62. Bij familiale bemiddeling wordt geprobeerd om de band tussen de gezinsleden te herstellen door middel van een gesprek onder leiding van een neutrale bemiddelaar. Deze maatregel grijpt in op het moment dat een contactbreuk nadert maar de partijen nog met elkaar communiceren. Doordat de partijen zelf actief aan de slag gaan en begeleid worden, kan gesteld worden dat deze maatregel in overeenstemming is met het mensenrechtelijk kader.³⁵⁷ Echter, het is wel belangrijk dat de kinderen hierbij betrokken worden zodat er aan hun belang bijzondere aandacht wordt geschonken.³⁵⁸

---

³⁴³ Art. 1253ter/1, §2, tweede lid Ger.W.; MvT, *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-2919/1, 243.

³⁴⁴ Art. 730/1, §2, lid 3 Ger.W.; art. 1253ter/1, §2, tweede lid Ger.W.

³⁴⁵ Art. 730/1, §2, derde lid Ger.W.

³⁴⁶ Art. 1734, §1/1 Ger.W.; E. VERTOMMEN, "Familierechtelijke maatregelen tot conflictbeheersing en contactherstel bij de niet-naleving van verblijfsregelingen", *TJK* 2022, nr. 1, (10) 15.

³⁴⁷ Art. 1732 Ger.W.

³⁴⁸ Art. 1736, lid 2 en lid 3 Ger.W.

³⁴⁹ W. MEUWISSEN, *Praktische gids bemiddeling. Met modellen*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2018, 223.

³⁵⁰ Art. 1723/1 Ger.W.; X, "Bemiddeling", https://justitie.belgium.be/nl/themas_en_dossiers/bemiddeling (consultatie 25 maart 2023).

³⁵¹ Famrb. Brussel 15 april 2020, nr. 20/1985/A.

³⁵² Art. 1728, §1, lid 3 Ger.W.; art. 458 Sw.

³⁵³ U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 104.

³⁵⁴ P. DAUW en E. DAUW, *Burgerlijk procesrecht (zesde editie)*, Mortsel, Intersentia, 2022, 593.

³⁵⁵ *Ibid.*

³⁵⁶ E. JANSSENS e.a., *Vertrouwelijkheid en beroepsgeheim*, Mortsel, Intersentia, 2018, 42.

³⁵⁷ Art. 8 EVRM; art. 9.3 IVRK.

³⁵⁸ Art. 3.1 IVRK.

2.4. Rechterlijke beslissing met uitvoeringsmaatregelen onder de vorm van een dwangsom bij niet-naleving van de verblijfsregeling

63. Wanneer een rechterlijke beslissing over de verblijfsregeling bestaat en één van de ouders weigert deze na te leven, dan kan de zaak opnieuw voor de familierechtbank worden gebracht.³⁵⁹ In dit geval kan de familierechter een dwangsom uitspreken.³⁶⁰ Zo werd aan een moeder een dwangsom opgelegd van €2500 per dag dat ze de opgelegde verblijfsregeling van de vader niet respecteerde, doordat ze zich met het kind in het buitenland bevond zonder toestemming van de vader.³⁶¹

64. Om te voorkomen dat een ouder in een slechte financiële situatie weigert de dwangsom te betalen, kan er aan de dwangsom een supervoorrecht worden gekoppeld.³⁶² Door dit supervoorrecht zijn de lonen, uitkeringen en vervangingsinkomsten niet beschermd tegen een beslag.³⁶³ Hierdoor wordt de dwangsom invorderbaar op het hele loon.³⁶⁴ Dit moet ervoor zorgen dat de maatregel steeds efficiënt kan worden toegepast.³⁶⁵

65. Wanneer een vordering met betrekking tot het verblijf of contact van de kinderen wordt ingesteld, kan eveneens een dwangsom worden gevorderd.³⁶⁶ Wanneer de rechter bij zijn uitspraak vreest dat de regeling niet zal worden nageleefd, kan hij dus preventief een dwangsom koppelen aan de verblijfs- of contactregeling.³⁶⁷ Echter, is het in dit geval niet mogelijk om het supervoorrecht van toepassing te verklaren.³⁶⁸

66. Enerzijds kan het opleggen van een dwangsom een contactbreuk tussen ouder en kind snel herstellen doordat het contact wordt afgedwongen.³⁶⁹ Anderzijds bestaat het risico dat kinderen de dwangsom gaan ervaren als een samenwerking tussen de rechtbank en de andere ouder.³⁷⁰ Hierdoor is het mogelijk dat het kind die ouder in kwestie nog meer gaat afwijzen.³⁷¹ Daarboven kan het ook een voedingsbodem vormen voor nieuwe discussies zoals bijvoorbeeld een conflict dat ontstaat over het eventueel verschuldigd zijn van de dwangsom.³⁷²

De dwangsom streeft ernaar het persoonlijk contact tussen ouder en kind te behouden en een contactbreuk te vermijden.³⁷³ Er is dus sprake van een poging tot hereniging van ouder en kind.

---

³⁵⁹ Art. 387ter, §1, lid 1 oud BW.

³⁶⁰ Art. 387ter, §1, lid 5 BW.; Famrb. Henegouwen (afd. Charleroi) 28 april 2015, *RTDF* 2016, 199; Jeugdrb. Turnhout 14 juni 2013, *T.Fam.* 2015, 16.

³⁶¹ Jeugdrb. Brussel 9 oktober 2012, *Act.dr.fam.* 2013, 12.

³⁶² Art. 387ter, §1, lid 5 oud BW; Art. 1412 Ger.W.

³⁶³ Art. 1412 Ger.W.

³⁶⁴ Brussel 14 juni 2021, nr. 2020/FA/590, 2022/FA/195590; Famrb. Oost-Vlaanderen (afdeling Dendermonde) 14 juli 2020, *NJW* 2022, afl. 473, 954, noot R. VASSEUR.

³⁶⁵ *Ibid.*

³⁶⁶ Art. 1385bis, Ger.W.

³⁶⁷ Brussel 24 oktober 2017, nr. 2017/FA/471; Famrb. Oost-Vlaanderen (afdeling Dendermonde) 14 juli 2020, *NJW* 2022, afl. 473, 954, noot R. VASSEUR.

³⁶⁸ *Ibid.*

³⁶⁹ Brussel 7 juni 2016, *T.Fam.* 2016, 193, noot I. FERMYN; A. VANDERHAEGHEN, "Dwangsom bij uitvoering van omgangsregeling", *NJW* 2013, nr. 293, (955) 955.

³⁷⁰ B. VAN DIEREN, M. DE HEMPTINNE en J-L. RENCHON, "Le risque de rupture du lien parent-enfant et l'expertise axée sur la collaboration parentale", *RTDF* 2011, nr. 2, (261) 278.

³⁷¹ *Ibid.*

³⁷² A. CASSIERS, C. JASPERS en N. DE KEYSER, "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (214) 218-219; T. VERCRUYSSSE, "De dwangsom als ultiem middel om het contact tussen ouder en kind te waarborgen", *T.Fam.* 2015, nr. 1, (19) 21.

³⁷³ Art. 8 EVRM; art. 9.1 IVRK.

67. Echter, kan gesteld worden dat deze maatregel niet in overeenstemming is met het mensenrechtelijk kader. Het kind wordt gedwongen om naar de andere ouder te gaan. Dit kan beschouwd worden als een traumatische ervaring waardoor deze maatregel niet in het belang van het kind is. Daarnaast kan deze maatregel nog meer olie op het vuur gooien waardoor het conflictgehalte stijgt. Uiteindelijk zal er op basis hiervan geen duurzame relatie tussen de ouder en het kind ontstaan.

2.5. Exclusieve uitoefening ouderlijk gezag

68. De regel is de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag.³⁷⁴ In bepaalde omstandigheden is het mogelijk dat de familierechtbank de uitoefening van het ouderlijk gezag volledig of gedeeltelijk gaat opdragen aan één ouder.³⁷⁵ Hierdoor kan de andere ouder volledig worden uitgesloten wat betreft de gezagsuitoefening.³⁷⁶ Dit is enerzijds het geval wanneer de ouders niet tot overeenstemming komen over bepaalde aspecten met betrekking tot het kind (vb.: onderwijsinstelling³⁷⁷, opvoeding) of wel tot overeenstemming komen maar deze strijdig is met het belang van het kind.³⁷⁸

69. Anderzijds is de exclusieve uitoefening ook mogelijk bij extreme situaties die een gevaar vormen voor het kind.³⁷⁹ Dit was bijvoorbeeld het geval toen een vader zijn ouderlijk gezag misbruikte om de kinderen te controleren wanneer ze bij hun moeder verbleven.³⁸⁰ Hierdoor werden de kinderen nog meer betrokken in het ouderlijk conflict.³⁸¹ Doordat er een groot wantrouwen aanwezig was aan de zijde van de vader, beschimpende uitspraken werden geuit ten aanzien van de moeder en de ouders niet meer met elkaar konden communiceren, besloot de familierechtbank van Brussel dat het wenselijk was om het ouderlijk gezag exclusief toe te kennen aan de moeder.³⁸²

70. Wanneer een ouder ontzet wordt uit het ouderlijk gezag behoudt deze een recht op toezicht op de opvoeding en ontstaat een recht op persoonlijk contact met het kind.³⁸³ De ouders kunnen dit contact onderling regelen.³⁸⁴ Indien ze hier niet in slagen, kan de familierechter een regeling treffen.³⁸⁵ Het is eveneens mogelijk dat de rechter modaliteiten gaat koppelen aan het contact. Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer het contact moet plaatsvinden in een neutrale bezoekerimte.³⁸⁶

---

³⁷⁴ Art. 373, lid 1 oud BW; art. 374, §1, lid 1 oud BW.

³⁷⁵ Art. 374, §1, lid 2 oud BW; art. 374, §1, lid 3 oud BW.

³⁷⁶ Art. 374, §1, lid 2 oud BW; I. BOONE, "Gezag over de persoon van de minderjarige", *TPR* 2017, nr. 2, (1039) 1077.

³⁷⁷ Gent 18 februari 2016, 2014/AR/2595; Gent 28 augustus 2014, 2012/RK/125.

³⁷⁸ *Ibid*; Famrb. Brussel 15 maart 2016, *Act.dr.fam.* 2016, 161.

³⁷⁹ Brussel (jeugdkamer) (30e k.) 4 juni 2018, nr. 2018/PJ/141; Cass 10 mei 2021, AR C.20.0219.N.; Famrb. Brussel 15 maart 2016, *Act.dr.fam.* 2016, 161.

³⁸⁰ Brussel 14 juli 2016, *Act.dr.fam.* 2016, 222.

³⁸¹ *Ibid*; I. BOONE, "Gezag over de persoon van de minderjarige", *TPR* 2017, nr. 2, (1039) 1078.

³⁸² *Ibid*.

³⁸³ Art. 374, §1, lid 4 oud BW.

³⁸⁴ P. SENAËVE, "Art. 374 oud BW" in *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2008, 80-81.

³⁸⁵ Brussel 14 juli 2016, *Act.dr.fam.* 2016, 222.

³⁸⁶ Rb. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 11 februari 2016, *TGR* 2016, 266.

71. De exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag komt in de praktijk niet zo vaak voor doordat deze maatregel negatieve effecten met zich meebrengt.³⁸⁷ Doordat één ouder alle 'macht' in handen krijgt, wordt de andere ouder volledig buitenspel gezet.³⁸⁸ Tussen de ouders ontstaat er dus een "juridische kloof"³⁸⁹. Dit kan ook een effect hebben op de relatie met de kinderen aangezien ze deze ouder kunnen zien als minder waardevol.³⁹⁰ Deze maatregel is dus niet wenselijk in het geval van een contactbreuk.

72. Zoals hierboven aangegeven zorgt deze maatregel voor een juridische kloof. Deze maatregel draagt dus niet bij aan de hereniging van het gezin maar werkt een breuk in de hand. Hierdoor is deze maatregel niet in overeenstemming met het mensenrechtelijk kader. Wanneer een rechter dit toepast, zal hij dit grondig moeten motiveren op het vlak van legaliteit, legitimiteit en proportionaliteit.³⁹¹

2.6. Plaatsing

73. In uitzonderlijke gevallen kan de familierechter beslissen om zich te richten tot de jeugdbescherming.³⁹² De jeugdrechter kan in dit geval overgaan tot de plaatsing van het kind in een pleeggezin wanneer het conflict tussen de ouders een hoogtepunt heeft bereikt.³⁹³

Bij een plaatsing in een pleeggezin wordt het verblijfsrecht uitgeoefend door de pleegzorgers.³⁹⁴ In hoogdringende situaties gaan zij ook opvoedingsbeslissingen nemen over het kind.³⁹⁵ In geval van niet-hoogdringende situaties blijven de ouders bevoegd om opvoedingsbeslissingen te nemen.³⁹⁶ De ouders behouden eveneens het beslissingsrecht over de staat van de persoon van het kind en het bewind.³⁹⁷ Daarnaast hebben ze ook het recht op persoonlijk contact met het kind.³⁹⁸

Een mogelijke plaatsing kan ervoor zorgen dat ouders wakker geschud worden en toch met elkaar in dialoog willen gaan.³⁹⁹ Een nadeel van de plaatsing is dat het kind in een nieuwe omgeving terecht komt en hierdoor het contact met de ouders vermindert.⁴⁰⁰

74. De plaatsing van het kind is de meest extreme maatregel. Wanneer een jeugdrechter hierover beslist gaat hij zich verregaand inmengen in het privé- en gezinsleven van de ouders.⁴⁰¹ In principe is deze maatregel niet in overeenstemming met het mensenrechtelijk kader omdat het in

---

³⁸⁷ *Ibid.*

³⁸⁸ Brussel 5 december 2007, *Act.dr.fam.* 2008, 13.

³⁸⁹ P. SENAËVE, "Art. 374 oud BW" in *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2008, 76.

³⁹⁰ Brussel 5 december 2007, *Act.dr.fam.* 2008, 13.

³⁹¹ Art. 8 lid 1 EVRM.

³⁹² Art. 387*quater* oud BW.

³⁹³ *Ibid.*

³⁹⁴ Art. 387*quinquies*, lid 1 BW.

³⁹⁵ Art. 387*quinquies*, lid 3 oud BW.

³⁹⁶ Art. 387*quinquies*, lid 2 oud BW.

³⁹⁷ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 563.

³⁹⁸ Art. 387*undecies* oud BW; GwH 28 februari 2019, nr. 36/2019.

³⁹⁹ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en jeugdrechter", *NJW* 2019, afl. 397, (138) 145.

⁴⁰⁰ *Ibid.*

⁴⁰¹ Art. 8. 1 EVRM.

het belang van het kind is om de banden met de ouders te behouden en te ontwikkelen. Opdat deze maatregel in overeenstemming zou zijn met het mensenrechtelijk kader is een goede motivering op het vlak van legaliteit, legitimiteit en proportionaliteit vereist. Het conflict tussen de ouders moet zo hoogconflictueus zijn dat geen enkele andere maatregel tegemoet kan komen aan het belang van het kind.

2.7. Strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind

75. De hierboven besproken maatregelen waren steeds burgerrechtelijk van aard en kon de familierechter opleggen. Maar de niet-afgifte van het kind aan de andere ouder die er recht op heeft, wordt ook omschreven in de strafwet. Dit luidt als volgt: *“Wanneer over de bewaring van het minderjarige kind mocht zijn beslist, hetzij gedurende het verloop of ten gevolge van een geding tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, hetzij in andere bij de wet bepaalde omstandigheden, dan worden de straffen bepaald in de §§ 1 en 2 toegepast op de vader of de moeder die het minderjarige kind onttrekt of poogt te onttrekken aan de bewaring van hen aan wie het krachtens de beslissing is toevertrouwd, die het niet afgeeft aan degenen die het recht hebben het op te eisen of die het, zelfs met zijn toestemming, ontvoert of doet ontvoeren.”*⁴⁰²

76. Het misdrijf bestaat uit drie constitutieve bestanddelen. Ten eerste is vereist dat er een rechterlijke beslissing bestaat die betrekking heeft op het verblijf van het kind.⁴⁰³ Er moet dus een rechterlijke definitieve beslissing voorhanden zijn waarbij een verblijfsregeling of omgangsrecht wordt bepaald.⁴⁰⁴ Indien er geen beslissing van een rechter voorhanden is, is het toegestaan dat een ouder het kind afschermt van de andere ouder of het meeneemt.⁴⁰⁵ De ouder die contact wil moet dan een procedure voor de familierechtbank starten om zo omgangsrecht te verkrijgen.⁴⁰⁶

77. Het tweede bestanddeel bestaat uit de niet-afgifte van het kind.⁴⁰⁷ Dit houdt in dat de ouder waarbij het kind verblijft, het kind niet afgeeft aan de andere ouder die er recht op heeft.⁴⁰⁸ De rechterlijke beslissing wordt dus geschonden.⁴⁰⁹ Doordat een ouder iets niet doet namelijk de afgifte van het kind, is er sprake van een verzuimmisdrijf.⁴¹⁰

78. Tot slot moet er een moreel bestanddeel in hoofde van de ouder aanwezig zijn. Om een ouder voor niet-afgifte van het kind te kunnen veroordelen, moet de ouder wetens en willens handelen.⁴¹¹ Er moet dus sprake zijn van een algemeen opzet.⁴¹² Hierbij zijn de motieven waarom de ouder de

---

⁴⁰² Art. 432, §1, lid 2 Sw.

⁴⁰³ B. DE SMET, “Niet-afgifte van kinderen door vader of moeder” in *Bestendig Handboek Echtscheiding*, Antwerpen, Kluwer, 2022, 115.

⁴⁰⁴ *Ibid.*

⁴⁰⁵ G. MARLIER, *Familiale misdrijven*, Mechelen, Kluwer, 2016, 106.

⁴⁰⁶ B. DE SMET, “Niet-afgifte van kinderen door vader of moeder” in *Bestendig Handboek Echtscheiding*, Antwerpen, Kluwer, 2022, 42.

⁴⁰⁷ B. DE SMET, “Niet-afgifte van kinderen door vader of moeder” in *Bestendig Handboek Echtscheiding*, Antwerpen, Kluwer, 2022, 123.

⁴⁰⁸ B. DE SMET, “Niet-afgifte van kinderen door vader of moeder” in *Bestendig Handboek Echtscheiding*, Antwerpen, Kluwer, 2022, 153.

⁴⁰⁹ Cass. 31 mei 2011, AR P.11.0098.N.

⁴¹⁰ B. DE SMET, *Verblijfsregeling*, Mortsels, Intersentia, 2008, 189-191.

⁴¹¹ *Ibid.*

⁴¹² *Ibid.*

handeling stelt niet van belang.⁴¹³ Het is voldoende dat de ouder doelbewust weigert de kinderen af te staan aan de andere ouder en dus handelt in strijd met de rechterlijke beslissing.⁴¹⁴

79. Wanneer het kind weerstand biedt om naar de andere ouder te gaan, moet de ouder waarbij het kind verblijft voldoende inspanningen leveren om ervoor te zorgen dat de verblijfsregeling nageleefd wordt.⁴¹⁵ Wanneer de ouder niet voldoende zijn best doet om het kind te overtuigen, maakt hij zich nog steeds strafbaar aan bovenstaand misdrijf.⁴¹⁶

80. In de gevallen van overmacht en noodtoestand kan de niet-afgifte van het kind worden gerechtvaardigd waardoor er geen sprake is van een strafrechtelijke gedraging.⁴¹⁷ Bij overmacht doet er zich een onvoorziene omstandigheid voor die ontstaat buiten de wil van de ouder waardoor de uitvoering van de verblijfsregling onmogelijk wordt.⁴¹⁸ Dit is bijvoorbeeld het geval wanneer het kind ernstig ziek is en een verplaatsing naar de andere ouder nadelig zou zijn voor de gezondheid.⁴¹⁹ Bij de noodtoestand wordt een ouder geconfronteerd met een ernstig en reëel gevaar voor de integriteit van het kind.⁴²⁰ Om het kind te beschermen is de niet-afgifte de enige mogelijkheid. Een voorbeeld is dat een ouder het kind niet wil meegeven aan de andere ouder omdat deze lid is van een sekte en het kind wil indoctrineren.⁴²¹

81. Enkel de vader of moeder kunnen schuldig worden bevonden aan het misdrijf van de niet-afgifte van het kind.⁴²² Ook een ouder die ontzet is uit zijn ouderlijk gezag kan op basis van dit misdrijf worden vervolgd.⁴²³

82. Wanneer alle bovenstaande voorwaarden voldaan zijn, kan een ouder worden veroordeeld tot een gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en/of met een geldboete van zesentwintig euro tot honderd euro.⁴²⁴ Een ontzetting uit het ouderlijk gezag wordt beschouwd als een strafverzwaring waardoor deze ouder een gevangenisstraf van acht dagen tot drie jaar riskeert.⁴²⁵

83. Op basis van het Europeesrechtelijk kader rust er op verdragsstaten de positieve verplichting om specifieke bepalingen in te voeren die inbreuken op het gezins- en familielevens bestraffen. Met deze maatregel wordt dus tegemoetgekomen aan deze verplichting waardoor er een overeenstemming is met het mensenrechtelijk kader.

---

⁴¹³ G. MARLIER, *Familiale misdrijven*, Mechelen, Kluwer, 2016, 102.

⁴¹⁴ *Ibid.*

⁴¹⁵ G. MARLIER, *Familiale misdrijven*, Mechelen, Kluwer, 2016, 102.

⁴¹⁶ Cass. 5 september 2007, AR P.07.0363.F.

⁴¹⁷ Cass 23 maart 2016, AR P.16.0016.F.

⁴¹⁸ B. DE SMET, *Verblijfsregeling*, Mortsels, Intersentia, 2008, 192; Rb. Antwerpen (afd. Turnhout) 18 april 2017, *TJK* 2018, 139, noot G. MARLIER; G. MARLIER, *Familiale misdrijven*, Mechelen, Kluwer, 2016, 116.

⁴¹⁹ B. DE SMET, *Verblijfsregeling*, Mortsels, Intersentia, 2008, 192.

⁴²⁰ Corr. Brugge 19 juni 2006, *T.G.R.* 2006, nr. 5, 11-21; U. CERULUS, "COVID-19 en verblijfsregelingen: reden tot (tijdelijke) herziening?", *T.Fam.* 2021, nr. 2, (45) 47.

⁴²¹ B. DE SMET, *Verblijfsregeling*, Mortsels, Intersentia, 2008, 196.

⁴²² Art. 432 Sw.

⁴²³ *Ibid.*

⁴²⁴ Art. 432, §1, lid 1 Sw.

⁴²⁵ Art. 432, §1, derde lid Sw.

Hoofdstuk 3: Nieuwe aanpak volgens de methode-Cochem

3.1. Methode-Cochem

84. Op initiatief van Jürgen Rudolph, de familierechter van de Duitse stad Cochem, is de methode-Cochem in 1992 ontstaan.⁴²⁶ Als familierechter merkte hij op dat er een strijdmodel heerste wanneer een procedure voor de familierechtbank werd aangevat.⁴²⁷ Volgens dit model leggen de ouders het geschil over hun kinderen voor aan de familierechtbank en hierbij treden ze zelf op als tegenstanders.⁴²⁸ De uitkomst van de procedure is uiteindelijk voor de ene partij positief, en voor de andere partij negatief.⁴²⁹ Dit model was nefast voor een familieconflict aangezien het een bron vormde voor verdere escalatie en verdeeldheid.⁴³⁰ Om aan deze problematiek tegemoet te komen, organiseerde hij bijeenkomsten met een advocaat en psycholoog.⁴³¹ Samen gingen ze op zoek naar een consensusmodel waarbij de samenwerking tussen de ouders in een scheidingsprocedure en het welzijn van de kinderen centraal stond.⁴³² Er kwam een nieuwe methode tot stand waarbij volgende elementen de kern vormen. Ten eerste moet er worden ingezet op snelheid van de interventie.⁴³³ Een conflict moet onmiddellijk worden aangepakt vanaf het moment dat het ontstaat.⁴³⁴ Ten tweede vindt er een responsabilisering⁴³⁵ van de ouders plaats.⁴³⁶ Ouders worden gewezen op hun verantwoordelijkheidszin ten opzichte van de kinderen.⁴³⁷ Daarnaast moet een breuk tussen ouder

---

⁴²⁶ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 11-12; E. LANCKSWEEERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, nr. 7-8, (184) 190; E. LANCKSWEEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 487.

⁴²⁷ U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 87.

⁴²⁸ *Ibid.*

⁴²⁹ *Ibid.*

⁴³⁰ *Ibid.*

⁴³¹ A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 145; B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 11-12.

⁴³² B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 11-12; E. LANCKSWEEERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 190; E. LANCKSWEEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 487; P. INNAURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 80.

⁴³³ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239.

⁴³⁴ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en jeugdrechter", *NJW* 2019, afl. 397, (138) 146; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 89.

⁴³⁵ E. LANCKSWEEERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 190; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 89; E. LANCKSWEEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 487.

⁴³⁶ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239; C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en jeugdrechter", *NJW* 2019, afl. 397, (138) 146.

⁴³⁷ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en jeugdrechter", *NJW* 2019, afl. 397, (138) 146.

en kind worden vermeden.⁴³⁸ Een vierde element is multidisciplinariteit.⁴³⁹ Tot slot geldt er een samenwerkingsverplichting.⁴⁴⁰ Ouders moeten enerzijds samenwerken met elkaar maar ook met de betrokken professionals.⁴⁴¹

85. Het doel van deze methode is ervoor zorgen dat door middel van de ondersteuning van een multidisciplinair team de ouders hun verantwoordelijkheid terug opnemen en samen tot een duurzaam akkoord komen waardoor ze terug op een vreedzame manier met elkaar kunnen omgaan en rekening houden met het belang van het kind.⁴⁴²

86. De twee hoofdkenmerken van deze methode zijn multidisciplinariteit en een aangepaste procedure.

Multidisciplinariteit houdt in dat alle professionals die betrokken zijn bij het familiegeskil gaan samenwerken tijdens de scheidingsprocedure, elk vanuit hun eigen praktijk.⁴⁴³ Hierdoor werd de "Cochem-Zell Separation/divorce Working Group" opgericht in 1993.⁴⁴⁴ In deze werkgroep werden gesprekken gevoerd over het scheidingsproces waarbij verschillende actoren hun ervaringen delen. Het gaat om de volgende deelnemende actoren: familierechters, deskundigen, advocaten, bemiddelaars, psychologen, maatschappelijk werkers ...⁴⁴⁵ Het is van belang dat elke actor optreedt binnen zijn 'rol'. Zo kunnen alle professionals zich op elkaar afstemmen en ontstaat er complementariteit.⁴⁴⁶ De inhoud van de rollen werd in deze bijeenkomsten dan ook uitvoerig besproken.⁴⁴⁷ Zo wordt er van een familierechter verwacht dat hij de touwtjes in handen houdt.⁴⁴⁸

---

⁴³⁸ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239.

⁴³⁹ *Ibid*; E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 487-488.

⁴⁴⁰ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239.

⁴⁴¹ C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en jeugdrechter", *NJW* 2019, afl. 397, (138) 146; D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239; E. LANCKSWERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 190.

⁴⁴² *Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, *Vr. nr. 21748*, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT); E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsels, Intersentia, 2023, 88; A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 145-146; C. MINNEKEER en E. JASPAERT, "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en jeugdrechter", *NJW* 2019, afl. 397, (138) 146.

⁴⁴³A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 145; B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 13; E. LANCKSWERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 184.

⁴⁴⁴ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 13.

⁴⁴⁵E. LANCKSWERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 185.

⁴⁴⁶B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 16.

⁴⁴⁷B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 13-16.

⁴⁴⁸E. LANCKSWERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 190.

Van een advocaat wordt verwacht dat hij zijn cliënt aanzet om na te denken over mogelijke oplossingen voor het geschil die eveneens in het belang van het kind zijn.⁴⁴⁹

87. Wat de gerechtelijke procedure betreft, neemt deze aanvang met een vereenvoudigd verzoekschrift.⁴⁵⁰ In het nieuwe verzoekschrift dienen enkel de noodzakelijke elementen opgenomen te worden zonder dat de partijen elkaar zwartmaken of zaken uit het verleden naar boven halen.⁴⁵¹ Nadat het verzoekschrift is ingediend, worden de partijen binnen de twee tot drie weken uitgenodigd voor een eerste zitting.⁴⁵² Een snelle reactie is van groot belang om een dreigende contactbreuk te vermijden. Op deze eerste zitting zijn de ouders, advocaten en rechter aanwezig en krijgt elke partij de kans om zijn standpunt uiteen te zetten zonder gebonden te zijn aan tijdslimieten.⁴⁵³ Het is de bedoeling dat de partijen tijdens deze eerste zitting tot overeenstemming komen over hun ouderlijke verantwoordelijkheid.⁴⁵⁴ Daarna kunnen andere aspecten van de zaak behandeld worden zoals de onderhoudsgelden.⁴⁵⁵ Indien op deze eerste zitting een overeenstemming wordt bereikt, zal de rechter binnen de twee weken op basis van dit akkoord een vonnis maken.⁴⁵⁶ Indien de partijen er op deze zitting niet in slagen om tot een akkoord te komen, zal een afspraak worden gemaakt met een bemiddelaar.⁴⁵⁷ De zaak wordt zes maanden geschorst en voor deze periode gaat de rechter een tussentijds besluit nemen.⁴⁵⁸ Een overeenkomst die voortkomt uit de bemiddeling zal uiteindelijk door de rechter worden opgenomen in zijn uitspraak.⁴⁵⁹ Wanneer de bemiddeling mislukt zal een

---

⁴⁴⁹ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 16; E. LANCKSWERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 190.

⁴⁵⁰ *Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT); B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 16-17; E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488; P. INNAURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 79.

⁴⁵¹ E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488.

⁴⁵² A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 145; B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 17; E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488.

⁴⁵³ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 17; E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488; P. INNAURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 79.

⁴⁵⁴ A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 145; B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 17; P. INNAURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 79-80.

⁴⁵⁵ A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 145

⁴⁵⁶ E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488.

⁴⁵⁷ *Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT); B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 17; E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 487; P. INNAURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 79-80.

⁴⁵⁸ A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 145; E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 487; P. INNAURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 80.

⁴⁵⁹ A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 146.

deskundige worden aangesteld.⁴⁶⁰ Hij krijgt de opdracht om het conflict te ontmantelen waardoor de partijen alsnog tot een overeenkomst kunnen komen.⁴⁶¹ Dit is voor de ouders de laatste kans om zelf tot een akkoord te komen.⁴⁶² Lukt dit niet, dan wordt er teruggevallen op de klassieke procedure waarbij een rechter op basis van de aan hem voorliggende informatie het geschil gaat beslechten.⁴⁶³ Een omschakeling tussen de multidisciplinaire aanpak en de klassieke gerechtelijke procedure is dus mogelijk.⁴⁶⁴

3.2. Pilotproject in Dinant

88. In België werd een procedure voor de familierechtbank eveneens gekenmerkt door een strijdmodel.⁴⁶⁵ Het streven naar het eigen gelijk leidde tot escalatie en oplopende spanning die nefast is voor het welzijn van het kind.⁴⁶⁶ Familierechters moesten deze geschillen beslechten waardoor de ouder die in het ongelijk werd gesteld, met een gevoel van ontevredenheid achterbleef.⁴⁶⁷ Hierdoor werden rechters vaak geconfronteerd met de niet-naleving van hun vonnissen, partijen die blijven procederen⁴⁶⁸ en kinderen die het slachtoffer worden van het conflict.⁴⁶⁹ Doordat de methode Cochem geprezen werd voor haar gunstige resultaten en effecten, werd besloten om in 2014 in de jeugdrechtbank van Dinant een pilotproject uit te rollen waarbij de methode geïmplementeerd werd.⁴⁷⁰

---

⁴⁶⁰ A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 145; B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 18; E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, 488.

⁴⁶¹ A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 145; P. INNAURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 80.

⁴⁶² A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 146-147; B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 18.

⁴⁶³ A. LAUREYSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 170-174; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 89.

⁴⁶⁴ E. LANCKSWERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 190; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 89.

⁴⁶⁵ A. LAUREYSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 170-171;

D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 238.

⁴⁶⁷ A. LAUREYSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 170-172; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 87.

⁴⁶⁸ Art. 1253ter/7, §1, 3° Ger.W.

⁴⁶⁹ A. LAUREYSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 170; D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 87.

⁴⁷⁰ *Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT); A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 146-147; B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 19-20; E. LANCKSWERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 190; E. LANCKSWERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 487.

Op basis van dit project werd de structuur van de familierechtbank aangepast en een interdisciplinaire commissie samengesteld bestaande uit advocaten, criminologen, psychologen, deskundigen, parketmagistraten, rechters, medewerkers van jeugdhulp...⁴⁷¹ Zij hebben maandelijks een vergadering waarbij ze elkaar leren kennen en zo weten wat ze van elkaar kunnen verwachten.⁴⁷² Hierdoor komt een multidisciplinair systeem tot stand waarbij deze partijen effectief met elkaar gaan samenwerken.⁴⁷³ Daarnaast werd ook de procedure grondig gewijzigd. Om een procedure op tegenspraak in te leiden moet er worden gebruikgemaakt worden van een 'modelverzoekschrift'.⁴⁷⁴ Dit verzoekschrift omvat vooreerst persoonlijke informatie.⁴⁷⁵ Daarnaast moet informatie over de huidige huisvestigingsregeling worden meegedeeld.⁴⁷⁶ Ten derde moet de aanvrager van de procedure zijn verzoek weergeven.⁴⁷⁷ Tot slot is er een vrij korte ruimte voorzien waarin belangrijke informatie aan de rechtbank kan worden meegedeeld.⁴⁷⁸ Met uitzondering van de persoonlijke informatie en de korte motivatie, zijn er in het verzoekschrift antwoordmogelijkheden opgenomen. Het verzoekschrift bevat dus een aankruislijst waardoor informatie niet langer schriftelijk moet worden weergegeven.⁴⁷⁹ Hierdoor wordt eveneens een objectiever beeld geschetst van de situatie.⁴⁸⁰ Het doel van dit verzoekschrift is ervoor zorgen dat enkel de nodige informatie, die noodzakelijk is voor de beslechting van het geschil, wordt weergegeven.⁴⁸¹ Partijen krijgen niet langer de kans om in een geschrift elkaar zwart te maken of de andere te beschimpen.⁴⁸² Ouders dienen elkaar niet te zien als concurrenten maar moeten samen optreden in het belang van hun gemeenschappelijke kinderen. Hierdoor wordt er in het verzoek ook niet gesproken van eiser en verweerder maar van "verzoeker en de andere ouder"^{483, 484}. Nadat het verzoek is ingediend wordt dit aan de partijen meegedeeld in een brief waarin voor het eerst de mogelijkheid aan hen wordt gegeven om het conflict

⁴⁷¹ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 30-31; E. LANCKSWEEERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 190; E. LANCKSWEEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 487.

⁴⁷² B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 30; P. INNAURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 83.

⁴⁷³ E. LANCKSWEEERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 190.

⁴⁷⁴ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 21; E. LANCKSWEEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488.

⁴⁷⁵ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 21-22; E. LANCKSWEEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488.

⁴⁷⁶ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 21-22.

⁴⁷⁷ *Ibid.*

⁴⁷⁸ E. LANCKSWEEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488.

⁴⁷⁹ *Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT); B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 21-22.

⁴⁸⁰ *Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT); E. LANCKSWEEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488.

⁴⁸¹ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 21-22;

⁴⁸² E. LANCKSWEEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488.

⁴⁸³ E. LANCKSWEEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488.

⁴⁸⁴ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 21-22.

op te lossen via bemiddeling.⁴⁸⁵ Eén maand later moet een eerste zitting voor de rechtbank plaatsvinden. Voorafgaand aan de eerste zitting worden de kinderen die betrokken zijn in het conflict en ouder zijn dan 12 jaar automatisch gehoord.⁴⁸⁶

Op de eerste zitting is het de bedoeling dat de partijen tot een overeenkomst komen in het belang van het kind.⁴⁸⁷ Wanneer dit niet lukt, zal de rechter een voorlopige beslissing nemen over het verblijf en de partijen uitnodigen voor bemiddeling.⁴⁸⁸ Naast bemiddeling kan een rechter ook een deskundige aanstellen.⁴⁸⁹ Tijdens de bemiddeling en het deskundigenonderzoek blijft de rechter nauw betrokken en kan hij tussentijdse beslissingen nemen.⁴⁹⁰ Hij wordt ook op de hoogte gehouden van het bemiddelingsproces. De bemiddelaar zal bijvoorbeeld een melding maken in geval van stopzetting. De rechter kan dan meteen inspelen op de situatie en een nieuwe zittingsdatum voortijdig vastleggen.⁴⁹¹ Tijdverlies wordt zo vermeden. Wanneer uit de bemiddeling of de deskundigheid geen overeenkomst voortkomt, wordt de rechter genoodzaakt om zelf het geschil te beslechten en bestraffend of zelfs radicaal op te treden.⁴⁹²

3.3. Afgeleiden van de methode-Cochem in Antwerpen en Gent

89. De gewijzigde aanpak in Dinant werd ook opgemerkt in Gent en Antwerpen. Op basis van de methode-Cochem werd de werking van deze rechtbanken ook aangepast.⁴⁹³ Modelverzoekschriften⁴⁹⁴ werden uitgewerkt en multidisciplinaire commissies werden opgericht.⁴⁹⁵ De methode-Cochem diende echter enkel als grondslag en werd niet op identieke wijze geïmplementeerd.⁴⁹⁶ De familierechtbanken van Gent en Antwerpen voegden eigen accenten aan de methode toe. Zo wordt in Gent een zaak meteen aangevat op de inleidingszitting en worden de partijen gedurende 45

---

⁴⁸⁵ P. INNURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 84.

⁴⁸⁶ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 24-25.

⁴⁸⁷ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 25-27; E. LANCKSWEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488.

⁴⁸⁸ *Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT); B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 26-28; E. LANCKSWEERDT, "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, (470) 488; P. INNURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 84-85.

⁴⁸⁹ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 28-29.

⁴⁹⁰ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 28-29; P. INNURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 84.

⁴⁹¹ B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 28-30.

⁴⁹² *Vr. en Antw.* Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT); B. MARIQUE en M. SACREZ, "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, (11) 29-30.

⁴⁹³ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsels, Intersentia, 2023, 88.

⁴⁹⁴ Online modellen beschikbaar via: <https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/rechtbank-eerste-aanleg-oost-vlaanderen-afdeling-gent/messages/1283> (consultatie op 25 april 2023)

⁴⁹⁵ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239-240.

⁴⁹⁶ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 238; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsels, Intersentia, 2023, 88-89.

minuten aan het woord gelaten.⁴⁹⁷ Van de rechter wordt verwacht dat hij zijn focus legt op de belangen van de partijen en niet op de positie die ze innemen.⁴⁹⁸ Bovendien wordt van de familierechter verwacht dat hij tijdens de eerste behandeling van de zaak nagaat welke volgende stap het beste is voor de conflicterende partijen.⁴⁹⁹ Ten eerste moet hij onderzoeken of de ouders bereid zijn om een akkoord te sluiten en of hij de zaak best doorverwijst voor minnelijke schikking of naar een bemiddelaar.⁵⁰⁰ Ten tweede moet hij nagaan of het noodzakelijk is om onmiddellijk een beslissing te nemen.⁵⁰¹ Een Gentse familierechter kan dus onmiddellijk optreden wanneer er gevaar is voor escalatie van het conflict of het ontstaan van een contactbreuk tussen ouder en kind.⁵⁰² Tot slot moet hij nagaan of er een bepaalde problematiek zoals verslaving of misbruik aanwezig is.⁵⁰³ De Gentse familierechter krijgt dus een nog actievere rol toegewezen.

90. In de Antwerpse familierechtbank werken ze daarentegen met een systeem van vier verschillende kamers.⁵⁰⁴ De eerste kamer is de inleidingskamer⁵⁰⁵ en daar komt het eerste contact tot stand tussen de partijen en de familierechter.⁵⁰⁶ De familierechter gaat na welk traject voor de partijen geschikt is.⁵⁰⁷ De opvolgkamer is de tweede kamer.⁵⁰⁸ In deze kamer wordt het traject van alternatieve geschillenoplossing opgevolgd.⁵⁰⁹ Ten derde is er een kamer voor minnelijke schikking

---

⁴⁹⁷ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 89-91.

⁴⁹⁸ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239.

⁴⁹⁹ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 92.

⁵⁰⁰ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 240.

⁵⁰¹ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 240.

⁵⁰² D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 90.

⁵⁰³ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 240.

⁵⁰⁴ A. LAUREYSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 172.

⁵⁰⁵ U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 93.

⁵⁰⁶ A. LAUREYSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 172;

U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 93; X, "Infomoment Balie: Het participatiemodel in de familierechtbank", <https://www.rechtbanken-tribunaux.be/sites/default/files/media/reatpi/antwerpen/documents/antwerpen/familie/ppt-15-maart.pdf> (consultatie 27 april 2023).

⁵⁰⁸ A. LAUREYSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 172; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 93; X, "Infomoment Balie: Het participatiemodel in de familierechtbank", <https://www.rechtbanken-tribunaux.be/sites/default/files/media/reatpi/antwerpen/documents/antwerpen/familie/ppt-15-maart.pdf> (consultatie 27 april 2023).

⁵⁰⁹ A. LAUREYSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 172; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 93.

waarbij de rechter de partijen probeert te begeleiden naar een akkoord.⁵¹⁰ Tot slot is er nog de pleitkamer waar de familierechter zelf gaat beslissen.⁵¹¹

De methode heeft dus zijn weg naar België gevonden en dient als basis voor verschillende hervormingen van Belgische rechtbanken. Toch moet worden opgemerkt dat elke rechtbank eigen accenten aan de methode gaat toevoegen waardoor er verschillende varianten van de methode-Cochem ontstaan.

3.4. Toetsing internationaal en Europeesrechtelijk kader

91. Door het mensenrechtelijk kader rust op België de verplichting om de band tussen ouder en kind te beschermen. Wanneer de band in het gedrang komt moeten alle nodige en essentiële maatregelen worden genomen om deze te herstellen. Op basis van de volgende elementen blijkt dat de methode-Cochem voldoet aan de verplichtingen van het mensenrechtelijk kader.

92. Ten eerste is de methode-Cochem gericht op het behoud van het persoonlijk contact tussen ouder en kind.⁵¹² Bij deze methode wordt er ingezet op multidisciplinariteit. Een professioneel team gaat de ouders begeleiden waardoor het mogelijk wordt om het conflict te temperen.⁵¹³ Hierdoor kunnen de ouders hun verantwoordelijkheid opnieuw opnemen en werken aan de band met het kind.

93. Ten tweede is het van belang dat ouders zelf actief meewerken aan het herstel van het contact met het kind.⁵¹⁴ De methode zet hierop in doordat de ouders samen met professionals op zoek moeten gaan naar een oplossing. Er wordt dus verwacht dat de ouders eerst zelf proberen het conflict op te lossen. Wanneer dit niet lukt zal een rechter ingrijpen.

94. Daarnaast is het belangrijk dat een naderende contactbreuk meteen wordt aangepakt. Hierdoor moet er snel worden ingegrepen. Bij de methode-Cochem wordt er ingegrepen op het ogenblik dat een vordering wordt ingesteld. Dit is bijvoorbeeld het geval door de aangepaste verzoekschriften. Met deze verzoekschriften is het niet meer mogelijk om de andere ouder te beschimpen waardoor het conflictgehalte naar beneden wordt gehaald.

95. Tot slot wordt er rekening gehouden met het belang van het kind.⁵¹⁵ Het kind kan betrokken worden in deze multidisciplinaire aanpak waardoor het daar zijn stem kan laten horen. Dit in

---

⁵¹⁰ A. LAUREYSSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 172; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen-en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 93; X, "Infomoment Balie: Het participatiemodel in de familierechtbank", <https://www.rechtbankentribunaux.be/sites/default/files/media/reatpi/antwerpen/documents/antwerpen/familie/ppt-15-maart.pdf> (consultatie 27 april 2023).

⁵¹¹ A. LAUREYSSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 172; U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen-en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 93; X, "Infomoment Balie: Het participatiemodel in de familierechtbank", <https://www.rechtbankentribunaux.be/sites/default/files/media/reatpi/antwerpen/documents/antwerpen/familie/ppt-15-maart.pdf> (consultatie 27 april 2023).

⁵¹² Art. 9.3 IVRK.

⁵¹³ Art. 18 IVRK.

⁵¹⁴ Art. 8 EVRM.

⁵¹⁵ Art. 3.1 IVRK.

combinatie met het hoorrecht⁵¹⁶ zorgt ervoor dat een afweging kan worden gemaakt tussen de belangen van de ouders en die van het kind.

---

⁵¹⁶ Art. 1004/1, §1 Ger.W.

Hoofdstuk 4: Vergelijking tussen methode-Cochem en andere maatregelen

96. In dit hoofdstuk wordt op basis van verschillende criteria een vergelijking gemaakt tussen de hierboven besproken klassieke maatregelen en de methode-Cochem. In een eerste vergelijkingscriterium wordt onderzocht wanneer elke maatregel ingrijpt in het conflict. Daarna wordt de finaliteit van de maatregelen bestudeert. In een volgend criterium wordt nagegaan of de maatregel voor iedereen toegankelijk is. Verder wordt gekeken of er sprake is van een afbreuk van de regeling van het ouderlijk gezag. Tot slot wordt per maatregel onderzocht of deze multidisciplinair van aard is. Deze vergelijkingscriteria kwamen tot stand naar aanleiding van een analyse van het EVRM en IVRK.⁵¹⁷ Door middel van deze vergelijking is het mogelijk om na te gaan op welke punten de methode-Cochem gelijkenissen en verschillen vertoont met de klassieke maatregelen.

4.1. Ingrijpen in het conflict

97. Het eerste vergelijkingscriterium is het ogenblik waarop de maatregel of de methode ingrijpt in het conflict. Een conflict kan worden opgedeeld in twee fases, namelijk de beginfase en de escalatiefase. Voor de uiteenzetting van deze fases wordt beroep gedaan op de bronnen van het 'Expertisecentrum Opvoedingsondersteuning van de Vlaamse overheid'. Zij zijn gespecialiseerd in in de leefomgeving van kinderen en jongeren waardoor zij ook in aanraking komen met hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten. Op basis van hun informatie wordt de begin- en escalatiefase van een conflict besproken.

In de beginfase ontstaat er een conflict tussen de ouders waarbij zij ruziemaken en er een gevoel van boosheid overheerst.⁵¹⁸ Het conflict kan doorsijpelen naar de kinderen waardoor de relatie tussen één ouder en het kind kan verzwakken. Er is nog contact tussen beiden maar dit verloopt, door de invloed van het conflict, minder vlot.⁵¹⁹ In deze fase gaat het dus om een conflictueuze scheidingssituatie waarbij er nog geen sprake is van een contactbreuk of chronische ouderschapsconflicten.

In de escalatiefase wordt het conflict tussen de ouders gekenmerkt door frequente, grote en voortdurend aanslepende ruzies.⁵²⁰ Het kind wordt meegezogen in de strijdspiraal en komt hierdoor in een loyaliteitsconflict terecht.⁵²¹ Er ontstaat een onhoudbare situatie waarbij het kind onder druk komt te staan om te kiezen tussen beide ouders.⁵²² In dit geval is er dus sprake van een

---

⁵¹⁷ Art. 8 EVRM; art. 3.1 IVRK; art. 9.3 IVRK; art. 18 IVRK.

⁵¹⁸ X, "Scheiding en langdurige conflicten", <https://www.expoo.be/themas/scheiding/scheiding-en-langdurige-conflicten> (consultatie 27 april 2023).

⁵¹⁹ X, "Ik voel mij in de steek gelaten door één van mijn ouders: wat kan ik doen?", <https://www.scheidingskoffer.be/overzicht/kinderen/ik-voel-mij-in-de-steek-gelaten-door-een-van-mijn-ouders-wat-kan-ik-doen> (consultatie 27 april 2023).

⁵²⁰ X, "Scheiding en langdurige conflicten", <https://www.expoo.be/themas/scheiding/scheiding-en-langdurige-conflicten> (consultatie 27 april 2023); X, "Hoe overleven in een scheiding met aanhoudend conflict", <https://www.scheidingskoffer.be/overzicht/ouders/hoe-overleven-in-een-scheiding-met-aanhoudend-conflict> (consultatie 27 april 2023).

⁵²¹ A. LAUREYSSSENS en A. WYNANTS, "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, (170) 170; X, "Scheiding en langdurige conflicten", <https://www.expoo.be/themas/scheiding/scheiding-en-langdurige-conflicten> (consultatie 27 april 2023).

⁵²² X, "Een vechtscheiding door de ogen van een kind", <https://www.caw.be/wat-beweegt-er/getuigenissen/een-vechtscheiding-door-de-ogen-van-een-kind/> (consultatie 27 april 2023).

hoogconflictueuze scheidingssituatie waarbij er een chronisch ouderconflict ontstaat, namelijk de contactbreuk tussen één ouder en het kind.

Familiale bemiddeling komt voor in de beginfase van het conflict. In deze fase kunnen de partijen nog met elkaar in gesprek gaan en dat is vereist voor deze maatregel. Deze maatregel volstaat niet in hoogconflictueuze scheidingssituaties waarbij ex-partners niet meer met elkaar spreken.

De neutrale bezoeker, dwangsom, exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag, plaatsing van het kind en de strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind treden op in de escalatiefase van het conflict. Deze maatregelen zijn zeer ingrijpend waardoor ze te radicaal zijn in de beginfase van een conflict.

Het deskundigenonderzoek en de methode-Cochem treden zowel op in de beginfase als in de escalatiefase van het conflict. Bij een deskundigenonderzoek gaat een deskundige de gezinssituatie onderzoeken.⁵²³ Dit onderzoek kan plaatsvinden in elke fase van het conflict. De methode-Cochem treedt op in de beginfase van het conflict doordat het in deze fase de samenwerking tussen de partijen stimuleert. Wanneer het conflict toch zou evolueren naar de escalatiefase, dan evolueert de methode mee door in te zetten op bijkomende hulpverlening om het conflict te de-escaleren.⁵²⁴

4.2. Finaliteit

98. Het volgende vergelijkingscriterium betreft de finaliteit van een maatregel/methode. Hierbij wordt vergeleken of een maatregel/methode eerder een preventieve dan wel een curatieve doelstelling heeft. Een preventieve maatregel heeft als doel een toekomstige contactbreuk tussen ouder en kind te voorkomen. Een curatieve maatregel streeft ernaar om een heersende contactbreuk tussen ouder en kind te herstellen. Tot slot zijn er nog repressieve maatregelen die een contactbreuk niet willen voorkomen of herstellen maar die tot doel hebben om de contactbreuk te onderdrukken en ervoor zorgen dat de situatie niet verder escaleert.

Bij familiale bemiddeling gaan de partijen samen op zoek naar een oplossing voor hun conflict onder begeleiding van een bemiddelaar.⁵²⁵ Doordat het conflict nog niet te vergevorderd is en de partijen nog met elkaar in gesprek kunnen gaan, heeft deze maatregel een preventieve doelstelling. Het is de bedoeling dat de partijen samen tot een akkoord komen over het contact en het verblijf van de kinderen zodat er geen contactbreuk ontstaat.⁵²⁶ Naast de familiale bemiddeling is ook de methode-Cochem preventief van aard. Eén van de hoofddoelstellingen bestaat erin om zo snel als mogelijk

---

⁵²³ Art. 962 e.v. Ger.W.

⁵²⁴ A. BOUDAERT en F. VAN DE PUTTE, "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 145; P. INNAURATO, "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 80.

⁵²⁵ Art. 1253ter/1 Ger.W.

⁵²⁶ E. VERTOMMEN, "Familierechtelijke maatregelen tot conflictbeheersing en contactherstel bij de niet-naleving van verblijfsregelingen", *TJK* 2022, nr. 1, (10) 14-16.

een conflict aan te pakken zodat een contactbreuk kan worden vermeden.⁵²⁷ Een contactbreuk voorkomen door middel van een snelle interventie en hulpverlening staat in deze methode centraal. De dwangsom, het deskundigenonderzoek en de neutrale bezoekerimte zijn eerder curatief van aard doordat ze het contact tussen ouder en kind proberen te herstellen. Wanneer een contactbreuk ontstaat doordat het contactrecht niet wordt nageleefd, kan een dwangsom ervoor zorgen dat het kind terug naar de andere ouder gaat.⁵²⁸ Een deskundige gaat onderzoeken op welke manier het contact tussen beiden het best kan worden hersteld.⁵²⁹ Tot slot gaat de neutrale bezoekerimte contactmomenten tussen ouder en kind organiseren.⁵³⁰

De exclusieve⁵³¹ uitoefening van het ouderlijk gezag, de strafrechtelijke⁵³² sancties bij niet-afgifte van het kind en de plaatsing⁵³³ van het kind zijn eerder repressief van aard. Deze maatregelen proberen ervoor te zorgen dat de situatie niet verder escaleert door bijvoorbeeld het kind weg te halen uit de conflictueuze situatie of een ouder te bestraffen. Ze proberen dus niet om de contactbreuk te voorkomen of te herstellen maar kunnen wel het pad effenen voor in de toekomst.

4.3. Toegankelijkheid

99. Het derde vergelijkingscriterium betreft de toegankelijkheid en hierbij wordt getoets of de maatregel/methode makkelijk bereikbaar is.

Familiale bemiddeling is voor iedereen op elk ogenblik bereikbaar doordat het zowel gerechtelijk als buitengerechtelijk kan. Partijen kunnen dus zelf op eigen initiatief en op elk moment een afspraak maken met een familiaal bemiddelaar.⁵³⁴

Het deskundigenonderzoek, de neutrale bezoekerimte, dwangsom, exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag, plaatsing van het kind en strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind zijn enkel mogelijk wanneer een rechter hierover beslist. Het is dus niet mogelijk voor ouders om op eigen initiatief naar een neutrale bezoekerimte te stappen of een deskundige aan te stellen, laat staan de andere ouder strafrechtelijk te sanctioneren.⁵³⁵

De methode-Cochem is enkel toegankelijk wanneer een procedure wordt gestart voor de familierechtbanken van Dinant, Luik, Antwerpen en Gent. In andere rechtbanken in België wordt deze methode nog niet toegepast waardoor ze dus niet overal en voor iedereen beschikbaar is.

---

⁵²⁷ D. VAN DEN BOSSCHE, "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, (238) 239.

⁵²⁸ Art. 387ter, §1, lid 5 oud BW.

⁵²⁹ Art. 962 e.v. Ger.W.

⁵³⁰ Amendementen nrs. 40 en 41 bij het wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2005-2006, nr. 1673/015, 2-4.

⁵³¹ Art. 374, §1, lid 2 oud BW.; art. 374, §1 lid 3 oud BW.

⁵³² Art. 432, §3 Sw.

⁵³³ Art. 387quater oud BW.

⁵³⁴ P. SENAËVE, *Bemiddeling en collaboratieve onderhandelingen na de wetten van 15 juni, 18 juni en 11 juli 2018*, Mortsels, Intersentia, 2018, 103-122.

⁵³⁵ X, "Over het huis", <https://hethuis.be/hoe-werkt-het-huis/> (consultatie 15 maart 2023).

4.4. Afbreuk aan de regeling van het ouderlijk gezag opgenomen in het BW

100. In principe hebben beide ouders het ouderlijk gezag en oefenen ze dit samen uit. Sommige maatregelen doen afbreuk aan dit principe. Dit is het geval bij de volgende maatregelen: exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag, plaatsing van het kind en strafrechtelijke sanctie.

Wanneer een rechter het ouderlijk gezag exclusief toekent aan één ouder, wordt er automatisch afbreuk gedaan aan de uitoefening van het ouderlijk gezag van de andere ouder. Dit is ook het geval wanneer één ouder strafrechtelijk wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf en niet meer in staat is om nog beslissingen te nemen over de staat van de persoon, opvoeding en er geen contact meer is met het kind.⁵³⁶ Bij de plaatsing van het kind is het mogelijk dat de pleegouders in hoogdringende gevallen opvoedingsbeslissingen nemen. Hierdoor wordt er dus ook afbreuk gedaan aan de regling van het ouderlijk gezag.

De resterende maatregelen (neutrale bezoekruimte, familiale bemiddeling en dwangsom) en de methode-Cochem zijn minder ingrijpend waardoor er geen afbreuk wordt gedaan aan deze regeling.

Tot slot is er nog het deskundigenonderzoek. In principe leidt dit onderzoek niet tot een afbreuk van het ouderlijk gezag. Echter, is het wel mogelijk dat een rechter zich op het verslag van de deskundige gaat baseren en het ouderlijk gezag exclusief toekent aan één ouder. Hierdoor is het dus mogelijk dat er afbreuk wordt gedaan aan de uitoefening van het ouderlijk gezag.

4.5. Multidisciplinariteit

101. Tot slot wordt er een vergelijking gemaakt op het vlak van multidisciplinariteit. Multidisciplinariteit houdt in dat verschillende professionals bij het familiaal conflict betrokken worden en samen gaan werken om zo (mogelijks) met de ouders tot een oplossing te komen.⁵³⁷

Bij het deskundigenonderzoek, de neutrale bezoekruimte en de familiale bemiddeling is het mogelijk dat deze maatregelen ook multidisciplinair verlopen. Zo kan een deskundigenonderzoek disciplinair zijn doordat verschillende professionals betrokken worden bij het onderzoek en samen een advies vormen.⁵³⁸ Dit is tevens het geval bij familiale bemiddeling waarbij het mogelijk is dat er naast een bemiddelaar ook een psycholoog aanwezig is bij het gesprek.⁵³⁹ Bij de neutrale bezoekruimte vinden de contacten plaats onder begeleiding. Echter, multidisciplinariteit vormt niet de grondslag van deze maatregelen. Verschillende professionals werken wel samen, maar er ontstaat geen actieve hulpverlening. Dit is een verschil met de methode-Cochem doordat het daar één van de

---

⁵³⁶ F. SWENNEN, *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 551-554.

⁵³⁷ E. LANCKSWEERDT, "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, (184) 184.

⁵³⁸ X, "Informatie aan ouders", <https://www.deskundigenonderzoeken.be/informatie/informatie-aan-ouders/> (consultatie 25 maart 2023).

⁵³⁹ X, "Psycholoog bemiddelaar", <https://www.deskundigenonderzoeken.be/nazorg/psycholoog-bemiddelaar/#:~:text=Taak%20van%20de%20psycholoog%2Fbemiddelaar,en%20normen%20van%20de%20cliënten> (consultatie 25 maart 2023).

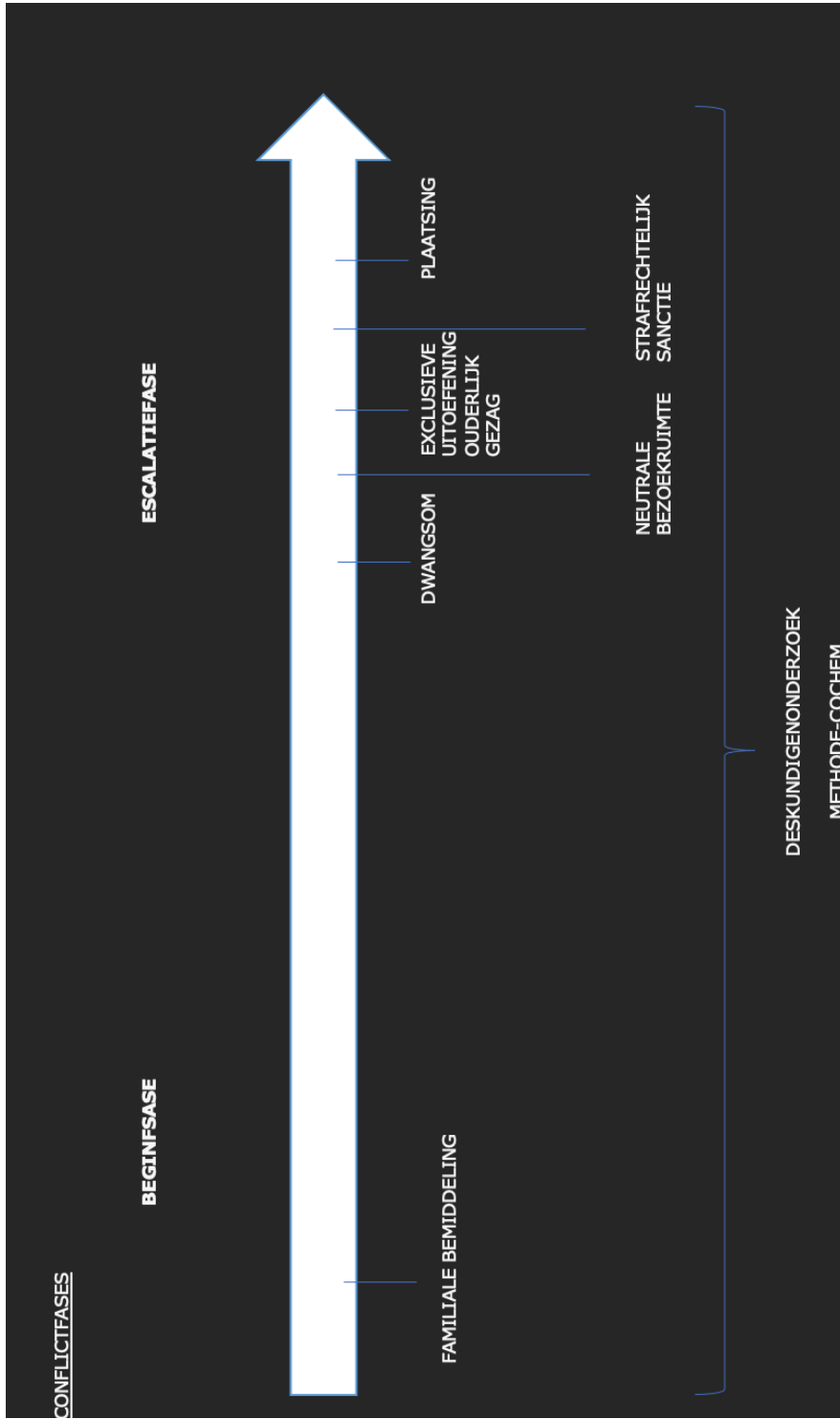
basiskenmerken vormt. Professionals gaan actief met elkaar en met de ouders samenwerken om tot een oplossing te komen waardoor er sprake is van hulpverlening. Hierdoor is de begeleiding nauwkeuriger dan bijvoorbeeld de begeleiding bij de neutrale bezoekerimte waar er enkel een observatie plaatsvindt.

De dwangsom, exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag, plaatsing van het kind en de strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van de kinderen zijn niet multidisciplinair.

4.6. Methode-Cochem vs andere maatregelen

102. De methode-Cochem treedt op vanaf de beginfase en evolueert mee met het conflict naar de escalatiefase. De finaliteit van de methode is preventief optreden en is multidisciplinair van aard. Er wordt geen afbreuk gedaan aan de regeling van het ouderlijk gezag. Tot slot is de methode enkel toegankelijk voor geschillen voor de rechtbank van Antwerpen, Dinant, Gent en Luik.

103. Op basis van de vergelijking met de andere klassieke maatregelen kan worden gesteld dat de methode aan geen enkele maatregel identiek gelijk is. Vooral op het vlak van multidisciplinariteit en toegankelijkheid onderscheidt de methode zich van de rest. De methode-Cochem benadert een scheidingsconflict dus op een andere manier dan de klassieke maatregelen.

	Deskundigen- onderzoek	Neutrale bezoekruimte	Familiale bemiddeling	Dwangsom	Exclusieve uitoefening ouderlijk gezag	Plaatsing	Strafrechtelijke sanctie	Method- Cochem
Conflictfase	Beginfase + Escalatiefase	Escalatiefase	Beginfase	Escalatiefase	Escalatiefase	Escalatiefase	Escalatiefase	Beginfase + Escalatiefase
Finaliteit	Curatief	Curatief	Preventief	Curatief	Repressief	Repressief	Repressief	Preventief
Toegankelijkheid	Rechter + in elk arrondissement	Rechter + in elk arrondissement	Eigen initiatief + rechter + in elk arrondissement	Rechter + in elk arrondissement	Rechter + in elk arrondissement	Rechter + in elk arrondissement	Rechter + in elk arrondissement	Procedure voor de rechtbank van Antwerpen, Dinant, Gent en Luik
Afbreuk aan de regeling van het ouderlijk gezag/de verblijfsregeling	Mogelijk	Neen	Neen	Neen	Ja	Ja	Ja	Neen
Multidisciplinariteit	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Neen	Neen	Neen	Neen	Ja

DEEL 4: Wettelijke implementatie van de methode-Cochem

104. Om te weten of een wettelijke implementatie kan leiden tot een effectieve aanpak van hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten, is het van belang om te weten wat de voor- en nadelen zijn van zo een wettelijke implementatie. In het eerste hoofdstuk worden de ervaringen van de methode-Cochem in de praktijk getoetst aan de hand van de diepte-interviews. In het tweede hoofdstuk wordt een afweging gemaakt van de voor- en nadelen van een implementatie in het wettelijk kader. In dit deel wordt een antwoord geformuleerd op subonderzoeksvragen 4 en 5.

Hoofdstuk 1: Ervaringen van de methode-Cochem in de praktijk (empirisch onderzoek)

105. In het diepte-interview werd er aan de magistraten en advocaten de vraag gesteld of ze de methode-Cochem kennen en er al mee gewerkt hebben.

Alle advocaten geven aan dat ze de methode-Cochem goed kennen. Eén van de advocaten zit zelfs in een werkgroep om ze te implementeren:

Respondent 3:

"Maar, bij de balie van Leuven zit ik in de werkgroep familierecht. De bedoeling is om op termijn het model van Cochem te implementeren voor de familierechtbank van Leuven. We hebben een werkgroep opgericht en ik verwacht dus wel dat het er in Leuven ook zal komen. Momenteel zijn er besprekingen aan de gang over de concrete aanpak."

Aan de kant van de magistraten geven twee magistraten aan dat ze de methode-Cochem kennen en dat hun huidige werkwijze erop gebaseerd is.

Respondent 4:

"Ik ben met een project gestart en ben voordien naar Dinant gegaan. Wij gebruiken dat model ten dele. Oplossingsgericht denken maar ook met een zekere kordaatheid richting geven aan de dossiers."

Respondent 5:

"Ons participatiemodel is eigenlijk gebaseerd op de methode van Cochem. Wij zijn een gigantsche rechtbank en de methode is vooral geschikt wanneer er weinig zaken zijn en er veel tijd is. Hierdoor moesten wij een nieuw systeem zoeken dat op een efficiëntere manier kon worden toegepast en dat hebben wij gedaan met die opvolgkamers. De insteek van ons participatiemodel is wel dezelfde als die van de methode van Cochem."

Tot slot is er één magistraat (respondent 5) voor wie de methode-Cochem onbekend was. Naar aanleiding van het interview heeft ze er informatie over opgezocht.

106. Hierna werd in het diepte-interview de vraag gesteld of de respondenten een toegevoegde waarde zien van het gebruik van de methode-Cochem in vergelijking met de huidige maatregelen.

Alle magistraten geven aan dat ze alleen maar voordelen zien in het gebruik van de methode in vergelijking met de huidige maatregelen. Voordelen zijn voornamelijk:

- grotere impact;
- mensen zelf laten nadenken over een oplossing;
- vonnissen worden sneller nageleefd;
- psycho-educatie van ouders;
- sneller optreden;
- nabijheid van de rechter;
- interdisciplinariteit (hulpverlening).

Aan de kant van de advocaten is er minder eensgezindheid. Twee advocaten zien alleen maar voordelen in het gebruik van de methode in vergelijking met de huidige maatregelen. De andere twee advocaten zien ook voordelen maar stellen zich vragen bij de toepassing van de methode in de praktijk.

Respondent 1:

"Bij Cochem gaat een rechter echt luisteren naar de mensen en nagaan wat mogelijk is en wat het beste is voor de mensen. Alleen om zo een methode-Cochem goed te laten functioneren heb je veel meer nodig. Meer hulpverlening ad hoc aan de rechtbank en daar knelt vaak het schoentje. Cochem is een systeem dat het eerst is gebruikt in Zwitserland. Daar zijn er veel maatregelen ter beschikking. Ouders hebben daar zeven uur gezinstherapie. Dat is een hele andere categorie."

Respondent 7:

"Het horen van kinderen voorafgaand aan een zitting kan interessant zijn, maar weet een rechter op dat moment al voldoende over de context van de situatie? Een kind dat bijvoorbeeld bij één ouder verblijft waarbij hem/haar de hemel op aarde wordt beloofd, gaat geneigd zijn om te zeggen wat die ouder wil. Ik denk dat het veel belangrijker is om op verschillende momenten overleg te organiseren tussen de magistraten, deskundigen, familiaal bemiddelaars en advocaten om zo mekaars realiteit goed te kennen. Het is altijd van belang dat de ouders met elkaar in overleg blijven gaan maar door te veel op het interdisciplinaire te focussen denk ik dat een rechter ook geneigd gaat zijn om een dossier van zich weg te schuiven. Dit kan vaak zorgen voor vertragingen."

"Ik denk dat het in theorie heel mooi is maar dat er in de praktijk te weinig tijd is en budgetten zijn om het op die manier aan te pakken."

Uit de diepte-interviews is telkens gebleken dat er ook enkele negatieve aspecten zijn verbonden aan een multidisciplinaire aanpak zoals gehanteerd bij de methode-Cochem. Het ging voornamelijk om volgende negatieve elementen:

- kostprijs;
- ontbreken van een wil om te participeren;
- neemt veel tijd in beslag, gaat niet snel vooruit;
- rechtbanken gaan te veel evalueren en nemen geen beslissingen wanneer nodig;
- mensen vertonen sociaal wenselijk gedrag waardoor er verlies van tijd is;
- automatisch horen van kinderen;
- gebrek aan goede tussentijdse maatregelen;
- te veel hulpverlening wanneer mensen voorafgaand aan een procedure al hulpverlening geprobeerd hebben.

Echter, de kostprijs en het ontbreken van een wil om te participeren moeten worden genuanceerd.

Wat de kostprijs betreft, geeft respondent 5 aan:

"Wat het kostenplaatje betreft denk ik als je het van in het begin kan aanpakken dat het uiteindelijk goedkoper zal zijn. Want stel ze komen op de leeftijd van zes jaar naar hier en het staat hen niet aan wat er is uitgesproken en op acht jaar komen ze nog eens terug. Daarna gaan ze nog eens in beroep en door de blijvende saisine kunnen ze eindeloos blijven komen. Blijkbaar is de visie zo een beetje van de advocaten we wachten een jaar en dan zijn er nieuwe omstandigheden en dan komen we terug. Na een jaar is het gerechtvaardigd om dan toch nog eens terug te komen. Van een jong kind tot 18 jaar kunnen ze hier tien keer gestaan hebben. In die zin als je van in het begin het tegoei aanpakt zal het zeker goedkoper zijn."

Wat het ontbreken van een wil om te participeren betreft, geeft respondent 6 aan:

"Niks werkt bij mensen die niet willen meewerken. De methode van Cochem werkt niet, maar onze vonnissen ook niet. Uiteindelijk worden dat jeugdrechtbankdossiers. Indien ouders niet willen meewerken, dan heb ik alleen maar de mogelijkheid om toch een vonnis te vellen. We proberen dat heel snel te doen op de inleiding of bij de opvolging. Je maakt dan een vonnis waarbij je zegt dat de kinderen moeten gaan. Wanneer dit vonnis niet wordt nageleefd, kan je daar een dwangsom aan koppelen. Maar, mijn ervaring leert me dat als minstens één van de ouders niet wil meewerken dat enkel een toezicht van de jeugdrechtbank zal helpen. In het slechtste geval zullen de kinderen dan worden geplaatst."

107. Op de vraag of de methode-Cochem de band tussen ouder en kind herstelt, wordt overwegend positief geantwoord. De meerderheid van de magistraten geeft aan dat de methode-Cochem een breuk kan herstellen wanneer deze nog niet te ver gevorderd is. Contactherstel door middel van de methode is dus mogelijk wanneer het snel gebeurt.

De helft van de advocaten geeft duidelijk aan dat de methode de band tussen ouder en kind kan herstellen/ in stand houden doordat mensen uit het conflict gehaald worden. De methode voorziet volgens hen in een adequatere manier van conflicthantering.

Eén advocaat geeft aan dat ze het niet goed weet aangezien ze nog niet met de methode gewerkt heeft.

Tot slot geeft respondent 7 aan dat ze in de praktijk weinig goede resultaten verwacht wat betreft het contactherstel:

"Het is heel moeilijk om kinderen uit die negatieve spiraal te krijgen. Het zou zeker en vast zo moeten zijn, maar zolang de kinderen echt continu bij die ene ouder verblijven, denk ik dat het heel moeilijk wordt. Het is heel hard voor kinderen, maar één van de enige dingen die echt rust kan bieden, is een gelijkmatig verdeeld verblijf of een omkering van de verblijfsregeling. Het is voor die kinderen heel erg, maar ik denk dat dat de enige manier is om te garanderen dat de twee ouders hun rol zullen kunnen spelen in het leven van een kind. Dat gebeurt heel weinig in de praktijk."

108. Of het kind voldoende betrokken wordt in de methode-Cochem wordt overwegend negatief geantwoord. Er wordt aangegeven dat een kind moet worden gehoord vanaf 12 jaar en dat dit niet specifiek is aan de methode-Cochem. Daarnaast is er zowel aan de kant van de magistraten als aan de kant van de advocaten een grote vraag naar een draaiboek met betrekking tot het horen van een kind en een neutraal platform voor kinderen. Enerzijds moet er een draaiboek gecreëerd worden waarin er meer informatie wordt opgenomen over het horen. Zaken die hierin opgenomen moeten worden zijn onder andere de beste aanpak en omkadering determineren en bepalen hoe het kind op het einde van een procedure uitleg krijgt over het vonnis. Anderzijds moet een neutraal platform worden opgericht waar kinderen hun verhaal kunnen doen, vragen kunnen stellen over de werking van de rechtbank, terecht kunnen met vragen over het vonnis ... Dit moet dus aanvullend aan de methode-Cochem worden verwezenlijkt.

Respondent 6 gaat niet akkoord met deze meningen en stelt dat kinderen voldoende gehoord/betrokken worden. Eigenlijk vindt ze dat kinderen zelfs te veel worden betrokken wanneer ze automatisch voorafgaand aan de eerste zitting gehoord worden.

109. Tot slot werd aan de respondenten gevraagd of het wenselijk is om de methode-Cochem wettelijk te verankeren. Op deze vraag bestaat er aan de kant van de magistraten alsook aan de kant van de advocaten geen eensgezindheid.

Twee magistraten geven duidelijk aan dat het niet wenselijk is om de methode wettelijk te verankeren.

Respondent 4:

"Ik heb schrik dat als de wetgever het gaat aanpakken we in een keurslijf terecht komen en dat wil ik vermijden. We moeten zien dat we de nodige soepelheid blijven hanteren. Ik denk dat we eerder vanuit het veld moeten trachten om naar een model te gaan. Het is een terechte opmerking in die zin dat ik wel vaststel dat mensen terecht kritiek hebben op het feit dat je bijna moet bellen naar de rechtbank om te weten wat het stramien is bij rechter X, Y of Z. Het is niet gepast dat mensen vooraf via de website niet kunnen weten volgens welk stramien de familierechtbank werkt. Dat is wel een ernstig probleem. Iedereen is op zijn eigen eiland van alles beginnen ondernemen met een ongelooflijke vaststelling dat het nu overal anders is. Toch voel ik dat sedert kort iedereen wel ongeveer in dezelfde richting begint te denken. Ik denk dat het misschien nu wel het moment is om met de werkgroep terug samen te komen en proberen tot één lijn te komen. Ik zou het eerder op die manier proberen dan vanuit de wetgever zelf. Ik vrees dat als men het boven ons hoofd gaat doen, men het weer in een stramien gaat gieten, dat het niet goed gaat lopen."

Respondent 6:

"Nee, dat is niet nodig. De wet die er vandaag is, geeft rechters voldoende middelen om het model toe te passen. Het bewijs is er in Antwerpen, Gent en Dinant. Ik denk dat het vooral een mindset van rechters en advocaten moet zijn om het te doen. Bij ons is de regel: pleiten is de uitzondering, opvolgen is de regel. Deze gedachtegang past perfect binnen de wet. Artikel 1253ter ten eerste en ten tweede biedt ons die mogelijkheden en verplicht mij als rechter om mensen te informeren en na te gaan of een verzoening mogelijk is. Voor advocaten is diezelfde verplichting opgelegd. Eigenlijk pas ik gewoon de wet toe die er al is. Wanneer rechters of advocaten zich niet houden aan deze wettelijke verplichtingen, dan denk ik dat het College van de hoven en rechtbanken of de Hoge Raad van Justitie moet ingrijpen. Het wettelijk kader is er en moet gewoon correct worden toegepast."

"Ik denk dus niet dat de wet de methode-Cochem moet verankeren maar ik denk dat wij als rechters onze goede ervaringen moeten gaan vertellen."

Bij de andere magistraat is er iets meer twijfel over de wettelijke implementatie. Zij zegt het volgende:

Respondent 5:

"Eerst moeten we ze evalueren denk ik. Als blijkt dat het een groot succes is, dan mag dat van mij. Hoe meer middelen hoe beter. Op dit moment is er nog te weinig zicht op, vrees ik."

Bijkomend geeft ze wel nog aan dat pilootprojecten prima zijn maar dat alle rechtbanken uiteindelijk wel tot eenzelfde stramen moeten komen. De burger heeft namelijk recht op overal dezelfde dienstverlening.

Wat de advocaten betreft, is er ook één advocaat die duidelijk tegen een wettelijke verankering is.

Respondent 7:

"Creativiteit draag ik hoog in het vaandel. Geen enkele situatie is dezelfde. Door zo een methode wettelijk te verankeren ontstaat het risico dat het een mantra wordt en dat iedereen een beetje lui wordt. We zijn dan niet meer in de mogelijkheid om andere dingen te doen als de situatie anders is. Het is niet zo dat het in 99% van de gevallen kan, dat je bij die 1% niet meer moet tussenkomen. Je moet alert zijn en elk dossier opnieuw met een open vizier bekijken. Men moet durven af te wijken van wat je in die 99% van de gevallen doet. Daar loopt het volgens mij fout. Wettelijke verankering, ik denk niet dat het een noodzaak is."

Volgens deze respondent is het wel noodzakelijk dat er meer eensgezindheid komt tussen de rechtbanken. Er moet beter worden gecommuniceerd over de werking van elke rechtbank en ze stelt dan ook voor om een policy online te publiceren.

Daarnaast is er een advocaat die een wettelijke verankering wenselijk vindt maar voornamelijk in het licht van uniformiteit.

Respondent 3:

"Vlaanderen is al zo klein en voor Vlaanderen, en eigenlijk voor heel België, is het wenselijk dat we gaan naar één en dezelfde methode. Dat zal volgens mij alleen kunnen wanneer dit wettelijk verankerd wordt en de wet het gaat regelen."

"Wettelijk verankerd zie ik dus in de zin van uniformiteit. Het verplicht opleggen, dat is nog iets anders. Ik wil vooral uniformiteit. Ik vind dat een procespartij nog steeds de kans moet krijgen om zijn dossier aan een rechter voor te leggen met een uitgebreid verzoekschrift, omdat er veel specifieke omstandigheden zijn. Dan mag men niet gebonden zijn aan het keurslijf van een modelschrift waar dat niet of beperkt kan."

Respondent 1 vindt een wettelijke verankering nodig op het vlak van een wijziging van de structuur van de familierechtbank:

"Er is nu een evaluatie van de familierechtbank aan de gang en daarin zullen toch wel de pijnpunten van het huidige systeem naar boven komen. Ik denk bijvoorbeeld aan de lange besluiten met veel onnodige informatie. De rechter leest deze niet want hij heeft daar geen tijd voor. Dan heb je nog eens een vonnis met veel pagina's dat ook niemand leest. Het enige wat mensen interesseert is wat er gaat gebeuren. Ik denk dat er wel een systeem gaat komen. Is dat Cochem? Waarschijnlijk in die richting. Ik denk echt dat ze het stramien van de familierechtbank gaan veranderen waarbij er een inleidingszitting is en je drie kwartier de tijd krijgt. Dat is een mondelinge procedure en dan wordt er gekeken hoe ze het moeten behandelen. Is het bemiddeling, hebben mensen hulp nodig, moet er veel gepleit worden op korte tijd, moeten er dringend maatregelen genomen worden ...? Dat gaat ervan komen en is ook nodig trouwens."

Tot slot geeft respondent 2 aan dat ze het niet weet:

"Dat weet ik niet omdat ik er nog niet mee heb gewerkt. Anderzijds, het verankeren van bemiddeling heeft geen kwaad gedaan, dus misschien eerder wel. Er wordt uniformiteit gecreëerd en mensen stappen er ook anders in doordat het verplicht is. Ze weten dat ze moeite moeten doen. Het is geen optie meer die ze hebben maar ze moeten moeite doen. Daarnaast zijn advocaten dan ook anders."

Hoofdstuk 2: Afweging van de voor- en nadelen van een wettelijke implementatie

2.1. Rechtsdogmatisch perspectief

110. Vanuit rechtsdogmatisch perspectief zijn er enerzijds voordelen verbonden aan een wettelijke implementatie van de methode-Cochem. Een eerste voordeel is het ontstaan van uniformiteit. Momenteel worden in de familierechtbanken van Vlaanderen verschillende methodes en modellen gehanteerd. Hierdoor wordt enerzijds het rechtszekerheidsbeginsel⁵⁴⁰ geschonden doordat het voor rechtszoekenden niet duidelijk is welk model op hun zaak van toepassing zal zijn. Anderzijds is er ook een schending van het gelijkheidsbeginsel⁵⁴¹ doordat rechtszoekenden die zich in dezelfde situatie bevinden anders behandeld kunnen worden afhankelijk van de rechtbank waar ze terechtkomen. Een voorbeeld is wanneer twee rechtzoekenden zich in een hoogconflictueuze scheidingssituatie bevinden en de ene gaat naar de familierechtbank van Hasselt en de andere naar de familierechtbank van Gent. In Hasselt zal de rechtzoekende het traject bemiddeling moeten volgen terwijl in Gent van de partijen wordt verwacht dat ze actief meewerken en samen met professionals zoeken naar een oplossing. Een wettelijke implementatie van de methode-Cochem zorgt ervoor dat in alle familierechtbanken dezelfde methode gehanteerd wordt. Voor de rechtszoekenden zal dit leiden tot duidelijkheid en gelijkheid.

Een ander voordeel is dat de methode-Cochem past binnen het mensenrechtelijk kader van het EVRM en IVRK. Door een wettelijke implementatie van de methode zal België tegemoetkomen aan zijn mensenrechtelijke verplichtingen.

Een laatste voordeel situeert zich op grond van de rechtsbasis. In 'Themis' nummer 123 halen dr. Ulrike Cerulus en prof. Dr. Charlotte Declerck aan dat er een kluwen ontstaat van protocollen en charters en dat er geen duidelijke rechtsbasis bestaat voor de methode-Cochem. Verder geven zij aan dat een wetgevend kader wenselijk is waardoor een wettelijke implementatie hieraan tegemoetkomt.⁵⁴²

111. Tot slot is er ook nog een nadeel verbonden aan de wettelijke implementatie van de methode-Cochem. De methode-Cochem werd ontwikkeld naar aanleiding van onderzoek naar hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten. Echter, het is mogelijk dat wanneer er verder onderzoek gevoerd wordt er nieuwe methodes tot stand komen die nog efficiënter zijn dan de methode-Cochem. De methode-Cochem is nog niet onderworpen aan wetenschappelijk onderzoek waardoor er geen uitsluitel bestaat dat andere of nieuwe methodes minder efficiënt zouden zijn. Wanneer de methode-Cochem in de wet wordt geïmplementeerd, kan rechtsvergelijkend onderzoek naar methodes in het buitenland of de ontwikkeling van nieuwe methodes afgeremd worden.

---

⁵⁴⁰ S. DE SOMER en I. OPDEBEEK, *Algemeen bestuursrecht (tweede editie) - gebonden editie*, Mortsel, Intersentia, 2019, 411.

⁵⁴¹ Art. 10, lid 1 Gw.; S. DE SOMER en I. OPDEBEEK, *Algemeen bestuursrecht (tweede editie) - gebonden editie*, Mortsel, Intersentia, 2019, 407.

⁵⁴² U. CERULUS en C. DECLERCK, *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 102-103.

Voordelen	Nadelen
Uniformiteit.	Afremmen ontwikkeling nieuwe methodes.
Conform het mensenrechtelijk kader.	/
Duidelijke rechtsgrondslag.	/

2.2. Empirisch juridisch perspectief

112. Een eerste voordeel van de wettelijke implementatie van de methode-Cochem is uniformiteit. Op dit moment worden in verschillende familierechtbanken verschillende methodes gehanteerd. Hierdoor is het voor advocaten niet duidelijk welke methode van toepassing is in welke rechtbank.

Daarnaast werden in de familierechtbanken van Gent en Antwerpen cijfers bijgehouden vanaf het ogenblik dat hun participatie- en consensusmodel werd toegepast. Uit deze cijfers blijkt dat er veel minder dossiers opnieuw geopend worden voor de familierechtbank via de blijvende saisine, er duurzame oplossingen tot stand komen en de methode bijdraagt aan de instandhouding van de band tussen ouder en kind. De resultaten zijn dus zeer positief. Doordat de methode-Cochem aan de basis ligt van deze modellen, kan gesteld worden dat er een efficiëntere aanpak werd gevonden voor hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten.

113. Vanuit het empirisch juridisch perspectief zijn er eveneens enkele nadelen verbonden aan een wettelijke implementatie van de methode-Cochem. Op dit moment hanteert elke familierechtbank een unieke aanpak. De familierechtbanken van Antwerpen en Gent hanteren een participatiemodel. Omdat de rechtbanken een model wilden dat was aangepast aan hun rechtbank, diende de methode-Cochem enkel als basis. Hierdoor werd de methode niet op identieke wijze geïmplementeerd en werden er eigen accenten toegevoegd of weggelaten. In de familierechtbank van Leuven is momenteel een werkgroep opgericht die nagaat hoe de rechtbank het best kan worden hervormd. Hierbij dient de methode-Cochem als basis en wordt er ook gekeken naar het model van Gent en Antwerpen. Goede elementen die passen bij hun rechtbank kunnen mee opgenomen worden in de hervorming, anderen laten ze weg. Zo is het mogelijk om een model op maat te creëren. In de rechtbanken van Limburg wordt er voorlopig ingezet op trajectbemiddeling en is er geen sprake van een implementatie van de methode-Cochem. Wanneer de methode-Cochem geïmplementeerd zou worden in de wet, moeten alle rechtbanken deze methode op identieke wijze toepassen. Hierdoor wordt een keurslijf gecreëerd waardoor er geen ruimte meer is voor creativiteit en een model op maat voor elke rechtbank.

Een volgend nadeel van een wettelijke implementatie is dat rechtbanken verplicht worden om de methode toe te passen. Niet elke familierechtbank wenst af te stappen van zijn eigen aanpak, waardoor het risico bestaat dat de methode-Cochem in theorie wordt toegepast maar niet in de praktijk.

Een laatste nadeel betreft de kostprijs. De methode-Cochem is multidisciplinair van aard. Dit houdt in dat een team van professionals de rechtszoekenden gaan begeleiden. Hierdoor kan de kostprijs van deze methode hoog oplopen. Wanneer de methode wordt ingeschreven in de wet, worden mensen automatisch geconfronteerd met dit kostenplaatje.

Voordelen	Nadelen
Uniformiteit.	Unieke aanpak van elke rechtbank is niet meer mogelijk.
Efficiëntere aanpak van hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten	Toepassing in theorie maar niet in praktijk.
/	Kostprijs.

CONCLUSIE

114. De centrale onderzoeksvraag van deze masterscriptie luidt als volgt: “*Kan de implementatie van de methode-Cochem in het wettelijk kader leiden tot een effectieve aanpak van hoogconflictueuze scheidingssituaties met chronische ouderschapsconflicten tot gevolg en dit in overeenstemming met het EVRM en het IVRK?*”. Het antwoord hierop raakt drie verschillende aspecten.

115. Een *eerste dimensie* betreft de toetsing aan het mensenrechtelijk kader. Uit deze toetsing is gebleken dat de methode-Cochem meteen ingrijpt, voorziet in hulpverlening, het kind betreft en ouders hun verantwoordelijkheid opnieuw laat opnemen. Doordat een rechter niet meteen interviert, is het mogelijk dat meer duurzame oplossingen tot stand komen. Hierdoor kan een band tussen ouder en kind opnieuw hersteld worden en wordt voldaan aan de herenigingsplicht.

116. Een *tweede dimensie* betreft de effectieve aanpak van hoogconflictueuze scheidingssituaties met chronische ouderschapsconflicten tot gevolg. Uit de vergelijking met de klassieke wettelijke maatregelen blijkt dat de methode zich van deze maatregelen onderscheidt. Zo grijpt de methode-Cochem in vanaf de beginfase en evolueert ze mee met het conflict. De meerderheid van de andere maatregelen treedt ofwel op in de beginfase of in de escalatiefase. Daarnaast onderscheidt de methode zich ook van de anderen op het vlak van multidisciplinariteit en toegankelijkheid.

Uit de diepte-interviews is gebleken dat de ervaringen met betrekking tot de methode-Cochem in de praktijk overwegend positief zijn. Zo geven de respondenten aan dat ze voordelen zien in het gebruik van de methode in vergelijking met de klassieke maatregelen. De voordelen situeren zich vooral op het vlak van het snel optreden van de rechter, de nabijheid van de rechter en de multidisciplinariteit. De methode voorziet in hulpverlening en dat wordt als positief ervaren. Daarnaast is de meerderheid van de respondenten van mening dat de methode-Cochem de band tussen ouder en kind herstelt.

Doordat de methode-Cochem zich van de andere maatregelen onderscheidt en de ervaringen in de praktijk overwegend positief zijn, kan gesteld worden dat de methode-Cochem voorziet in een effectieve aanpak van hoogconflictueuze scheidingssituaties met chronische ouderschapsconflicten tot gevolg. De methode-Cochem vormt een perfecte aanvulling op de andere maatregelen. In een procedure voor de familierechtbank is het dus wenselijk om voornamelijk in te zetten op de participatie van de rechtszoekenden en hen te ondersteunen door middel van een multidisciplinair team. Wanneer er via deze weg geen akkoord wordt bereikt, kan de rechter teruggrijpen naar de klassieke maatregelen. Er ontstaat een waaier aan maatregelen waardoor de familierechtbank op verschillende tijdstippen op een juiste manier kan interviëren.

117. Een *derde dimensie* betreft de implementatie van de methode-Cochem in het wettelijk kader. Vanuit rechtsdogmatisch perspectief zijn er meer voordelen dan nadelen verbonden aan een wettelijke implementatie. Het gaat dan voornamelijk om uniformiteit tussen de rechtbanken, conformiteit aan het mensenrechtelijk kader en de creatie van een duidelijke rechtsgrondslag. Vanuit empirisch juridisch perspectief zijn er meer nadelen dan voordelen verbonden aan een wettelijke

implementatie. Respondenten geven aan dat een implementatie ervoor kan zorgen dat er geen ruimte meer is voor creativiteit en er een hoge kostprijs verbonden is aan deze methode. Hierdoor ontstaat het gevaar dat wanneer de methode in het wettelijk kader wordt ingeschreven, de familierechtsbanken in de praktijk nog steeds hun eigen model/methode gaan hanteren. Toch zien de respondenten ook voordelen van een wettelijke implementatie. Voornamelijk op het vlak van uniformiteit tussen de rechtbanken en een efficiëntere aanpak van hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten. Op basis van deze afweging kan gesteld worden dat een wettelijke implementatie van de methode-Cochem eerder positieve gevolgen gaat teweegbrengen.

118. Doordat de methode-Cochem voldoet aan het mensenrechtelijk kader, de klassieke maatregelen aanvult en een wettelijke implementatie voornamelijk voordelen met zich meebrengt, wordt de centrale onderzoeksvraag positief beantwoord. Een implementatie van de methode-Cochem in het wettelijk kader zal leiden tot een effectieve aanpak van hoogconflictueuze scheidingssituaties met chronische ouderschapsconflicten tot gevolg en dit is in overeenstemming met het EVRM en het IVRK?''.

BIBLIOGRAFIE

Wetgeving

Internationaal

Universele Verklaring van 10 december 1948 van de Rechten van de Mens, *BS* 31 maart 1949.

Internationaal Verdrag van 20 november 1989 inzake de rechten van het kind, *BS* 17 januari 1992.

General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3.1), UN Committee on the Rights of the Child, 29 mei 2013, CRC/C/GC/14.

Europees Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, *BS* 19 augustus 1955.

België

Wet van 21 maart 1804 (Burgerlijk Wetboek), *BS* 3 september 1807.

Wet van 8 juni 1867 (Strafwetboek), *BS* 9 juni 1867.

Wet van 10 oktober 1967 (Gerechtelijk Wetboek), *BS* 31 oktober 1967.

Decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, *BS* 13 september 2013.

Decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk, *BS* 17 februari 1998.

Verslag namens de commissie voor de institutionele aangelegenheden, *Parl. St.* Senaat 1999-2000, nr. 2-21/4.

Voorstel van resolutie met betrekking tot een snelle detectie en aanpak van ouderverstoting, *Parl. St.* Senaat 2019-20, nr. 6-489/1.

Amendementen nrs. 40 en 41 bij het wetsontwerp tot het bevoorrechten van een gelijkmatig verdeelde huisvesting van het kind van wie de ouders gescheiden zijn en tot regeling van de gedwongen tenuitvoerlegging inzake huisvesting van het kind, *Parl.St.* Kamer 2005-2006, nr. 1673/015.

Bijl. 16 februari 2006 oprichtingsakte Het Huis vzw, *BS* 23 juni 2006.

Vorbereidende documenten

Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel tot wijziging van artikel 387ter van het Burgerlijk Wetboek, houdende invoering van de omgangsbuddy om het omgangsrecht tussen ouders en kinderen te waarborgen, *Parl. St.* Senaat 2010-11, nr. 5-308/1.

Memorie van Toelichting bij wetsvoorstel tot invoering van ouderbegeleiding onder gerechtelijk toezicht, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 5-520/1.

Memorie van Toelichting bij wetsontwerp houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en houdende wijziging van het Gerechtelijk Wetboek met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing, *Parl.St.* Kamer 2017-18, nr. 54-2919/1.

Vr. en Antw. Kamer 2017-18, 23 februari 2018, 250 (Vr. nr. 2244 G. UYTTERSROT).

Vr. en Antw. Commissie voor de Justitie, Vr. nr. 21748, 8 november 2017 (G. UYTTERSROT).

Rechtspraak

Internationaal

EHRM 26 maart 1985, nr. 8978/80, XY/Nederland.

EHRM 7 februari 2002, nr. 53176/99, Mikulic/Kroatië.

EHRM 17 februari 2005, nrs. 42758/98 en 45558/99, A.D./België.

EHRM 14 maart 2006, nr. 8215/02, D./Polen.

EHRM 20 juli 2006, nr. 1633/05, Koudelka/de Tsjechische Republiek

EHRM 13 december 2007, nr. 39051/03, Emonet e.a./Zwitserland.

EHRM 27 maart 2008, nr. 44009/05, Shtukaturrov/Rusland.

EHRM 13 oktober 2009, nr. 31703/05, Costreie/Roemenië

EHRM 1 december 2009, nrs. 8673/05 en 9733/05, Eberhard en M./Slovenië.

EHRM 1 april 2010, nr. 57813/00, SH/Oostenrijk.

EHRM 27 april 2010, nr. 16318/07, Moretti en Benedetti/Italië.

EHRM 11 januari 2011, nr. 49868/08, Bordeianu/Moldavië.

EHRM 15 september 2011, nr. 17080/07, Schneider/Duitsland.

EHRM 6 december 2011, nr. 16192/06, Cengiz Kiliç/Turkije.

EHRM 22 maart 2012, nr. 45071/09, Ahrens/Duitsland.

EHRM 3 oktober 2013, nr. 59913/11, Zelenevy/Rusland.

EHRM 15 april 2014, nr. 17254/11, Krasicki/Polen.

EHRM 1 juli 2014, nr. 10917/15, S.A.S. t/ Frankrijk.

EHRM 4 november 2014, nr. 769/13, Tocarenco/Moldavië.

EHRM 16 april 2015, nr. 53565/13, Mitovi/de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië.

EHRM 11 februari 2016, nr. 42534/09, Mitrova en Savik/de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië.

EHRM 22 maart 2016, nr. 612/13, Bostina/Roemenië.
EHRM 28 april 2016, nr. 68884/13, Cincimino/Italië.
EHRM 28 juni 2016, nr. 28623/12, Malec/Polen.
EHRM 15 september 2016, nr. 43299/12, Giorgioni/Italië.
EHRM 24 januari 2017, nr. 25358/12, Paradiso en Campanelli/Italië.
EHRM 14 maart 2017, nr. 36216/13, K.B e.a./Kroatië.
EHRM 23 maart 2017, nr. 71660/14, Endrizzi/Italië.
EHRM 6 april 2017, nr. 79885/12, Nicot/Frankrijk.
EHRM 4 mei 2017, nr. 66396/14, Improta/Italië.
EHRM 5 september 2017, nr. 61496/08, Barbulescu/Roemenië.
EHRM 10 april 2018, nr. 75157/14, Bistieva e.a./Polen.
EHRM 30 juni 2020, nr. 70879/11, Ilya/Russia.
EHRM 14 januari 2021, nr. 21052/18, Terna/Italië.
EHRM 22 april 2021, nr. 41382/19, R.B./Italië.
EHRM 10 juni 2021, nr. 41596/19, Gen/Oekraïne.
EHRM 24 juni 2021, nr. 40910/19, A.T/Italië.
EHRM 7 oktober 2021, nr. 12962/19, Vykhovanok/Oekraïne.
EHRM 19 oktober 2021, nr. 42787/19, Svernei/Moldavië.
EHRM 16 november 2021, nr. 38048/18, N./Roemenië.
EHRM 30 november 2021, nr. 25450/30, T.A./Moldavië.
EHRM 28 april 2022, nr. 24984/20, Imeri/Italië.
EHRM 22 november 2022, nr. 58817/15, D.B./Zwitserland.

België

GwH 19 maart 2015, nr. 38/2015, overw. B.4.3.
GwH 29 oktober 2015, nr. 153/2015, overw. B.11.3.
GwH 2 juli 2015, nr. 101/2015, overw. B.9.
GwH 28 februari 2019, nr. 36/2019.
Cass. 5 september 2007, AR P.07.0363.F.

Cass. 31 mei 2011, AR P.11.0098.N.

Cass 23 maart 2016, AR P.16.0016.F.

Cass. 14 juni 2019, *T.Fam.* 2020, 292, noot P. SENAEEVE.

Cass 10 mei 2021, AR C.20.0219.N.

Jeugdrb. Brussel 9 oktober 2012, *Act.dr.fam.* 2013, 12.

Jeugdrb. Turnhout 14 juni 2013, *T.Fam.* 2015, 16.

Jeugdrb. West-Vlaanderen (afd. Brugge), 22 september 2017, *T.Fam.* 2017, 20, noot A. VERSTAPPEN.

Famrb. Waals-Brabant, 27 janvier 2015, n° 15/574.

Famrb. Henegouwen (afd. Charleroi) 28 april 2015, *RTDF* 2016, 199.

Famrb. Brussel 15 maart 2016, *Act.dr.fam.* 2016, 161.

Famrb. Brussel 29 maart 2016, *RTDF* 2016, 1093.

Famrb. Brussel 15 april 2020, nr. 20/1985/A.

Famrb. Oost-Vlaanderen (afdeling Dendermonde) 14 juli 2020, *NJW* 2022, afl. 473, 954, noot R. VASSEUR.

Famrb. Veurne 8 december 2022, *RABG* 2023, nr. 1-2, 44-58.

Rb. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 11 februari 2016, *TGR* 2016, 266.

Rb. Antwerpen (afd. Turnhout) 18 april 2017, *TJK* 2018, 139, noot G. MARLIER.

Corr. Brugge 19 juni 2006, *T.G.R.* 2006, nr. 5, 11-21.

Bergen 5 december 2018, nr. 2018/TF/290.

Brussel 5 december 2007, *Act.dr.fam.* 2008, 13.

Brussel 5 december 2007, *Act.dr.fam.* 2008, 13.

Brussel 5 maart 2012, *RTDF* 2012, 819.

Brussel 25 november 2013, *RTDF* 2014, 410.

Brussel 10 december 2014, *JLMB* 2017, 53.

Brussel 7 juni 2016, *T.Fam.* 2016, 193, noot I. FERMYN.

Brussel 14 juli 2016, *Act.dr.fam.* 2016, 222.

Brussel 24 oktober 2017, nr. 2017/FA/471.

Brussel (jeugdkamer) (30e k.) 4 juni 2018, nr. 2018/PJ/141.

Brussel 14 juni 2021, nr. 2020/FA/590, 2022/FA/195590.

Brussel 21 december 2021, NJW 2022, nr. 465, 548-553.

Gent 28 augustus 2014, 2012/RK/125.

Gent 18 februari 2016, 2014/AR/2595.

Luik 16 oktober 2017, nr. 2017/FA/231.

Rechtsleer

Boeken

CERULUS, U., *Participatie van de burger in de rechtsorde/Participation du citoyen à l'ordre juridique*, Brugge, die Keure/la Charte, 2017, 228-244.

CERULUS, U. en DECLERCK, C., *Themis 2022-2023 nr. 123 Personen- en familierecht*, Mortsel, Intersentia, 2023, 87-110.

DAUW, P. en DAUW, E., *Burgerlijk procesrecht (zesde editie)*, Mortsel, Intersentia, 2022, 602 p.

DE BUYST, D., BEKE, J. en LYSSENS, T., *Gerechtsdeskundigen: Handboek juridische opleiding*, Brugge, die Keure, 2020, 349 p.

DECORTE, E., *Recht op kennis van afstammingsinformatie bij medisch begeleide voortplanting*, Brugge, die Keure/la Charte, 2022, 604 p.

DE SMET, B., *Verblijfsregeling*, Mortsel, Intersentia, 2008, 210 p.

DE SOMER, S. EN OPDEBEEK, I., *Algemeen bestuursrecht (tweede editie) - gebonden editie*, Mortsel, Intersentia, 2019, 782 p.

GARDNER, R.-A., LORANDOS, D. en SAUBER, S.-R., *The International Handbook of Parental Alienation Syndrome: Conceptual, Clinical and Legal Considerations*, Springfield, Charles C. Thomas, 2006, 458 p.

GOISTER, F. en DE NEYS, J., *Bemiddeling in een (echt)scheiding: een nuttig instrument*, Mortsel, Intersentia, 2022, 344 p.

HENSEN, W., *Gerechtelijke bemiddeling. Knelpunten en mogelijkheden*, Brugge, die Keure/la Charte, 2018, 630 p.

JANSSENS, E., DE DECKER, H., BROUWERS, S. en MERMANS, S., *Vertrouwelijkheid en beroepsgeheim*, Mortsel, Intersentia, 2018, 82 p.

KESTEMONT, L., SCHOUKENS, P., HENDRICKX, K. en TERRYN, E. (red.), *Rechtswetenschappelijk schrijven*, Leuven, Acco, 2017, 144 p.

LENAERTS, K. en VAN NUFFEL, P., *Europees recht (zevende editie)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 809 p.

MARLIER, G., *Familiale misdrijven*, Mechelen, Kluwer, 2016, 372 p.

MEUWISSEN, W., *Praktische gids bemiddeling. Met modellen*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2018, 396 p.

- PUT, J., *Handboek Jeugdbeschermingsrecht*, Brugge, die Keure/la Charte, 2021, 703 p.
- ROOSE, H. en MEULEMAN, B., *Kennis maken. Methodologie voor sociale wetenschappers*, Gent, Kresko, 2021, 388 p.
- SENAEVE, P., *Bemiddeling en collaboratieve onderhandelingen na de wetten van 15 juni, 18 juni en 11 juli 2018*, Mortsel, Intersentia, 2018, 234 p.
- SWENNEN, F., *Het personen- en familierecht (achtste, herziene uitgave)*, Mortsel, Intersentia, 2023, 642 p.
- VAN DEN BERGH, B., *Gerechtelijk deskundigenonderzoek in burgerlijke zaken*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2019, 487 p.
- VANDENHOLE, W., ERDEM TÜRKELLI, G. en LEMBRECHTS, S., *Children's rights. A Commentary on the Convention on the Rights of the Child and its Protocols*, Glos, Edward Elgar Publishing Limited, 2019, 518 p.
- VANLERBERGHE, B., *Actualia familierecht 2014-2015*, Brugge, die Keure/La Charte, 2015, 1-45.
- VAN ROY, C., *De (on)deelbaarheid van het kind*, Mortsel, Intersentia, 2021, 312 p.
- VAN SINAY, A., *Het ouderlijk vruchtgenot - een kritische analyse*, Mortsel, Intersentia, 2022, 112 p.
- VERSCHELDEN, G., *Handboek Belgisch Personen- en familierecht*, Brugge, die Keure/la Charte, 2016, 970 p.
- VERSCHUERE, B. en HERMANS, K., *Welzijn in Vlaanderen: beleid, bestuurlijke organisatie en uitdagingen*, Brugge, die Keure/la Charte, 2020, 241 p.
- WOUTERS, J., *Internationaal recht in kort bestek (derde editie)*, Mortsel, Intersentia, 2020, 490.
- WUYTS, T., *Ouderlijk gezag*, Antwerpen, Intersentia, 2013, 990 p.

Tijdschriften

- ALOFS, E. en DE BUS, S., "Broers en zussen in het jeugdrecht [Bedenkingen nav wet 20 mei 2021 tot wijziging van het oud Burgerlijk Wetboek, betreffende de persoonlijke banden tussen broers en zussen]", *T.Fam.* 2021, nr. 10, 312-320.
- BASTAITS, K., MORTELMANS, D. en PASTEELS, I., "Sporen van ouderverstoting in het SiV-onderzoek", *Relaties en nieuwe gezinnen* 2016, vol. 6, nr. 3, 1-29.
- BOONE, I., "Gezag over de persoon van de minderjarige", *TPR* 2017, nr. 2, 1039-1084.
- CASSIERS, A., DE KEYSER, N. en JASPERS, C., "Drie methodes van multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten praktisch bekeken", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, 214-221.
- CERULUS, U., "COVID-19 en verblijfsregelingen: reden tot (tijdelijke) herziening?", *T.Fam.* 2021, nr. 2, 45-54.
- DE BRUYN, I., "Beter een familiehuis dan een familierechtbank", *Juristenkrant* 2016, nr. 337, 14.
- DECLERCK, C., "'Leave a light on'. Scheiden zonder schade voor kinderen", *T.Fam.* 2018, nr. 4, 94-95.

- DE METS, J., "De inleidingszitting in spoedeisende familiezaken", *T.Fam.* 2019, nr. 5, 128-134.
- EMMERY, K. en WIEWAUTERS, C., "Parental Alienation Syndrome of contactbreuk. Waarom uit het oog niet uit het hart is. Kinderen verst(r)ikt in verbinding.", *Relaties en Nieuwe Gezinnen* 2016, afl. 2, 1- 29.
- GARDNER, R.-A., "Parental Alienation Syndrome vs. Parental Alienation: Which Diagnosis Should Evaluators Use in Child-Custody Disputes?", *The American Journal of Family Therapy* 2002, vol. 30, nr. 2, 93-115.
- GARDNER, R.-A., "Recent Trends in Divorce and Custody Litigation", *Academy Forum* 1985, vol. 29, nr. 2, 3-7.
- JASPAERT, E. en MINNEKEER, C., "Ouderverstoting. Vanuit het perspectief van de familie- en jeugdrechter", *NJW* 2019, afl. 397, 138-148.
- LANCKSWEEERDT, E., "Bemiddeling en op bemiddeling gebaseerde aanpak van conflicten bij scheiding: het belang van het kind voorop.", *T.Not.* 2015, nr. 7-8, 470-490.
- LANCKSWEEERDT, E., "Waar zorg en recht elkaar ontmoeten. De multidisciplinaire aanpak van scheidingsconflicten", *T.Fam.* 2019, afl. 7-8, 184-201.
- LAUREYSSENS, A. en WYNANTS, A., "Hoe kunnen familierechters scheidende ouders helpen om de strijdbijl te begraven?", *T.Fam.* 2022, nr. 7, 170-174.
- MAHIEU, J., "Een blik in het hoofd en het hart van een familierechter", *T.Fam.* 2020, nr. 1, 2-13.
- MAHIEU, J., "'Laat me nu toch niet alleen' (Johan Verminnen). Ervaringen en bedenkingen van een familierechter.", *T.O.R.B.* 2017-18, nr. 4-5, 277-284.
- MARIQUE, B. en SACREZ, M., "De Cochem à Dinant : une procédure dans le respect de l'enfant", *RTDF* 2014, nr. 1, 11-46.
- MELKEBEEK, C., "Oudervervreemding en het belang van het kind", *TJK* 2012, nr. 1, 66-71.
- MERCKX, E., "Het EHRM over ouderlijk gezag en verblijf in het belang van het kind na relatiebreuk", *T.Fam.* 2017, afl. 9, 241-264.
- MEUWESE, S., BLAAK, M., KAANDORP, M., BARENDSEN, A., EIGENRAAM, M. en BRUNING, M., *Handboek internationaal jeugdrecht. Een toelichting voor rechtspraktijk en jeugdbeleid op het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en andere internationale regelgeving over de rechtspositie van minderjarigen*, Leiden, Defence for children, 2012, 1096 p.
- MOL, C., "Het mensenrechtelijke kader inzake de procespositie van de minderjarige: normen voortvloeiend uit het IVRK, het EVRM en andere Europese bronnen", *T.Fam.* 2022, nr. 5-6, 124-131.
- REYNAERT, D., "Het belang van het kind. Zoektocht naar een lading voor de vlag", *TJK* 2007, nr. 4, 203-205.
- VAN DEN BOSSCHE, D., "[Scheidende ouders - Van strijdmodel naar participatiemodel] Een nieuwe aanpak binnen de Gentse familierechtbank op basis van het Cochem-model", *T.Fam.* 2022, nr. 9, 238-241.
- VAN DEN SANDE, J., "Naar een hervormd vaderschapsrecht", *TPR* 2022, nr. 3, 915-1021.

VANDERHAEGHEN, A., "Dwangsom bij uitvoering van omgangsregeling", *NJW* 2013, nr. 293, 955-956.

VAN DIEREN, B., DE HEMPTINNE, M. en RENCHON, J-L., "Le risque de rupture du lien parent-enfant et l'expertise axée sur la collaboration parentale", *RTDF* 2011, nr. 2, 261-298.

VERCRUYSSSE, T., "De dwangsom als ultiem middel om het contact tussen ouder en kind te waarborgen", *T.Fam.* 2015, nr. 1, 19-22.

VERCRUYSSSE, T., "Wie niet verzoekt om persoonlijk contact, krijgt het niet ambtshalve", *T.Fam.* 2016, nr. 7, 169-172.

VERHELLEN, E., "Het Verdrag inzake de rechten van het kind meerderjarig. Enkele beschouwingen over de implementatie in België", *TJK* 2008, nr. 1, 11-40.

VERTOMMEN, E., "Familierechtelijke maatregelen tot conflictbeheersing en contactherstel bij de niet-naleving van verblijfsregelingen", *TJK* 2022, nr. 1, 10-28.

VRIJENS, C., "Het belang van het kind als "een eerste" overweging: een kinderrecht", *TJK* 2020, nr. 2, 47-49.

WIJNANT, T., "Alternatieve geschillenoplossing in familiezaken na de wetten van 15 en 18 juni 2018", *T.Fam.* 2019, nr. 5, 112-127.

WILLEMS, N. en GEBOERS, J., "18 jaar Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind - Kritische reflectie inzake kinderrechten in Vlaanderen", *TJK* 2008, nr. 1. 56-64.

WUYTS, T., "Autonomie in het personenrecht: de rol van artikel 8 EVRM en het EHRM in een samenleving in beweging – deel 1", *TJK* 2023, nr. 4, 1-8.

WUYTS, T., "Het recht op identiteit in de Belgische rechtsorde", *T.Fam.* 2015, nr. 2, 60-65.

X, "Concreter takenpakket voor CAW [Centrum voor Algemeen Welzijnswerk]", *Juristenkrant* 2014, nr. 282, 2.

Verzamelwerken

BOUDAERT, A. en VAN DE PUTTE, F., "Le rôle actif du juge dans le contexte des modes alternatifs — Trois exemples en pratique" in *Familles: union et désunion. Commentaire pratique*, Mechelen, Kluwer, 2011, 155 p.

DE SMET, B., "Niet-afgifte van kinderen door vader of moeder" in *Bestendig Handboek Echtscheiding*, Antwerpen, Kluwer, 2022, 40 p.

DOEK, J., "Article 9. The Right Not to Be Separated from His or Her Parents" in A. Alen, J. Vande Lanotte, E. Verhellen, F. Ang, E. Berghmans en M. Verheyde (eds.), *A Commentary on the United Nations Convention on the Rights of the Child*, Leiden, 2006, 28-30.

INNAURATO, P., "Deuxième partie - La pratique de Cochem, un modèle ?" in *Une autre justice possible ?*, Bruxelles, Larcier, 2015, 416 p.

SENAEVE, P., "Art. 374 oud BW" in *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2008, 42 p.

SENAEVE, P., "Art. 373 oud BW" in *Personen- en familierecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2008, 14 p.

VANDENHOLE, W., "Kinderrechten in universele en Europese mensenrechtenverdragen", in W. VANDENHOLE (ed.), *Kinderrechten in België*, Antwerpen, Intersentia, 2008, 258 p.

VERSCHELDEN, G. en DE BAUW, S., "De kamer voor minnelijke schikking en de bevordering van een minnelijke oplossing van familiale geschillen" in *Handboek familieprocesrecht*, Antwerpen, Kluwer, 2020, 98 p.

WHALEN, C., "Article 9: The Right Not to Be Separated from Parents" in *Monitoring State Compliance with the UN Convention on the Rights of the Child. Children's Well-Being: Indicators and Research*, Duitsland, Springer Nature, 2022, 435 p.

Varia

BOSSAERT, J., "Verplicht spelen met de man die mij sloeg, wie bedenkt zoiets?" Thomas (14) werd jarenlang mishandeld door zijn vader, maar mocht van rechter geen afstand nemen", *HLN*, 7 februari 2023.

GARDNER, R.-A., "The Parental Alienation Syndrome: Past, Present, and Future", <http://richardagardner.com/ar22> (consultatie 15 november 2022).

INGENTIA, "Ouderverstoting, wat nu?", <https://ingentia-advocaten.be/ingentia-family/ouderverstotingwatnu/> (consultatie 10 oktober 2022).

UYTTERSROT, G., "Ouderverstoting is ook een vorm van partnergeweld", *Knack*, 7 april 2016.

X, "Scheiding en langdurige conflicten", <https://www.expoo.be/themas/scheiding/scheiding-en-langdurige-conflicten> (consultatie 25 oktober 2022).

X, "Samen versterken we welzijn", <https://www.caw.be/over-het-caw/organisatie/> (consultatie 17 april 2023).

X, "Problemen voorkomen", <https://www.caw.be/hoe-wij-helpen/preventie/> (consultatie 17 april 2023).

X, "Chronisch", <https://www.woorden.org/woord/chronisch> (consultatie 16 december 2022).

X, "Elkaar ondersteunen", http://ouders.tweehuizen.be/content.aspx?url=elkaar_ondersteunen (consultatie 16 december 2022).

X, "Centra Algemeen Welzijnswerk", <https://www.departementwvg.be/welzijn-en-samenleving/welzijnswerk/centra-algemeen-welzijnswerk> (consultatie 23 maart 2023).

X, "Het Huis: Neutrale bezoekeruimte", <https://hethuis.be> (consultatie 15 maart 2023).

X, "Over het huis", <https://hethuis.be/hoe-werkt-het-huis/> (consultatie 15 maart 2023).

X, "Het Huis: procedure", <https://hethuis.be/procedure/> (consultatie 20 maart 2023).

X, "Vzw Het Huis in Leuven ontkent beschuldigingen door anonieme ouders over onprofessioneel gedrag", <https://www.robtv.be/nieuws/vzw-het-huis-in-leuven-ontkent-beschuldigingen-door-anonieme-ouders-over-onprofessioneel-gedrag-148508> (consultatie op 20 maart 2023).

X, "Bemiddeling", https://justitie.belgium.be/nl/themas_en_dossiers/bemiddeling (consultatie 25 maart 2023).

T. VERCRUYSSSE, "De dwangsom als ultiem middel om het contact tussen ouder en kind te waarborgen", *T.Fam.* 2015, nr. 1, 21.

X, "Informatie aan ouders", <https://www.deskundigenonderzoeken.be/informatie/informatie-aan-ouders/> (consultatie 25 maart 2023).

X, "Psycholoog bemiddelaar", <https://www.deskundigenonderzoeken.be/nazorg/psycholoog-bemiddelaar/#:~:text=Taak%20van%20de%20psycholoog%2Fbemiddelaar,en%20normen%20van%20de%20cliënten> (consultatie 25 maart 2023).

X, "Scheiding en langdurige conflicten", <https://www.expoo.be/themas/scheiding/scheiding-en-langdurige-conflicten> (consultatie 27 april 2023).

X, "Ik voel mij in de steek gelaten door één van mijn ouders: wat kan ik doen?", <https://www.scheidingskoffer.be/overzicht/kinderen/ik-voel-mij-in-de-steek-gelaten-door-een-van-mij-ouders-wat-kan-ik-doen> (consultatie 27 april 2023).

X, "Scheiding en langdurige conflicten", <https://www.expoo.be/themas/scheiding/scheiding-en-langdurige-conflicten> (consultatie 27 april 2023).

X, "Hoe overleven in een scheiding met aanhoudend conflict", <https://www.scheidingskoffer.be/overzicht/ouders/hoe-overleven-in-een-scheiding-met-aanhoudend-conflict> (consultatie 27 april 2023).

X, "Een vechtscheiding door de ogen van een kind", <https://www.caw.be/wat-beweegt-er/getuigenissen/een-vechtscheiding-door-de-ogen-van-een-kind/> (consultatie 27 april 2023).

X, "Infomoment Balie: Het participatiemodel in de familierechtbank", <https://www.rechtbanken-tribunaux.be/sites/default/files/media/reatpi/antwerpen/documents/antwerpen/familie/ppt-15-maart.pdf> (consultatie 27 april 2023).

BIJLAGEN

1) TRANSCRIPTIE INTERVIEW RESPONDENT 1

Achtergrondkenmerken te registreren:

- Beroepscategorie: advocaat
- Vrouw
- Ervaring: 33 jaar advocaat.

Vragen:

Komt u regelmatig in aanraking met hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten waarbij er sprake zou kunnen zijn van oudervervreemding/ouderverstoting?

Respondent: "Ja."

Hoe merkt u dat?

Respondent: "*Oudervervreemding is de situatie waarbij één van de kinderen het contact weigert met één van beide ouders. Dat zijn moeilijke dossiers. Dat komt voor en is zeker niet uitzonderlijk. Is het dan oudervervreemding of ouderverstoting dat is een andere vraag. Is er een contactverlies tussen ouder en kind? Het is niet dat je je kind één keer per week ziet dat er een verlies van contact is. Het echte extreme is geen contact meer hebben. Het is die categorie die ik beschouw en dat neemt denk ik toch wel toe.*"

Hoe gaat u hiermee om? Welke maatregel(en) zou u vragen (perspectief advocaat)/bevelen (perspectief magistraat)?

Respondent: "*Ja dat is heel moeilijk want er zijn heel weinig adequate maatregelen te vinden. Ik probeer altijd het gesprek gaande te houden. Dat het kind gehoord wordt en zijn mening kan geven. Als het nodig is een deskundigenonderzoek of een maatschappelijk onderzoek vragen. Echter, een maatschappelijk onderzoek neemt veel tijd in beslag. Een deskundigenonderzoek is vaak heel duur en vaak ook niet zo deskundig. Ondertussen loopt de tijd. Hoe langer het contact niet hersteld geraakt, hoe moeilijker het is om nog tot herstel te komen. Ik zet nogal vaak in op private hulpverlening. Ik geef de partijen aan dat ze samen hulp moeten zoeken. Want de oorzaak van het conflict ligt eerder bij de ouders dan bij het kind. Zeer uitzonderlijk kan het zijn dat een ouder gewelddadig is en dat kinderen afhaken. Maar, het is veel meer het geval dat een contactbreuk afhangt van een bepaalde context. Er moet dan met die context aan de slag gegaan worden om het opgelost te krijgen. Ik geloof meer in private hulpverlening maar natuurlijk is dat niet afdwingbaar en het is ook niet makkelijk te vinden. Daarnaast moeten alle partijen het ook willen.*"

Kan u een beoordeling geven van de volgende huidige maatregelen?

Ina: *"Aanstelling van een deskundige."*

Respondent: *"die zijn er niet zo veel. Er zijn een aantal organisaties die multidisciplinair werken maar mijn ervaring is dat het niet altijd beantwoordt aan wat ze aanbieden. Dat deskundigenonderzoek is relatief beperkt tot een pedagoog of psycholoog. Het is niet zo dat er dieper op de context wordt ingegaan. Het deskundigenonderzoek is ook niet zo goedkoop. Ik heb een keer meegemaakt dat een kind niet meer naar de vader wou gaan en dat de deskundige wel het patroon heeft kunnen blootleggen. Hij kon het ook duidelijk maken aan de ouders waardoor het spontaan hersteld is geraakt. Dat was één keer. Alle andere keren was dat niet het geval."*

Ina: *"Familiale bemiddeling."*

Respondent: *"ja, maar het zijn vaak mensen die in zo een conflictsituatie zitten waarbij praten heel moeilijk is. Ik ben een voorstander van praten maar in bepaalde situaties kan het meer kwaad dan goed doen. Het conflict gaat door te praten niet liggen. Het is vaak parallel ouderschap dat het conflict dempt. Het kind staat dan niet meer centraal in het conflict. Het is een mogelijkheid."*

Ina: *"Wijziging van de verblijfsregeling/ouderlijk gezag."*

Respondent: *"ouderlijk gezag wordt zelden gewijzigd. Dat is gezamenlijk en dat blijft gezamenlijk. Wat soms wel kan helpen om conflicten te verminderen is dat ze bepaalde aspecten zoals schoolkeuze bij één ouder gaan leggen zodat daarover geen ruzie meer gemaakt kan worden. Wat de verblijfsregeling betreft, een bepaald verblijf kan bij een kind passen op een bepaalde leeftijd. Maar, het kan veranderen op een oudere leeftijd. Als ouder moet je daarnaar luisteren. Je moet focussen op wat er wel goed is."*

Ina: *"Afdwingen van de verblijfs- en omgangsregeling of een rechterlijke beslissing met uitvoeringsmaatregelen zoals een dwangsom of gedwongen uitvoeringsmaatregel bij niet-naleving van de verblijfsregeling"*

Respondent: *"ik heb daar niet zo veel ervaring mee. Dat biedt uiteindelijk geen oplossing. Het kan kort helpen maar dan stopt het ook. Het biedt geen oplossing op lange termijn waardoor ik er geen voorstander van ben."*

Ina: *"Exclusieve uitoefening ouderlijk gezag."*

Respondent: *"het voordeel is dat er minder conflicten zijn. Dat helpt inderdaad ook. Bij de betaling van de kosten zijn er ook vaak discussies over de categorie van ontspanning en ontspanning en daar forfaitair begroten dat haalt al veel van de discussies weg."*

Ina: *"Neutrale bezoekruimte."*

Respondent: *"dat kan helpen om het contact te handhaven maar is op zich geen oplossing op lange termijn. Op korte termijn kan het effectief voor kinderen een oplossing bieden. Ik vraag me soms wel af of een kind niet van een ouder vervreemd door het in die uitzonderlijke omstandigheid te zetten. Het kan helpen om het contact te handhaven."*

Ina: *"Modaliteiten bij de contactregeling."*

Respondent: *"dat kan ook helpen. Dat gebeurt soms ook."*

Ina: *"Strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind of de plaatsing van het kind".*

Respondent: *"Dat gebeurt heel weinig. Men zou daar in problematische opvoedingssituaties misschien iets sneller in moeten gaan. Maar dat heeft geen zin want ze hebben geen plaats. Er is al geen plaats voor kinderen die in vreselijke toestanden leven laat staan voor kinderen die in hoog conflictueuze situaties leven. Soms wordt dat geadviseerd door deskundigen maar dan denk ik: "Oké maar in de praktijk is er geen plaats". Het kind wordt dan ook gestraft. In de praktijk heb ik het nog nooit meegemaakt. Wat gebeurt er dan, kinderen gaan meer en meer naar internaten van bepaalde scholen, maar is dat dan beter? Ik weet het niet. Daarboven kan je de vraag stellen of opvoeders van zo een school of internaats wel opgewassen zijn om die problemen te hanteren."*

Kent u de methode-Cochem en zo ja, werkt u daarmee/beveelt u deze/suggereert u deze?

Respondent: *"Ja, het wordt toegepast in Dinant en in Gent. Gent is een aangepast model maar het is daarop geïnspireerd. Ik hoor van Dinant en Gent dat het heel goed loopt. In Leuven is het anders. Daar is wel een opstartfase aan de gang om eventueel de methode toe te passen. De bedoeling is dat je meer tijd krijgt om je zaak toe te lichten want wat gebeurt er nu, je hebt nauwelijks tijd en iedereen maakt lange besluiten waarover een rechter moet beslissen. Iedereen is overwerkt en niemand heeft een oplossing voor zijn probleem. Dus ik denk dat de methode Cochem zeker een efficiënte methode is en niet alleen voor hoog conflictsituaties. Ik denk dat het voordeel van zo een Cochem procedure is dat de rechter de mensen heel dicht bij zich houdt. Ik denk dat dat moet gebeuren. Als een rechter ziet dat het misloopt dan moet hij bij wijze van spreken de mensen om de paar weken bij zich laten komen en echt de regie van het gezin bewaren. Nagaan wat het gezin nodig heeft zoals gezintherapie of gesprekken met het kind... Heel kort op de bal spelen en in dat opzicht is Cochem een meerwaarde."*

Ziet u een toegevoegde waarde van het gebruik van de methode-Cochem in vergelijking met de huidige bestaande maatregelen? Zo ja, welke?

Respondent: *"Voor alle zaken, niet alleen voor hoge conflictzaken. De realiteit leert nu ook dat de zaken die nog voor de rechtbank komen hoge conflictzaken zijn. Als je als advocaat niet de neiging hebt om het conflict te dempen, maar het op te poken dan leidt dat tot een hoog conflictueuze situatie. Dat heeft dus niet alleen te maken met het kind maar met meerdere factoren. Dat is de realiteit, dat is één. Ten tweede zijn de procedures nu zeer administratief. Het wordt ingeleid, je hebt wachttermijnen, je maakt besluiten, daar wordt op geantwoord, vonnis... Ondertussen ben je acht of tien maanden verder maar is er nog steeds niets gebeurd en zitten die mensen nog steeds in de problemen. Bij Cochem gaat een rechter echt luisteren naar de mensen en nagaan wat mogelijk is en wat het beste is voor de mensen. Alleen om zo een methode Cochem goed te laten functioneren heb je veel meer nodig. Meer hulpverlening ad hoc aan de rechtbank en daar knijpt vaak het schoentje. Cochem is een systeem dat het eerst is gebruikt in Zwitserland. Daar zijn er veel maatregelen ter beschikking. Ouders hebben daar zeven uur gezinstherapie. Dat is een hele andere categorie. Terwijl wij hier in België het moeten doen met wat er is en dat is niet veel."*

(Ingeval de respondent deze methode wel kent): Draagt de methode-Cochem effectief bij aan het instandhouden/herstellen van de band tussen een ouder en het kind? Wat zijn uw ervaringen hiermee? In welke mate werkt deze methode?

Respondent: *"Waarschijnlijk wel omdat het om een veel adequatere manier van conflictafhandeling gaat. Dus ik denk dat wel."*

Wat zijn de negatieve aspecten van een disciplinaire aanpak zoals gehanteerd bij de methode-cochem? Wat indien de ouders niet willen meewerken?

Respondent: *"De kostprijs. Mensen moeten al heel wat betalen en komen ook in situatie dat ze met één inkomen moeten rondkomen. De kosten die eraan verbonden zijn, zijn vaak hoog. De meeste mensen hebben ook een zwaar aflossingsbedrag dat ze elke maand moeten betalen. Dat is één. Ten tweede kost een advocaat ook geld en die moet hen begeleiden in de procedure. Een deel van die hulpverlening is eigenlijk niet gratis. Het beperkend aspect is dus de kostprijs. Toch denk ik dat de menselijke prijs die je betaalt door je kinderen niet meer te zien veel groter is. Dat probeer ik ook wel uit te leggen aan mensen. Als je die hulpverlening niet gebruikt en er niet in investeert, dan kan het zijn dat je procedure jaren aansleept. Dat kost ook een heleboel. Vaak is het dus wel goed om een advocaat en bemiddelaar te hebben en eventueel nog advies in te winnen bij een kinderpsychiater. Dat doe ik wel vaak als bemiddelaar. Ik zeg tegen de mensen dat ze naar een kinderpsychiater moeten gaan zodat men inzicht krijgt in de problematiek die er speelt. Op die manier breng je dat erin. Ik probeer als advocaat dus ook veel zelf op te lossen."*

Wordt het kind voldoende gehoord/betrokken in deze methode?

Respondent: *"Op zich maakt dat niet veel verschil met andere familierechtbanken. Een kind moet gehoord worden vanaf 12 jaar. Alleen merk je dat dat bij de methode heel verschillend is. Je hebt rechters die zich heel hard inspannen en heel indirecte vragen stellen. Echter, is dit niet altijd het geval. Het kwaliteitsverschil is heel groot. Er moet nagedacht worden over wat de beste aanpak is. Als dat ergens vastligt en er zijn draaiboeken dan is het mij om het even welke methode beter is voor het kind."*

Zou het wenselijk zijn om deze methode wettelijk te verankeren? Zo ja, waarom?

Respondent: *"Ik denk dat dat er wel van zal komen. Er is nu een evaluatie van de familierechtbank aan de gang en daarin zullen toch wel de pijnpunten van het huidige systeem naar boven komen. Ik denk bijvoorbeeld aan de lange besluiten met veel onnodige informatie. De rechter leest deze niet want hij heeft daar geen tijd voor. Dan heb je nog eens een vonnis met veel pagina's dat ook niemand leest. Het enige wat mensen interesseert is wat er gaat gebeuren. Ik denk dat er wel een systeem gaat komen. Is dat Cochem? Waarschijnlijk in die richting. Ik denk echt dat ze het stramien van de familierechtbank gaan veranderen waarbij er een inleidingszitting is en je drie kwartier de tijd krijgt. Dat is een mondelinge procedure en dan wordt er gekeken hoe ze het moeten behandelen. Is het bemiddeling, hebben mensen hulp nodig, moet er veel gepleit worden op korte tijd, moeten er dringend maatregelen genomen worden ...? Dat gaat ervan komen en is ook nodig trouwens."*

Heeft u zelf nog zaken toe te voegen?

Respondent: *"Neen."*

(Gelezen en goedgekeurd)

2) TRANSCRIPTIE INTERVIEW RESPONDENT 2

Achtergrondkenmerken te registreren

- Beroepscategorie: advocaat
- Vrouw
- Ervaring: 17 jaar.

Vragen:

Komt u regelmatig in aanraking met hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten waarbij er sprake zou kunnen zijn van oudervervreemding/ouderverstoting?

Respondent: *"Ja, vaak. Met het beroep van advocaat familierecht moet ik zeggen dat je vaak op voorhand al ziet dat het gaat eindigen in een verstoting. Het komt dus regelmatig voor en procentueel gezien denk ik minstens 25%, al wil ik benadrukken dat dit naar mijn ervaring en aanvoelen is, dit zijn geen onderbouwde cijfers. Dat vind ik al te veel."*

En hoe herkent u dat?

Respondent: *"Kinderen die niet meer willen gaan naar één van beide ouders of geen contact meer willen. Als het in de beginfase zit, gaat het voornamelijk om het niet naleven van de bezoeksregeling door de kinderen alsook door één van de ouders. Er ontstaat stilletjes aan een volledige afwijzing ten opzichte van de andere ouder."*

Hoe gaat u hiermee om?

Respondent: *"Wanneer ouderverstoting in de beginfase zit, raad ik altijd aan om toch contactmomenten in te bouwen, zelfs wanneer de kinderen niet willen. Al is het maar één namiddag per twee weken. De noot die ik moet maken bij alles wat ik zeg is dat het moet gaan om gezonde situaties waar er geen sprake is van misbruik of geweld. Als het gaat om jonge kinderen is het mogelijk om deze bezoeken te laten doorgaan via een bezoeksruimte omdat er begeleiding aanwezig is, er zit een netwerk rond. Naar de ouder toe die het slachtoffer is van ouderverstoting geef ik de raad om het kind ruimte te geven en hen niet te dwingen om de regeling te volgen als die bijvoorbeeld week-week was. Het rustiger aan doen en niets forceren, dat werkt in de tegenovergestelde richting."*

Welke maatregel(en) zou u vragen (perspectief advocaat)/bevelen (perspectief magistraat)?

Respondent: *"Ik vind de maatregelen die wij in Limburg hebben redelijk beperkt. Er mag meer op ingezet worden. Ik zou contactmomenten onder begeleiding vragen. Bezoekruimte, multidisciplinair team... Om net de angel eruit te halen. Je hebt ook 'Triangel'. Een multidisciplinair team dat eerst de angel er uit gaat halen en zo probeert om de bezoeken terug op te bouwen. Dat lijkt me wel te werken."*

Kan u een beoordeling geven van de volgende huidige maatregelen?

Ina: *"Aanstelling van een deskundige."*

Respondent: *"Het moet gaan om de aanstelling van een deskundige die ook daadwerkelijk een opdracht mag uitvoeren, zijnde contacten terug herstellen. Je hebt ook aanstelling van deskundigen die gewoon een onderzoek doen naar de omstandigheden en dat is heel leuk voor de rechtbank om dan te weten wat ze moeten doen. Echter, voor ouders zelf brengt het enkel objectiviteit en oplossingsgericht denk ik niet dat het in de praktijk veel teweegbrengt."*

Ina: *"Familiale bemiddeling."*

Respondent: *"Ik denk dat vaak tussen de ouders het probleem zit en als je de advocaten eruit haalt, nu ben ik tegen mijn eigen winkel aan het babbelen, dat het wel kan werken. Er zit vaak meer onder dat via zo een bemiddeling naar boven kan komen."*

Ina: *"Wijziging van de verblijfsregeling/ouderlijk gezag."*

Respondent: *"voorlopig stilleggen zou ik eerder zeggen dan wijzigen. Exclusief ouderlijk gezag zou ik nooit doen. Dat is het slechtste dat men kan doen. Het exclusief ouderlijk gezag bij één ouder leggen zorgt ervoor dat die alle beslissingen mag nemen en dan sluit je de andere ouder volledig uit."*

Ina: *"Afdwingen van de verblijfs- en omgangsregeling of een rechterlijke beslissing met uitvoeringsmaatregelen zoals een dwangsom of gedwongen uitvoeringsmaatregel bij niet-naleving van de verblijfsregeling"*

Respondent: *"Daar ben ik niet zo voor. Ik denk dat het alleen werkt als je met jonge kinderen zit omdat het daar voornamelijk de ouders zijn die de verstoting in de hand werken. Ik heb het ooit wel gekregen. Een 15-jarige die met de fiets op en af ging, die sprong uit het raam bij de ene ouder en ging terug naar de andere ouder. Daar werd toen wel een dwangsom opgelegd. Als blijkt dat het echt de andere ouder is die in de weg staat, zou ik het wel doen. Een nadeel is voornamelijk dat de*

ouder die het moet betalen, gaat klagen tegen het kind en dan ontstaat er nog meer tegenkating. In hoeverre moet je er in mee gaan? Zo een team van deskundigen kan wel werken, omdat ze daar met het kind werken zonder ouders. Dat is een grote factor, de ouders, de enige denk ik zelfs."

Ina: *"Exclusieve uitoefening ouderlijk gezag."*

Respondent: *"Neen. Nooit zou ik dat doen."*

Ina: *"Neutrale bezoekruimte."*

Respondent: *"Kan werken in zoverre dat er echt met het kind gewerkt wordt. Ik heb nu een bezoekruimte en daar laten ze het kind doen. Het gaat daar voornamelijk over de observatie van het kind."*

Ina: *"Modaliteiten bij de contactregeling."*

Respondent: *"Kan voor het kind geruststellend werken, maar dan moet het eerder gaan om iemand die actief deelneemt in plaats van iemand die gewoon aanwezig is."*

Ina: *"Strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind of de plaatsing van het kind"*.

Respondent: *"Bij jonge kinderen, niet bij ouderen. Dat gaat alleen maar averechts werken."*

Ina: *"Plaatsing van het kind."*

Respondent: *"In extreme gevallen kan dat nuttig zijn. In de gevallen dat je merkt dat er een hele ongezonde beïnvloeding is. Vaak gaat het om ouders die bedrogen zijn en die heel erg ver erin gaan. Dan kan het. Of bij ouders die onterecht de ander van seksueel misbruik beschuldigen. Ik heb ooit een zaak gehad waarbij de ouders het kind steeds meenamen om medische onderzoeken te laten doen om misbruik vast te stellen. De kinderen zaten steeds bij de dokter door de wederzijdse beschuldigen. Als het zo ver gaat dan vind ik wel dat het mag als time-out."*

Exclusief ouderlijk gezag zou ik echt nooit doen en de verblijfsregeling zou ik nooit definitief wijzigen. Misschien eventjes. Dwangsom en strafrechtelijke sanctie enkel wanneer er een zeer grote invloed is door één ouder en voor de rest zou ik wel werken rond begeleiding, deskundige... Maar, als je een kind gaat plaatsen krijg je nog meer problemen want dan gaan ze het systeem verwijten dat ze bij niemand meer mogen zijn.

Kent u de methode-Cochem en zo ja, werkt u daarmee/beveelt u deze/suggereert u deze?

Respondent: *"Ik ken de methode door een eerder interview maar ik heb er zelf nog nooit mee gewerkt. Ik denk wel dat het een grote oplossing kan zijn. Dat is een methode waarbij ze vanaf het begin multidisciplinair werken. Ik zou graag willen dat ze dat hier ook doen. Ik denk dat je veel vechtscheidingen de kiem in smooit en ik vind dat veel vechtscheidingen ook afhangen van welke advocaat men heeft. Mensen die in een conflictueuze situatie zitten, zien alleen het conflict en kijken niet op lange termijn. Terwijl dat je dat bij een echtscheiding wel nodig hebt en volgens mij gebeurt dat bij een team wel. Daarnaast is het door zo een aanpak ook mogelijk om de eerste signalen van ouderverstoting op te vangen en hier meteen op in te spelen. Een contactbreuk kan dus vermeden worden."*

Ziet u een toegevoegde waarde van het gebruik van de methode-Cochem in vergelijking met de huidige bestaande maatregelen? Zo ja, welke?

Respondent: *"Ja, voornamelijk preventie. Preventie dat het niet escaleert naar ouderverstoting. De toegevoegde waarde is voornamelijk dat je mensen uit hun conflict haalt en terug in hun ouderrol duwt en dat is denk ik heel vaak nodig."*

Draagt de methode-Cochem effectief bij aan het instandhouden/herstellen van de band tussen een ouder en het kind? Wat zijn uw ervaringen hiermee? In welke mate werkt deze methode?

Respondent: *"Ik heb er niet mee gewerkt dus ik kan het niet beoordelen, maar ik zou inschatten van wel. Ik denk sowieso tegenwoordig als mensen naar een advocaat gaan, ze echt wel in een conflict zitten. Ik denk dat als je ze uit het conflict haalt en tegenover elkaar zet dat dat wel kan werken."*

Wat zijn de negatieve aspecten van een disciplinaire aanpak zoals gehanteerd bij de methode-Cochem? Wat indien de ouders niet willen meewerken?

Respondent: *"Dan ben je terug bij waar je was. Niet geschoten is altijd mis. Als ze niet meewerken dan ga je moeten werken met de oude maatregelen. Een ander negatief punt aan zo een methode is dat het veel participatie vereist en dat de wil om eraan te participeren soms ontbreekt. Daarnaast is tijd ook een nadeel. Ze moeten hun vaak vrij maken, het gaat niet snel... Maar misschien moet het ook niet snel gaan. Een ander nadeel kan ook de kostprijs zijn."*

Wordt het kind voldoende gehoord/betrokken in deze methode?

Respondent: *"Ik zou denken van wel. Bij de huidige maatregelen worden ze door de rechtbank gehoord vanaf ze 12 jaar oud zijn. Dat is een gesprek van tien minuten tot een kwartier. In hoeverre kan je dan een kind inschatten? Ik denk dat er in de methode meer tijd wordt gemaakt voor de kinderen."*

Zou het wenselijk zijn om deze methode wettelijk te verankeren? Zo ja, waarom?

Respondent: *"Dat weet ik niet omdat ik er nog niet mee heb gewerkt. Anderzijds, het verankeren van bemiddeling heeft geen kwaad gedaan dus misschien eerder wel. Er wordt uniformiteit gecreëerd en mensen stappen er ook anders in doordat het verplicht is. Ze weten dat ze moeite moeten doen. Het is geen optie meer die ze hebben maar ze moeten moeite doen. Daarnaast zijn advocaten dan ook anders."*

Heeft u zelf nog zaken toe te voegen?

Respondent: *"Ik ben voorstander van het gebruik van de methode-Cochem. Toch vind ik dat de overheid veel te weinig middelen investeert in de jeugd. Dus dat gaat sowieso moeten volgen. Dat is mijn opmerking in het algemeen. Rond jeugdzorg zit veel te weinig. Is dat dan justitie? Niet justitie in de zin van gevangnissen maar justitie in de zin van ondersteuning."*

(Gelezen en goedgekeurd)

3) TRANSCRIPTIE INTERVIEW RESPONDENT 3

Achtergrondkenmerken te registreren:

- Beroepscategorie: advocaat en bemiddelaar in familiezaken.
- Vrouw
- Ervaring: 32 jaar advocaat. 22 jaar bemiddelaar.

Vragen:

Komt u regelmatig in aanraking met hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten waarbij er sprake zou kunnen zijn van oudervervreemding/ouderverstoting?

Respondent: *"Ja, spijtig genoeg wel. Ik ben advocaat en ben houder van het attest bijzondere opleiding jeugdrecht. Enerzijds behartig ik soms de belangen van het kind dat slachtoffer is van de ouderverstoting. Anderzijds behartig ik soms ook de belangen van de ouders waarvan vermoed wordt dat ze de ouderverstoting in de hand werken. Ik bekijk het dus van een andere kant naargelang het dossier waar ik op dat ogenblik mee te maken heb. Ik ben zo vrij te verwijzen naar een tv-programma dat recent het thema ouderverstoting heeft behandeld. Een meisje heeft tijdens een interview voor de camera gesproken over hetgeen haar als minderjarige was overkomen. Een zeer moedige getuigenis. Los daarvan zijn er nog tal van andere situaties waar ik vooral ook als advocaat van de minderjarige merk dat er op een gegeven ogenblik een volledige weigering is om nog in contact te gaan met één van de ouders. Als advocaat van de minderjarige stel je je dan de vraag hoe dat komt. Je gaat proberen bij de minderjarigen te weten te komen hoe dat komt. Langs de andere kant, wanneer ik advocaat ben van één van de ouders, zie ik ook vaak dat mijn cliënten zich op de rand bevinden van: "Is dit nog oké of neigt dit naar het doen ontstaan van ouderverstoting"."*

Hoe gaat u hiermee om? Welke maatregel(en) zou u vragen (perspectief advocaat)/bevelen (perspectief magistraat)?

Respondent: *"Als advocaat heb ik al wat ervaring met deze materie. Op een gegeven ogenblik, 10 of 15 jaar geleden, heeft de toenmalige voorzitter van het Hof van Beroep van Brussel een model ontwikkeld waarbij ze overging tot de aanstelling van een gerechtsdeskundige. Speciaal hierbij was dat die deskundige de verplichting kreeg om tussentijds aan het Hof te rapporteren over het verdere verloop. De zaak werd om de drie maanden op relais zetting gesteld zodat het Hof het dossier kort kon opvolgen. Aan de gerechtsdeskundige werd niet alleen de opdracht gegeven om de zaak te onderzoeken en de rechtbank te adviseren, maar de aangestelde gerechtsdeskundige kreeg ook de taak om aan het contactherstel te werken. Dat vond ik op dat moment een 'eyeopener'. Ik vond het een manier van werken die in het concreet dossier dat ik toen had echt wel gewerkt heeft. Die deskundige is erin geslaagd om het contact te herstellen tussen een jongen en zijn vader. Een paar jaar later was er een studiedag aan de UHasselt en toen hebben we in kleine groepjes verder gedebatteerd over dat onderwerp en toen was iedereen wel heel erg enthousiast. Er werd toen wel duidelijk gezegd dat de raadsheer van het Hof van Beroep maar enkele dossiers behandelt per zitting.*

Er was dus tijd om het op deze manier te doen. Dit is onmogelijk op het niveau van eerste aanleg waar een rechtbank op één zitting zeer veel dossiers behandelt. Wanneer je te maken hebt met een situatie van ouderverstoting is een aanzienlijke portie goede wil van de ouders, kinderen, advocaten en de rechter vereist om de situatie recht te trekken. Maar de druk van een proces waarbij partijen worden aangesproken door een rechter lijkt wel te werken. Geen enkele ouder vindt het leuk om "op de vingers getikt te worden" door een rechter of te moeten verklaren waarom het niet lukt. De meeste mensen die van goede wil zijn zullen meegaan in het verhaal van de rechter en proberen het contact terug te herstellen. Maar, er zullen altijd 'die hards' zijn waarbij geen enkele methode of rechter soelaas kan bieden."

Kan u een beoordeling geven van de volgende huidige maatregelen?

Ina: *"Aanstelling van een deskundige."*

Respondent: *"Daar ben ik voorstander van zoals aangegeven in het antwoord op de vorige vraag."*

Ina: *"Familiale bemiddeling."*

Respondent: *"Dit gaat zeker en vast helpen om de communicatie te herstellen. Vaak is het een communicatieprobleem dat aan de oorzaak ligt van het ontstaan van ouderverstoting. Wanneer daar goed aan gewerkt kan worden, kan je natuurlijk al veel bereiken. Persoonlijk vind ik het hier wel een beetje nadelig dat de bemiddeling volledig confidentieel is. Alles wat besproken wordt in het kader van bemiddeling, met uitzondering van de eindovereenkomst, blijft binnen de bemiddeling. Wanneer de rechter overgaat tot aanstelling van een bemiddelaar, geeft de rechter de zaak eigenlijk uit handen. De bemiddelaar kan dan op geen enkel ogenblik rapporteren over wat de evolutie is in het mogelijks oplossen van het conflict. Het is dus altijd een alles of niets verhaal. Indien de bemiddeling lukt, komt er een overeenkomst tot stand. Wanneer het mislukt weet de rechter niet wat in de tussenperiode gebeurd is. Dan mis je de autoriteit van een magistraat die misschien toch wel wat kan sturen en lichtelijk een klein beetje druk kan zetten om toch bepaalde knopen te ontwarren. Dat zijn mogelijkheden die de bemiddelaar niet heeft."*

Ina: *"Wijziging van de verblijfsregeling/ouderlijk gezag."*

Respondent: *"In de dossiers die ik heb gehad is dat tot nu toe alleen maar een dreigingsmiddel geweest. Er wordt aan de partijen duidelijk gemaakt dat als ze zich onvoldoende inzetten om het contact herstel te stimuleren, dat dan de noodzaak ontstaat om de verblijfsregeling om te draaien. Het hoofdverblijf komt dan bij de ene ouder en de andere ouder krijgt dan het secundair verblijf. Ik denk persoonlijk dat een wijziging in het ouderlijk gezag geen zin heeft. In de praktijk gaan mensen dat niet voelen. Ik denk vooral dat wanneer je gaat dreigen met een omkering van de verblijfsregeling, dat er maar één persoon er het slachtoffer van gaat worden en dat is de minderjarige. Dat zie ik als jeugdadvocaat aan de kant van de minderjarige. Ik denk niet dat dit de manier is om het aan te pakken. Het gaat maken dat de aversie van het kind ten aanzien van de*

ouder waar het geen contact mee wil nog groter wordt. Ik denk dat je meer moet inzetten op het bewerken van de ouders. Het kind heeft niet gekozen voor die situatie. Het kind is het slachtoffer."

Ina: "Afdwingen van de verblijfs- en omgangsregeling of een rechterlijke beslissing met uitvoeringsmaatregelen zoals een dwangsom of gedwongen uitvoeringsmaatregel bij niet-naleving van de verblijfsregeling"

Respondent: "Afdwingen van de verblijfs- en omgangsregeling of een rechterlijke beslissing met uitvoeringsmaatregelen zoals dwangsom of gedwongen uitvoeringsmaatregel bij niet-naleving van de verblijfsregeling: uit mijn praktijkervaring merk ik wel dat dat werkt. Vooral wanneer de dwangsom hoog genoeg is. Het nadeel is wel dat de ouder die de dwangsom riskeert, dit vaak gaat terugkoppelen naar het kind. Het wordt onmiddellijk naar het kind gerapporteerd en het kind wordt weer in het conflict betrokken. Het kind krijgt weer eens te horen hoe slecht de andere ouder is want er moet geld betaald worden wanneer het niet naar die ouder gaat. Ik denk wel dat het kan werken als afschrikmiddel ten opzichte van de ouder die weigert. Het is dus eerder een geschikte maatregel om de verblijfsregeling af te dwingen, maar niet om ouderverstoting tegen te gaan."

Ina: "Exclusieve uitoefening ouderlijk gezag."

Respondent: "Ik denk dat dit weinig zin heeft. Ik wil even een kantmelding maken, want ik zie vaak kinderen die dermate in een conflict terecht zijn gekomen en waarbij een protectioneel dossier is opgestart bij de jeugdrechtbank. Een dossier van een verontrustende opvoedingssituatie dus. Hierbij moet de jeugdrechter effectief ingrijpen en wordt bijvoorbeeld een jeugdbeschermingsmaatregel opgelegd waarbij een kind naar een dagcentrum moet gaan. In zo een situaties heb je naast de familierechtbank nog de jeugdrechtbank. Spijtig genoeg zie ik persoonlijk dat de informatie-uitwisseling tussen deze rechtbanken niet altijd goed werkt. In principe kan de jeugdrechter maatregelen bevelen waaraan de familierechter zich moet houden. Vermits er geen zelfde dossier is voor deze rechtbanken, moet je ervan uitgaan dat ofwel de jeugdadvocaat het doorgeeft aan de familierechtbank of dat één van de ouders het aangeeft. Naar mijn ervaring gebeurt het nog veel te weinig dat het openbaar ministerie over die informatie van beide dossiers beschikt. Parketmagistraten die zetelen in de jeugdrechtbank zijn niet dezelfde als diegene die zetelen in de familierechtbank. Er zou een betere doorstroom van informatie moeten komen tussen deze rechtbanken."

Ina: "Neutrale bezoekruimte."

Respondent: "Ja, er zijn twee soorten neutrale bezoekruimtes. Enerzijds bij het CAW en anderzijds private initiatieven zoals 'Het Huis'. Het grote verschil tussen beiden is dat wanneer er contacten plaatsvinden bij de bezoekruimte van het CAW, er van de bezoeken geen verslag wordt gemaakt. In tegenstelling tot 'Het Huis', daar gaat de verantwoordelijke wel een verslag maken en dat verslag gaat naar de familierechter. Dat vind ik heel goed, want zo krijgt de familierechter een objectiever

beeld van de omgang tussen ouder en kind. Dat heb je niet bij het CAW. Ik zie alleen voordelen als het in 'Het Huis' gebeurt."

Ina: *"Strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind of de plaatsing van het kind of plaatsing".*

Respondent: *"Een kind uit huis plaatsen en toevertrouwen aan een pleeggezin is een beslissing van de jeugdrechtbank. Echter, het veroordelen van één van de ouders wegens niet-afgifte van het kind valt onder bevoegdheid van de correctionele rechtbank. Op die manier riskeer je dat het conflict wordt voorgelegd aan verschillende rechtbanken: de familierechtbank, jeugdrechtbank en correctionele rechtbank. In dossiers van ouderverstoting is het belangrijk dat rechtbanken van elkaar weten wat eerder werd beslist."*

Kent u de methode-Cochem en zo ja, werkt u daarmee/beveelt u deze/suggereert u deze?

Respondent: *"De methode-Cochem is een methode die zich in Dinant al voordoet en ik denk ook dat de familierechtbank in Gent daarmee gestart is. Ik ben zelf advocaat aan de balie van Leuven en West-Vlaanderen. In geen van beide balies wordt op dit moment toepassing gemaakt van het model. Maar, bij de balie van Leuven zit ik in de werkgroep familierecht. De bedoeling is om op termijn het model van Cochem te implementeren voor de familierechtbank van Leuven. We hebben een werkgroep opgericht en ik verwacht dus wel dat het er in Leuven ook zal komen. Momenteel zijn er besprekingen aan de gang over de concrete aanpak. Eén van de eerste punten waarmee we beginnen is dat de procedure opgestart moet worden via een modelformulier van verzoekschriften. De bedoeling is om het conflict te beperken tot de kern. Andere feitelijkheden die het conflict alleen maar verergeren mogen niet opgenomen worden in het verzoek. Het model dat in Gent wordt gebruikt vinden we oké. We zouden niet meteen veranderingen aanbrengen. Het enige waar we voor vrezen is de eventuele verhoging van de werklast voor de rechter en dit in een tussenfase (oude en nieuwe dossiers samen op één zitting). We denken wel dat het op termijn een oplossing kan bieden. Op dit moment is het een ontwerp, binnen het hele concept hebben we subthema's. Het werken met de modellen, het aspect van ADR, bemiddeling en tot slot hoe de schotten tussen de familie- en jeugdrechtbank weggewerkt kunnen worden. Er moet op die vier fronten worden nagedacht vooraleer we op een succesvolle manier het model van Cochem gaan implementeren in Leuven. Het is work in progress. Het principe is wel dat we luisteren naar wat er op andere plaatsen gebeurt. De zaken die ons goed lijken pakken we mee, maar we gaan het wel aanpassen naargelang het past bij onze rechtbank."*

Ziet u een toegevoegde waarde van het gebruik van de methode-Cochem in vergelijking met de huidige bestaande maatregelen? Zo ja, welke?

Respondent: *"Wat mij vooral nuttig lijkt is dat een rechter zich niet moet worstelen door bladzijden van conclusies. Zo komt er meer tijd vrij om op de zitting effectief met de mensen in gesprek te gaan. Dat is best wel frustrerend om maar vijf minuutjes voor hun dossier te krijgen per partij of hoogstens een kwartier. Daarbij is het grootste deel van de tijd de advocaat aan het woord en krijgen*

mensen niet de kans om hun verhaal te vertellen. Ik hoop dat dat in het model van Cochem wel kan zijn. Dat de rechter kort op de bal kan spelen en meer kan aanzetten om het conflict te vermijden of op te lossen en dat op een kortere periode kan opvolgen. Ik geloof daarin. Ik denk dat het belangrijk is om het conflict zo snel mogelijk aan te pakken. Bij voorkeur nog voor er een procedure is voor de rechtbank, en daar geloof ik dan in bemiddeling. Maar voor het voor de rechtbank komt, best op de inleidende zitting en niet op het ogenblik dat men al jaren aan het procederen is. Dan gaat het heel erg moeilijk zijn om het om te keren. Tenzij mensen het proces moe worden, dat gebeurt soms ook wel. Dat is het verschil tussen de methode en de huidige maatregelen.”

Draagt de methode-Cochem effectief bij aan het instandhouden/herstellen van de band tussen een ouder en het kind? Wat zijn uw ervaringen hiermee? In welke mate werkt deze methode?

Respondent: “Ik hoop dat in elk geval, maar vermits het aan de balie van Leuven nog niet wordt toegepast kan ik me er niet over uitspreken. In de werkgroep werd wel gezegd dat het in Gent goed werkt. Wij horen van onze confraters in Gent dat het goed is.”

Wat zijn de negatieve aspecten van een disciplinaire aanpak zoals gehanteerd bij de methode-cochem? Wat indien de ouders niet willen meewerken?

Respondent: “Het is eenzelfde vraag als bij trajectbemiddeling. Je kan niet genoeg mensen informeren over de verschillende manieren die er zijn om een conflict op te lossen. We moeten van het idee af dat mensen denken dat alleen een proces het geschil kan oplossen. Dus in die zin zal de methode van Cochem ook helpen. In Leuven, onder de vorm van trajectbemiddeling, worden er al veel meer akkoorden geacteerd en zal de rechtbank zich enkel moeten uitspreken over de hoog conflictueuze situaties. Ik denk dat er altijd een klein deel van dossiers gaan zijn waar je met alle goeie methodes niet gaat uitgeraken. Daar gaat de rechtbank moeten beslissen. Ik zie het dus voornamelijk positief.”

Wordt het kind voldoende gehoord/betrokken in deze methode?

Respondent: “Het kind is geen procespartij. Een kind is handelingsonbekwaam. Ik heb nog altijd het gevoel dat alles te veel boven het hoofd van het kind wordt beslist. Een kind is een voorwerp van het geding en geen partij in het geding. Ik vind wel dat er veel meer naar de stem van het kind moet worden geluisterd. Het belangrijkste is dat het horen van het kind goed omkaderd wordt. Het moet plaatsvinden in een kindvriendelijke ruimte, op een kindvriendelijke manier... Maar vooral moet een kind achteraf goed geïnformeerd worden over het vonnis en waarom dat vonnis werd genomen. Nu wordt een kind gehoord en het stopt. Niemand gaat moeite doen om aan het kind uit te leggen wat de rechter beslist heeft en om welke reden. Ik vind persoonlijk dat een vertrouwenspersoon of een jeugdadvocaat daarin een grotere rol moet krijgen. Dit zal aanvullend moeten zijn aan de methode van Cochem, want deze methode voorziet volgens mij ook niets specifiek voor de rechten van het kind. Dit is nog een werkpuntje.”

Zou het wenselijk zijn om deze methode wettelijk te verankeren? Zo ja, waarom?

Respondent: *"Vlaanderen is al zo klein en voor Vlaanderen, en eigenlijk voor heel België, is het wenselijk dat we gaan naar één en dezelfde methode. Dat zal volgens mij alleen kunnen wanneer dit wettelijk verankerd wordt en de wet het gaat regelen. Ik denk dat het nodig is. Er is niets zo vervelend om als advocaat van Leuven een dossier te doen net over de grens van het gerechtelijk arrondissement en daar geconfronteerd worden met een heel andere regeling. Soms ga je bepaalde straten hebben die door gemeentes lopen en de ene buurvrouw gaat tegen haar overbuurvrouw zeggen hoe haar dossier verliep. Hierbij gaat de overbuurvrouw opmerken dat het bij haar volledig anders was. Dat kan niet naar de rechtsonderhorige toe. Eén land moet één en dezelfde regeling hebben. Ik ben tegen die territoriale versnippering. Wettelijk verankerd zie ik dus in de zin van uniformiteit. Het verplicht opleggen dat is nog iets anders. Ik wil vooral uniformiteit. Ik vind dat een procespartij nog steeds de kans moet krijgen om zijn dossier aan een rechter voor te leggen met een uitgebreid verzoekschrift, omdat er veel specifieke omstandigheden zijn. Dan mag men niet gebonden zijn aan het keurslijf van een modelschrift waar dat niet of beperkt kan. Uiteindelijk zal de wetgever het moeten uitmaken of het er komt of niet."*

Heeft u zelf nog zaken toe te voegen?

Respondent: *"Neen."*

(Gelezen en goedgekeurd)

4) TRANSCRIPTIE INTERVIEW RESPONDENT 4

Achtergrondkenmerken te registreren:

- Beroepscategorie: magistraat
- Man
- Ervaring: 13 jaar advocatuur. 24 jaar magistraat.

Komt u regelmatig in aanraking met hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten waarbij er sprake zou kunnen zijn van oudervervreemding/ouderverstoting?

Respondent: *"Ja, dat overkomt mij effectief. Laat ons zeggen dat de meeste van dit soort zaken bij ons terecht komen. In de praktijk word ik er dus vaak mee geconfronteerd. Wijzelf liggen mogelijks mee aan de basis dat het kind vervreemd van de ouder. Ik heb een aparte kijk op die verstoting. Ik denk dat we ons daar niet al te veel illusies over moeten maken. Ik denk dat we wel heel veel initiatieven kunnen nemen om maximaal de vervreemding te voorkomen. Ik heb bijvoorbeeld vorige week nog een aantal sessies geprobeerd in de schikkingskamer. Het ging om een situatie die al jaren aansleepte, maar de poging is mislukt en ik weet zeer goed waarom. Het komt omdat de factor tijd in ons nadeel speelt. Dat is één van de grote doelstellingen van het nieuw project, ervoor zorgen dat partijen snel bij elkaar komen. Een andere doelstelling is om partijen snel te zien en om te voorkomen dat er een contactbreuk ontstaat. Ik ben er een beetje pessimistisch over en dat is in die voorbije sessies met die ene zaak bewezen."*

Hoe gaat u hiermee om? Welke maatregel(en) zou u vragen (perspectief advocaat)/bevelen (perspectief magistraat)?

Respondent: *"Je hebt het niet in de hand maar je hebt het in die mate wel in de hand dat je als magistraat onmiddellijk moet optreden. Eén van de zaken die ik doe is: er wordt ingeleid, behandeld en van zodra ik voel dat een contactbreuk dreigt, kan de zitting niet worden beëindigd voor er een eerste contact is gelegd. De doelstelling is om onmiddellijk het contact te herstellen. Natuurlijk de vraag die zich stelt is hoelang zijn mensen al aan het 'rondzooien'. Hoe langer dat duurt, hoe erger het wordt. Een ander voorbeeld. Ik ben ook 12 jaar onderzoeksrechter geweest. Eén van de zaken die ik daar heb ontdekt, want we zijn ook bevoegd voor het niet-naleven van de verblijfsregeling, is dat je heel snel moet ageren. Mensen die klacht neerleggen om de 14 dagen en na verloop van tijd krijg je een burgerlijke partijstelling binnen. Dat is zes maanden later. Dan lees je kantschriften hoe het gaat. Niet goed natuurlijk. Je moet die mensen heel snel doorsturen omdat ik doorheb dat de oorsprong van de contactbreuk te maken heeft met frustraties omtrent de relatiebreuk. Wat je dan moet doen is heel snel die frustraties doorprikken door onmiddellijk op te treden. Bijvoorbeeld in een situatie waarbij de vader niet betaalt en de moeder weigert de kinderen af te geven. Dan zei ik tegen die dame: "Oké het is simpel, ofwel ga je de kleine afgeven of ik ga je in de gevangenis steken". Voor alle duidelijkheid niet dat ik dat ooit heb gedaan, maar het helpt wel. Ik had het altijd door. Het heeft meer te maken met het kind dat ziet dat die ouders aan het ruziemaken zijn en dat kind wil*

dat niet meer. De moeder legt het dan uit alsof het kind niet meer naar de vader wil gaan. Maar, men is gefrustreerd en kwaad en men wil die kwaadheid gaan projecteren op het kind. In het onderzoek heb ik eigenlijk vastgesteld dat hoe sneller je kan optreden, vrij radicaal natuurlijk wel, hoe sneller je dat doorbreekt. Hoe meer tijd dat er passeert, hoe moeilijker het wordt voor de magistraat. Eigenlijk komt het erop neer dat je als justitie heel snel moet ageren. Vaak ook vrij radicaal. Ik zeg niet dat je meteen moet beginnen met week-week maar wel proberen om het contact te herstellen. Het dossier van vorige week heeft mij opnieuw geleerd dat hoe langer je wacht hoe moeilijker het wordt om het te doorbreken. Want het kind zelf speelt een kapitale rol. Hoe ouder het kind, hoe moeilijker het wordt. Iemand van 14 jaar is geen kind meer. De centrale gedachte luidt: hoe sneller je optreedt als magistraat, hoe sneller je voorkomt dat er vervreemding ontstaat. Hoe ouder ze zijn hoe lastiger het is om dingen te forceren. Maar bij jonge kinderen zie je ook wel hoe langer de procedure duurt, hoe lastiger het wordt om nog dingen in de goeie richting te duwen. Het is mogelijk maar de tijd is ook in je nadeel. Daarom hebben wij in Gent het participatiemodel. In het begin gebruikten we de term consensusmodel maar ik hou niet zozeer van de term consensus omdat dat een beetje laat vermoeden dat je als magistraat altijd naar oplossingen moet komen. Je gaat maximaal oplossingsgericht werken maar in situaties waarin je voelt dat je moet ingrijpen dan moet er ook ingegrepen worden. Sommige collega's hebben de neiging om steeds te evalueren. Maar als je te veel evalueert dan ontstaat er opnieuw een spanningsveld. Mensen willen duidelijkheid, ook al is de beslissing niet altijd wat ze gehoopt hebben. De kunst van een goeie magistraat is dat hij weet wat hij moet doen op welk moment. Het is de combinatie van zoeken naar een oplossing, maar als ze niet komt dan moet je radicaal knopen doorhakken."

Kan u een beoordeling geven van de volgende huidige maatregelen?

Ina: "Aanstelling van een deskundige."

Respondent: "Is een beetje wat ik al gezegd heb. Voorzichtig zijn en niet te snel een deskundige aanduiden. Eigenlijk vind ik dat we als magistraat moeten proberen om zelf dingen op te lossen en een deskundige mag je maar aanstellen als je alle andere middelen hebt uitgeput. Ik denk dat je eerder moet trachten om toch met een zeker gezag een aantal dingen gedaan te krijgen. Eén van de andere doelstellingen van het project is dat nieuwe zaken niet meer uitgesteld kunnen worden. Er kan geen enkele zaak in Gent nog worden uitgesteld. Er moet een gesprek van minimum 45 minuten plaatsvinden. Ik stel vast dat het werkt. Er komen veel zaken tot een beslissing. Een deskundige aanstellen duurt ook heel lang. Dat is één van de factoren die je moet voorkomen. Je mag het enkel doen als je ondervindt dat het om een problematiek gaat waarin je zelf over onvoldoende expertise beschikt. Ik heb altijd het gevoel dat als je die weg bewandelt, je dan bijvoorbeeld acht maanden bezig bent en je dan nog nergens staat. Ik denk dat we vooral meer moeten investeren in opleidingen voor de magistratuur. Hoe meer skills je zelf hebt, hoe meer je in staat bent om zelf snel dingen te deblokken. De doorlooptijden bij een deskundige lopen op en in familiezaken is dat dramatisch voor het contact tussen ouder en kind."

Ina: *"Familiale bemiddeling."*

Respondent: *"Familiale bemiddeling eerder dan de aanstelling van een deskundige. Ik hoop dat we door dat nieuw project het aantal zaken gaan kunnen verminderen in de schikkingskamer. Dat we meer tijd gaan hebben om zelf te kunnen schikken. Daar ook weer, als het complex wordt is het de kunst om multidisciplinair te werken. Daar zijn we nu mee bezig. We voeren gesprekken met bemiddelaars om ze beter te leren kennen. Zo kennen we de persoonlijkheden van de verschillende bemiddelaars en kunnen we nagaan welke bemiddelaar het meest geschikt is voor een zaak. Een goeie match tussen de partijen en de bemiddelaar is belangrijk. Als ik moet kiezen tussen bemiddeling en expertise dan kies ik voor bemiddeling."*

Ina: *"Wijziging van de verblijfsregeling/ouderlijk gezag."*

Respondent: *"Dat is een Nederlandse methode. We keren de zaken radicaal om. Je kan dat proberen maar ik denk dat het afhangt van koppel tot koppel. Ik denk dat het bij sommige mensen een shock teweeg kan brengen maar de 'die hards' ga je er niet mee overtuigen. In die ene zaak is er een titel die zegt dat het kind week-week bij de mama moet. Maar dat gebeurt niet. Op een bepaald moment loop je achter de feiten aan en de politiek van het voldongen feit is nog steeds aan de orde. Wat kan je doen? Het exclusief ouderlijk gezag toekennen aan één van de ouders? Ik vrees dat het tot niets gaat leiden in die gevallen. Je kan dat proberen als het niet te lang duurt. Efficiënter lijkt mij het vatten van de jeugdrechter. Ik vrees dat het omkeren van de situatie in de echt geblokkeerde dossiers geen soelaas gaat bieden. Het kan maar het hangt af van de persoonlijkheid van de mensen en hoe gezagsgetrouw ze zijn. Hoe bevreesd is men voor de consequenties die eraan gekoppeld kunnen worden."*

Ina: *"Wat denkt u van de plaatsing van het kind of een strafrechtelijke sanctie bij de niet-afgifte van het kind?"*

Respondent: *"Ik heb ooit een zaak gehad waarbij iemand het kind niet wou afgeven. Ik heb die persoon toen uren ondervraagd. Ik kon het niet forceren. Na drie uur zei ik dat ik de jeugdrechter ging verwittigen en plots zei ze dat ze de kinderen de volgende ochtend ging afgeven. Dat heeft dus wel respons gehad omdat men voelt dat het een effectieve impact kan hebben. Ik denk dat een plaatsing wel een effect kan hebben omdat daar de impact van justitie vrij radicaal is. Je kan onmiddellijk ingrijpen. De tijd is echt de factor die in ons nadeel speelt. We moeten opletten dat we als actoren binnen justitie niet mee aan de basis liggen van het feit dat we een vervreemding doen ontstaan. Ik geloof niet in een oplossing voor ouderverstoting, maar ik geloof er wel in dat je maximaal kan vermijden dat het tot een vervreemding en dus op termijn tot een verstoting komt. Eens de verstoting er is ben ik heel pessimistisch. Maar we kunnen wel proberen het maximaal te vermijden. Er zijn mensen met persoonlijkheidsstoornissen die van dien aard zijn dat je die niet kan weren. Hoe sneller dat je erbij bent, hoe interessanter voor die mensen. Eén van de grote*

doelstellingen van het project is natuurlijk ook dat de mensen binnenkomen en het gevoel hebben dat ze hun verhaal kunnen doen. De mensen betrekken. Hoe meer je ze betreft, hoe meer kans je maakt dat een beslissing ook aanvaard wordt. Het gaat niet zozeer over het feit dat ze ongelijk krijgen, ze willen dat wel aanvaarden maar op voorwaarde dat ze de kans gekregen hebben om de dingen te benoemen. Dat is ook een element dat kan bijdragen tot herstel. De factor betrokkenheid vergroten kan ertoe leiden dat mensen zich gemakkelijker gaan neerleggen bij heel de situatie. Daar ben ik echt van overtuigd. Als ik het gevoel op de zitting heb dat er een contactbreuk bezig is, moet je onmiddellijk ingrijpen. Echt proberen om heel voorzichtig, heel kleinschalig dat contact te herstellen. Zodra het contact er terug is ben je vertrokken. Niet meteen een heel weekend of week-week, dat lukt niet. Er zijn ook situaties die nooit opgelost raken maar dat heeft dan volgens mij vaak te maken met persoonlijkheidsstoornissen. Dan heb je geen impact op de persoon die voor u zit."

Ina: "Rechterlijke beslissing met uitvoeringsmaatregelen zoals een dwangsom of gedwongen uitvoeringsmaatregel bij niet-naleving van de verblijfsregeling."

Respondent: "Ik ben geen al te grote voorstander van een dwangsom. Dat is een gevaarlijk instrument dat kan neigen klassenjustitie. Er zijn mensen die meer aankunnen dan anderen. Het kan ook een impact hebben op de kinderen. Men gaat dan zeggen: "Kijk wat papa of mama nu doet, papa kan niet meer betalen voor u". Dat is een instrument dat helemaal uit de hand kan lopen. Ik ben niet zozeer voor die dwangmiddelen. Ik denk dat we het beter op een andere manier aanpakken."

Ina: "Exclusieve uitoefening ouderlijk gezag."

Respondent: "De impact ervan is anders doordat het niet echt tastbaar is. De exclusiviteit kan je toepassen wanneer er echt een ouder in het kader van de schoolactiviteiten dwarsligt. Dan is het een goede maatregel die perfect mogelijk is zonder het al te veel impact heeft op de kinderen zelf. Het is dan de ene ouder die de belangrijke beslissingen neemt. Ik geloof er enkel in als er discussies zijn over belangrijke beslissingen op geneeskundig vlak of op onderwijs vlak. Of dat de maatregel gaat zijn die tot gevolg kan hebben dat men zich dan aan de verblijfsregeling gaat houden, daar ben ik niet zo van overtuigd."

Ina: "Neutrale bezoekruimte."

Respondent: "Ja, als men snel en efficiënt werkt. Dat is ook één van de grote kritieken die ik naar het CAW heb geuit. In het nieuwe project gaan we meer multidisciplinair samenwerken. Dat is een commissie waarbij alle mogelijke actoren betrokken zijn en de bedoeling is zoeken naar projecten die heel snel en heel laagdrempelig zijn. Het is dus interessant op voorwaarde dat we nu kunnen bellen en dat de mensen volgende week kunnen gaan. Maar soms zijn er wachttijden van zes maanden en dat is dodelijk voor de kinderen maar ook voor mijn reputatie als magistraat want je wordt erop afgerekend. Zes maanden later staat vaak die vader dan te roepen en te tieren aan je bureau want het is een schande. Dat is ook zo. Dus ik heb aan het CAW gezegd dat als ze het niet

aankunnen ze het op tijd moeten komen zeggen. Dan is het helaas zo dat wij daar geen beroep meer op gaan doen. We willen in een project stappen waar onmiddellijk kan worden ingegrepen. Bij ons is het zo dat je van de familiekamer naar de schikkingskamer gaat, dan heb je binnen de 14 dagen een datum. We willen ook naar projecten gaan met externe partners die ons binnen de 14 dagen kunnen helpen. Als je naar een bemiddelaar gaat dan moet je daar binnen de 14 dagen kunnen zitten. Als je in gesprekstherapie gaat moet je daar binnen de 14 dagen kunnen zitten. Als we dat niet kunnen garanderen dan beginnen we er niet aan. Het zal dan alleen maar bijkomende frustraties creëren. Het nadeel bij de neutrale bezoekerimte van de CAW's is wel dat je geen verslag terugkrijgt. Het is dan moeilijk voor een rechter want de advocaten weten alles. Ik ben wel voor een wetswijziging. We moeten nadenken over een gedeeld beroepsgeheim, zodat je weet of het zinvol is om met de mensen te gaan praten of radicaal beslissen. Als je niet weet wat er gezegd is geweest, dan is dat een probleem. Ik voel bij sommige therapeuten dat ze het ook moeilijk vinden. Ze mogen alleen maar zeggen of het gelukt is of niet. Dan zit jij ermee en stel je jezelf de vraag of je nog enige impact kan hebben. Het is soms een beetje komisch dat je van alles zit te proberen terwijl je niet weet waar het is fout gelopen. In het kader van beroep doen op externe partners ligt het gevoeliger. Het is een probleem waar we over moeten nadenken en waar ik denk dat we met een soort van gedeeld beroepsgeheim moeten kunnen werken. Hierdoor weet je hoe zo een sessie verlopen is en wat je moet beslissen."

Kent u de methode-Cochem en zo ja, werkt u daarmee/beveelt u deze/suggereert u deze?

Respondent: "Ik ben met een project gestart en ben voordien naar Dinant gegaan. Wij gebruiken dat model ten dele. Oplossingsgericht denken maar ook met een zekere kordaatheid richting geven aan de dossiers. Als je voelt dat je er niet geraakt, dan kan je alsnog een beslissing nemen. Met het project zijn we verlost van alle conclusies, mekaar voortdurend beschimpen is gepasseerd. Het gaat goed vooruit en nu zijn we aan het uitkijken naar welke projecten we op touw kunnen zetten om in die hoog conflictueuze situaties snel te kunnen ageren. Antwerpen is ook iets anders. Wij hebben het heft volledig in handen. We geven geen ruimte. In Antwerpen geeft men nog de mogelijkheid, als de advocaten ermee akkoord gaan, voor uitstel. Dat doen wij niet. De basis van ons project is dat wij ons als magistraat persoonlijk willen/moeten vergewissen over hoe ernstig de spanningsvelden zijn tussen de partijen. We gaan niet uitstellen voor we een deftig gesprek hebben gehad met de partijen. Vaak zien we dat we daardoor sneller vooruitgaan. Oplossingsgericht denken maar het is de combinatie van de twee. Het Cochem model maar ook op momenten zeggen: we gaan radicaal beslissen."

Ziet u een toegevoegde waarde van het gebruik van de methode-Cochem in vergelijking met de huidige bestaande maatregelen? Zo ja, welke?

Respondent: *"De impact van de huidige maatregelen is minder groot. Als je de mensen maximaal tot een oplossing probeert te brengen en ze slagen er niet in, dan gaan ze automatisch ook veel sneller je beslissing aanvaarden. Dan moeten ze zelf tot het inzicht komen dat de rechter wel moet beslissen want ze komen er zelf niet uit. De kunst bestaat erin om mensen te laten inzien dat wat ze onder elkaar proberen te bereiken nog altijd veel beter gaat zijn dan wat ik ga beslissen. Als de mensen na verloop van tijd het gevoel hebben dat die match niet lukt dan gaan ze veel sneller zeggen die magistraat kan niet anders beslissen. Dan denk ik dat de beslissing ook meer kans maakt om te worden aanvaard. Dat is een groter pijnpunt met die andere maatregelen. Ik vrees dat in het klassieke model, in de maatschappij vandaag, die beslissingen niet meer aanvaard worden. Ze gaan maar aanvaard worden als ze zelf moeten inzien dat het niet anders kan. Maar dan nog moeten we ons realiseren dat het kan helpen maar in de 'die hard' toestanden vrees ik van niet. Ik zeg vaak tegen de mensen dat als ze vragen dat ik beslis, dat het slecht gaat aflopen. Eigenlijk, wat je zelf overeenkomt gaat beter zijn dan wat ik beslis want als je niet overeenkomt dan ga ik je beiden proberen te sparen maar het zal nooit goed zijn. Je kan beter zelf nadenken over de dingen en je zal water bij de wijn moeten doen."*

Draagt de methode-Cochem effectief bij aan het instandhouden/herstellen van de band tussen een ouder en het kind? Wat zijn uw ervaringen hiermee? In welke mate werkt deze methode?

Respondent: *"Het kan zolang het nog niet te ver gevorderd is. Hoe langer de breuk duurt, hoe lastiger het wordt. Door het feit dat we de methode hanteren, hopen we dat we maximaal het aantal gevallen gaan kunnen verminderen. We gaan er nooit in slagen om het op nul te krijgen."*

Wat zijn de negatieve aspecten van een disciplinaire aanpak zoals gehanteerd bij de methode-Cochem?

Respondent: *"Ik zie momenteel geen negatieve aspecten. Het is alleen maar voordelig. Het nadeel kan zijn dat we moeten vermijden dat we steeds gaan evalueren. Je kan uitstellen voor evaluatie maar op een bepaald moment moet je wel beslissen. Het gevaar bestaat dat er te veel geëvalueerd wordt. Het moet een combinatie van de twee zijn. Oplossen als je kan maar beslissen als het moet en het juiste evenwicht vinden. Je voelt ook meteen tijdens de eerste tien minuten of er iets in zit of niet. Als er niets in zit dan gaat mijn mindset in de klassieke modus. Dan ga ik de zaak heroriënteren en beslissen. Dat is de kunst denk ik. Daar wijk ik af van het participatiemodel. Het is geen doel op zich. Dan ben je niet goed bezig. Je moet ingrijpen en beslissen waar nodig. Wetende dat die beslissing nooit ideaal zal zijn maar er is soms geen alternatief. Het is ook belangrijk om die vervreemding te voorkomen. Je moet radicaal zeggen: "Neen ik ga nu beslissen en niet te snel evalueren"."*

Wordt het kind voldoende gehoord/betrokken in deze methode?

Respondent: *"Misschien nog te weinig maar als het gevraagd wordt gaan we het doen. Ik heb persoonlijk de gewoonte om alle kinderen van een gezin te horen. Als men zegt het is enkel maar de oudste die gehoord moet worden, daar doe ik niet aan mee. Ik ga alle kinderen horen. Bereiken we voldoende kinderen? Dat denk ik niet. We zijn nu met het college aan het nadenken om op een andere manier kinderen te bereiken en ze een spreekbuis te geven waardoor ze zelf de weg gemakkelijk kunnen vinden. Ik ben van oordeel om kinderen los van een procedure warm te maken voor als er ooit iets met mama en papa gebeurt dat ze weten welke weg ze kunnen bewandelen. Ik heb wel het gevoel dat als de kinderen het vragen de meeste collega's niet zullen weigeren. We moeten tools creëren voor kinderen hoe het werkt in een rechtbank en hoe een kind een rechter kan bereiken."*

Zou het wenselijk zijn om deze methode wettelijk te verankeren? Zo ja, waarom?

Respondent: *"Ik ben geen voorstander om dit wettelijk te verankeren of minstens niet meteen. Ik ben verantwoordelijke binnen de Conferentie van Nederlandstalige familierechtbanken en we zien dat het model meer en meer wordt uitgerold. Ik zou eerder willen werken vanuit de magistratuur zelf. Ik zou willen trachten om te kijken of we niet tot een globale consensus kunnen komen en dan pas naar de wetgever stappen. Ik heb schrik dat als de wetgever het gaat aanpakken we in een keurslijf terecht komen en dat wil ik vermijden. We moeten zien dat we de nodige soepelheid blijven hanteren. Ik denk dat we eerder vanuit het veld moeten trachten om naar een model te gaan. Het is een terechte opmerking in die zin dat ik wel vaststel dat mensen terecht kritiek hebben op het feit dat je bijna moet bellen naar de rechtbank om te weten wat het stramien is bij rechter X, Y of Z. Het is niet gepast dat mensen vooraf via de website niet kunnen weten volgens welk stramien de familierechtbank werkt. Dat is wel een ernstig probleem. Iedereen is op zijn eigen eiland van alles beginnen ondernemen met een ongelofelijke vaststelling dat het nu overal anders is. Toch voel ik dat sedert kort iedereen wel ongeveer in dezelfde richting begint te denken. Ik denk dat het misschien nu wel het moment is om met de werkgroep terug samen te komen en proberen tot één lijn te komen. Ik zou het eerder op die manier proberen dan vanuit de wetgever zelf. Ik vrees dat als men het boven ons hoofd gaat doen, men het weer in een stramien gaat gieten, dat het niet goed gaat lopen. Maar de vraag is terecht. Alleen is de vraag hoe we een meer gestroomlijnd systeem bekomen."*

(Gelezen en goedgekeurd)

5) TRANSCRIPTIE INTERVIEW RESPONDENT 5

Achtergrondkenmerken te registreren:

- Beroepscategorie: magistraat
- Vrouw
- Ervaring: 11 jaar advocatuur, 7 jaar rechter waarvan op dit moment het 5^e jaar als familierechter.

Vragen:

Komt u regelmatig in aanraking met hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten waarbij er sprake zou kunnen zijn van oudervervreemding/ouderverstoting?

Respondent: *"Ja, we zien dat regelmatig. We hebben het traject bemiddeling hier in Limburg waarbij we mensen op de eerste zitting naar bemiddelaars laten gaan om te zien of er een manier is om het conflict zo op te lossen. Dat maakt dat meer mensen naar bemiddeling gaan, maar diegene die over blijven om te pleiten zijn diegene die echt hoog conflictueus zijn. Er is niet alleen maar sprake van die moeilijke ouder relatie maar we zien toch meer en meer dat één ouder buiten spel gezet wordt."*

Ina: "Hoe merkt u dat?"

Respondent: *"Één van de ouders die zegt dat het kind niet meer wil gaan en daar is vaak geen uitleg voor. Kinderen die zelf boven de 12 jaar zijn, gehoord worden en die zeggen dat ze niet meer willen gaan. Contact dat verbroken wordt zonder een redelijke uitleg."*

Hoe gaat u hiermee om? Welke maatregel(en) zou u vragen (perspectief advocaat)/bevelen (perspectief magistraat)?

Respondent: *"Ik ben altijd redelijk voorstander van hulpverlening. Ik ben ervan overtuigd dat alleen onze vonnissen die situaties niet opgelost krijgen. Natuurlijk maken we dan een vonnis of tussenvonnis om te zeggen dat het kind toch naar de mama of papa moet gaan. Dat is de regeling maar indien deze niet wordt nageleefd, kunnen we een dwangsom opleggen. Dat gebeurt soms ook wel. Op de zitting worden de ouders die het niet naleven dan ook wel aangesproken. Echter, zeg ik dan ook wel altijd dat ik niet geloof dat het vonnis de oplossing gaat bieden. Als er geen begeleiding rond zit, geen uitleg aan ouders waarom dit zo verkeerd is, wat de impact is op het kind en dergelijke, dan raakt het niet opgelost. Dus ik ben voorstander om meer op hulpverlening in te zetten, specifiek op hulpverlening waarbij hulpverleners effectief meegaan met de kinderen. Bemiddeling kan zeker, we hebben een paar zeer goede bemiddelaars die ook met kinderen spreken. Ze nemen de rol op van contacthersteller. Ze beperken zich niet tot de bemiddeling zelf maar gaan kijken hoe ze het contactherstel kunnen aanpakken. Wanneer er sprake is van een contactbreuk dan gaan ze niet alleen aan tafel zitten met het kind en de ouders, maar ook mee uitstappen doen. Dan stellen de*

ouders bijvoorbeeld voor om te gaan bowlen, de mensen van de vzw gaan dan mee. Ze gaan het gedrag van het kind observeren en proberen een eerste stap richting contact te zetten. Ik heb ze al redelijk dikwijls aangesteld en dat is nu een gok natuurlijk maar naar mijn aanvoelen kom er in 7 of 8 op 10 gevallen terug contact. Niet dat we onmiddellijk naar een week-week regeling gaan maar er komt terug contact. Het nadeel is dat iedereen het succes gezien heeft waardoor er een aanvraagstop is bij de vzw voor langer dan een jaar. Daar gaat onze uitweg. Ik vond dat echt een heel goeie samenwerking, de problematiek aanpakken wanneer je er echt bij bent."

Ina: "Krijgen jullie dan verslag van de vzw?"

Respondent: "Ja. Wij stellen de vzw niet aan maar we stellen één persoon aan als deskundige. Je hebt dus echt een deskundigenonderzoek met een eindverslag en in onze opdracht staat dat die persoon zich mag laten ondersteunen door wie hij noodzakelijk vindt. Die persoon brengt zo de vzw erbij met de verschillende psychologen. Het is dus een gerechtelijk onderzoek met tegenspraak. In het begin van mijn carrière als rechter zou ik standaard een neutrale bezoekruimte aangesteld hebben, maar nu zie ik ze zelf ook vaak vastlopen. Terwijl de andere kant echt hulpverlening is. Ik vind het echt een meerwaarde."

Kan u een beoordeling geven van de volgende huidige maatregelen?

Ina: "Aanstelling van een deskundige."

Respondent: "Aanstelling van een deskundige maar dan vooral de vzw met hun hulpverlening. Voor de rest stellen we eigenlijk minder en minder deskundigen aan omdat het heel duur is op dit moment. We gaan eerder naar een maatschappelijk onderzoek gaan. Dus als het omkaderd is met hulpverlening dan wel maar niet zomaar een deskundige die advies zal geven over het verblijf want als het toch niet uitgevoerd wordt dan zit je vast."

Ina: "Familiale bemiddeling."

Respondent: "Familiale bemiddeling vooral omdat we weten dat ze het contactherstel ondersteunen. Ze zijn er ook echt bij. Sommigen hebben kinderpsychologen in dienst of samenwerkingsverbanden met kinderpsychologen zodat elk kind ook zijn vertrouwenspersoon heeft en dat is geen bemiddeling meer, dat is echt een hulpverleningstraject."

Ina: "Wijziging van de verblijfsregeling/ouderlijk gezag."

Respondent: "Dat is moeilijk. Ik zal dat nooit doen zonder maatschappelijk onderzoek of deskundigenonderzoek. Ik zal dat nooit doen op de eerste of tweede zitting op basis van wat de partijen pleiten."

Ina: *"Afdwingen van de verblijfs- en omgangsregeling of een rechterlijke beslissing met uitvoeringsmaatregelen zoals een dwangsom of gedwongen uitvoeringsmaatregel bij niet-naleving van de verblijfsregeling."*

Respondent: *"Dat gebeurt ook zeker maar ik zal dat niet doen als er een volledige contactbreuk is. Als kinderen de vader of moeder zes maanden niet zien en dan een dwangsom opleggen, dan gaat het voor de kinderen moeilijk zijn. De kinderen moeten dan naar de andere ouder omdat er anders een dwangsom betaald moet worden. Dat werkt averechts. Wel als ze langskomen en ze geven aan dat er regelmatig uitvluchten zijn om de verblijfsregeling niet na te leven. Het contact is dan nog niet volledig verbroken maar het is duidelijk dat er verzet begint te komen. Wanneer voor het verzet geen reden is, dan leg ik een dwangsom op. Ik heb wel al een dwangsom opgelegd na een traject bij de vzw. Dat traject ging goed, er was terug contact één dag om de 14 dagen. Dat liep goed en na het afronden van het deskundigenonderzoek volgde het vonnis en stopte de medewerking. De vader kwam terug om dit te melden en dan heb ik een dwangsom opgelegd. Dan weet je dat het contact hersteld was, er is geen sprake van misbruik, alcohol, drugs waardoor het kind niet kan gaan. Ik leg dan een dwangsom op want anders gaat het niet nageleefd worden."*

Ina: *"Exclusieve uitoefening ouderlijk gezag."*

Respondent: *"Niet dikwijls. Als er een contactbreuk is en je hebt een vermoeden dat één van de ouders een rol erin speelt, als je die dan het exclusief ouderlijk gezag geeft dan hebben ze alle tools in handen. Ik heb wel de verblijfsregeling al omgedraaid maar het exclusief ouderlijk gezag nog nooit toegekend. Alle, wel al toegekend maar nog niet in zo een situaties."*

Ina: *"Neutrale bezoekruimte."*

Respondent: *"Zeker nuttig maar als één van de ouders zegt het stopt dan stopt het en dan hebben we niks. Dat is het jammere."*

Ina: *"Modaliteiten bij de contactregeling."*

Respondent: *"Dat is de eerste maatregel die ik toepas. Maar, dan gaat het niet zozeer over oudervervreemding of ouderverstoting maar over een problematiek zoals drugs, psychologisch, drank... Dan proberen we voor de neutrale bezoekruimte toch te vragen of er geen vertrouwenspersoon (broer, nonkel) bij kan zijn om zo stilletjes het contact terug op te bouwen. Soms kan het wel nog voor escalatie zorgen wanneer een familielid partij trekt voor één van de ouders. Maar soms loopt dat echt wel heel goed. Dat is mijn eerste voorkeur en dan pas neutrale bezoekruimte of deskundigenonderzoek."*

Ina: *"Strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind of de plaatsing van het kind."*

Respondent: *"Dat moet het parket doen en dat gebeurt zelden. Ik heb het nog nooit geweten. Ik vind het ook jammer, ze waren vroeger altijd op de zitting. Dikwijls waren ze ook veel tijd kwijt voor financiële discussies waar ze geen advies in moeten geven en ze moesten daar dan toch zitten. Maar nu, wij moeten proberen neutraal te blijven maar zij kunnen wel eens uithalen naar de ouder toe waarvan ze vinden dat die het kind achterhoudt. Ik kan niet zeggen dat het parket misschien gaat dagvaarden terwijl het nooit dagvaardt. Dat heeft weinig indruk dus dat vind ik wel jammer."*

Ina: *"Plaatsing van het kind."*

Respondent: *"Dat is de jeugdrechter. Ik vind het jammer voor het kind dat gestraft wordt. Ik vind dat ver gaan. We zitten wel met het probleem dat ons steuncentrum jeugdzorg, de vrijwillige jeugdhulpverlening en ook de jeugdrechtbanken de neiging hebben om te zeggen dat het gewoon een complexe echtscheiding is en geen VOS. Voor hen is het dan een complexe echtscheiding en dat hoort dus bij de familierechtbank. Maar, wij hebben niet alle tools. Zij hebben meer dingen in handen om soms echt te dreigen met de plaatsing van het kind. Dat kunnen wij niet zeggen en dat is soms jammer. Die laatste stap gebeurt niet dikwijls omdat het dan terug naar ons gestuurd wordt."*

Kent u de methode-Cochem en zo ja, werkt u daarmee/beveelt u deze/suggereert u deze?

Respondent: *"Ik heb het moeten opzoeken omdat ik het niet kende. Nu ik vond de omschrijving die ik heb gevonden redelijk algemeen. Het was verantwoordelijkheid geven aan de ouders om zelf zaken in handen te geven als ik het goed begrepen heb. Ik ben voorstander. Dus ik denk hoe sneller hoe beter. Dus absoluut. Hoe je dat praktisch moet aanpakken dat weet ik nog niet goed. Dan moeten we eens in Dinant gaan kijken hoe ze dat daar doen. Hier hebben we dan wel de bemiddelaar die aanwezig is op de eerste zitting. Dat vind ik ook wel een goeie aanzet maar het is niet die multidisciplinaire samenwerking."*

Ziet u een toegevoegde waarde van het gebruik van de methode-Cochem in vergelijking met de huidige bestaande maatregelen? Zo ja, welke?

Respondent: *"Ik denk het wel, absoluut. Als je vanaf het begin van een procedure erbij bent, die psycho-educatie aan de ouders, het kind ondersteuning bieden in een situatie die voor hem of haar ook moeilijk is... Dan denk ik wel dat het absoluut een meerwaarde kan zijn. Dikwijls zitten we nu nog met de situatie dat het contact verbroken is, ze komen naar hier en we gaan de neutrale bezoeker eens proberen. Wachtlijst van drie maanden dus we zijn drie maanden verder. Neutrale bezoeker twee maanden geprobeerd en het werkt niet. Ze komen terug naar hier twee maanden later en uiteindelijk ben je een jaar bezig."*

Draagt de methode-Cochem effectief bij aan het instandhouden/herstellen van de band tussen een ouder en het kind? Wat zijn uw ervaringen hiermee? In welke mate werkt deze methode?

Respondent: *"Ja, ik werk er niet echt mee dus ik kan het niet inschatten maar ik blijf er wel bij dat we alleen met de juridische insteek en vonnissen er niet geraken. Ik denk dat alles wat erbij komt maar kan helpen om wel tot een oplossing te komen. In het algemeen mis ik wel een beetje wetenschappelijke ondersteuning. Wat is nu van belang? Als een 13-jarige zegt dat die niet meer wilt gaan, ga je die nog forceren of het toelaten en hopen dat als hij 18 is, hij wel inzicht zal hebben? "Het is altijd stress als we moeten gaan en we willen niet gaan dus geef ons nu gewoon wat rust en dan komt dat wel in orde". Maar komt het terug in orde? Ik weet het niet. Heeft er daar iemand ooit al een onderzoek naar gedaan? Ik weet het niet. Indien wij beslissen, we laten het zoals het is, dan beslis je om een deel een ouder iets te ontnemen. Terecht of niet terecht. Ik pleit voor wetenschappelijk onderzoek en adviezen voor ons."*

Wat zijn de negatieve aspecten van een disciplinaire aanpak zoals gehanteerd bij de methode-Cochem?

Respondent: *"Dat weet ik eigenlijk niet goed."*

Ina: *"Wat indien de ouders niet willen meewerken? Of wat met de duurtijd, kostprijs?"*

Respondent: *"Ja kostprijs, dat zie je al bij het deskundigenonderzoek dat we nu dikwijls bevelen. Dat de kostprijs echt een drempel is. Dan spreken we toch over meerdere duizenden euro's. Zeker in een echtscheiding is dat gigantisch veel geld. Soms zit er ook al hulpverlening op en hebben mensen al thuis begeleiding en dan komt er weer nieuwe hulpverlening. Dat zou misschien een drempelblok kunnen zijn. Wat het kostenplaatje betreft denk ik als je het van in het begin kan aanpakken dat het uiteindelijk goedkoper zal zijn. Want stel ze komen op de leeftijd van zes jaar naar hier en het staat hen niet aan wat er is uitgesproken en op acht jaar komen ze nog eens terug. Daarna gaan ze nog eens in beroep en door de blijvende saisine kunnen ze eindeloos blijven komen. Blijkbaar is de visie zo een beetje van de advocaten we wachten een jaar en dan zijn er nieuwe omstandigheden en dan komen we terug. Na een jaar is het gerechtvaardigd om dan toch nog eens terug te komen. Van een jong kind tot 18 jaar kunnen ze hier tien keer gestaan hebben. In die zin als je van in het begin het tegoei aanpakt zal het zeker goedkoper zijn."*

Wordt het kind voldoende gehoord/betrokken in deze methode?

Respondent: *"Ja, we gebruiken ze natuurlijk niet maar als die hun eigen vertrouwenspersoon in die hele groep kunnen hebben dan denk ik dat wel. Maar het gevaar blijft dat ze reproduceren wat ze constant horen van één van de ouders. Maar dat neemt niet weg dat ze gewoon gehoord moeten worden en dat uitgelegd moet worden waarom. Wij zien hier de ouders. Kinderen onder de 12-jaar zien we niet tenzij ze het zelf vragen. Als je dan een vonnis maakt waarbij je het zou omkeren of je legt een dwangsom op of toch een contactherstel via de neutrale bezoeker en niemand die het uitlegt aan het kind. Nee integendeel, de ouder waarbij het kind woont gaat zeggen: "Zie eens wat*

je moeder of vader heeft bekomen". Nu moet je dit en van mij moet dat niet maar nu moet jij. Niemand legt dat uit."

Zou het wenselijk zijn om deze methode wettelijk te verankeren? Zo ja, waarom?

Respondent: *"Dat weet ik natuurlijk niet. Eerst moeten we ze evalueren denk ik. Als blijkt dat het een groot succes is, dan mag dat van mij. Hoe meer middelen hoe beter. Op dit moment is er nog te weinig zicht op, vrees ik."*

Ina: *"Hoe is het te verklaren dat ze in Gent een ander model gebruiken dan in Limburg?"*

Respondent: *"Bij bemiddeling doet ook elke rechtbank het zijne. Iedereen heeft natuurlijk zijn eigen kenmerken waardoor dingen beter passen bij de ene rechtbank dan bij de andere. Maar eigenlijk zou je als burger overal dezelfde dienstverlening moeten krijgen. Dus pilootprojecten zijn perfect maar uiteindelijk moeten we wel tot hetzelfde komen denk ik."*

Heeft u zelf nog zaken toe te voegen?

Respondent: *"We hebben de laatste tijd veel zaken met heel jonge kinderen. Maar echt ofwel waren de vrouwen nog zwanger op het moment dat de breuk er was ofwel kinderen van één of twee maanden oud. Dan komen de ouders naar hier en dan vrees je dat die vertrokken zijn voor 18 jaar ruzie. Als je op dat moment bij jonge kinderen een informatiesessie kan geven van wat is een echtscheiding, wat doet het met kinderen/jongeren, wat zijn de valkuilen of risico's naar hun ontwikkeling toe, wat kan je als ouder betekenen om het vlot te laten verlopen... Als we daarop zouden inzetten dan komen we misschien niet tot die vervreemding. Of alleszins bij die heel jonge gezinnen dat we die al een betere start geven dan nu. Want die zijn bijna het ergste. Het gaat dan over een baby'tje. Als je dat niet begeleidt dan komen ze hier 10 keer. Dat zou ik wel wettelijk verankerd willen zien. Psycho-educatie over echtscheiding. Je wordt verliefd, je gaat trouwen maar het kan ook mislopen en waar moet je dan op letten. Het juridische luik schiet absoluut tekort vind ik. Niet in de gewone zaken waar discussie is over de start van het verblijf of het onderhoudsgeld maar zo week-week of niet of helemaal contactbreuk en hoe terug aanvatten is toch moeilijk."*

(Gelezen en goedgekeurd)

6) TRANSCRIPTIE INTERVIEW RESPONDENT 6

Achtergrondkenmerken te registreren:

- Beroepscategorie: magistraat
- Vrouw
- Ervaring: 20 jaar

Vragen:

Komt u regelmatig in aanraking met hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten waarbij er sprake zou kunnen zijn van oudervervreemding/ouderverstoting?

Respondent: *"Ja. Ik kom vaak in contact met hoog conflictueuze chronische ouderconflicten en per zitting is er minstens één zaak waarbij er dan ook nog eens sprake is van oudervervreemding/ouderverstoting. Verstoting gebruik ik eigenlijk bijna nooit. Het komt dus toch minstens één keer per week voor. Je moet natuurlijk wel weten dat wij 2,5 inleidingszittingen per week hebben. Dat wil zeggen ongeveer 30 zaken per zitting dus 75 per week. Ik denk dat het neerkomt op 1 op 75."*

Hoe gaat u hiermee om? Welke maatregel(en) zou u vragen (perspectief advocaat)/bevelen (perspectief magistraat)?

Respondent: *"Wij gaan ermee om door middel van een combinatie van de methode van Cochem en ons eigen participatiemodel. Het is belangrijk dat je daar heel snel mee omgaat. Heel stimulerend met de mensen aan de slag gaan en ook heel confronterend, dat is mijn visie. Mensen denken vanuit standpunten waardoor er totaal verschillende vorderingen ontstaan. Aan de ene kant vraagt men volledige opschorting van het verblijf en aan de andere kant vraagt men een naleving van de week-week regeling met een dwangsom. Ik denk dat het heel belangrijk is dat de allereerste rechter die de mensen zien, benadrukt dat het kind waarschijnlijk in een gigantisch loyaliteitsconflict zit en dat dat eerst opgelost moet worden. Het oplossen door niet alleen in te zetten op het kind maar vooral op de ouders. Daar zetten we in ons participatiemodel heel sterk op in. Het is de bedoeling dat ouders participeren en zelf aan de slag gaan. Ik kan hen niet verplichten om te gaan bemiddelen of hulp te aanvaarden maar ik kan het wel heel sterk aanbevelen en opvolgen. Dat is wat wij doen met die opvolgkamers. We proberen op de inleidingszitting van de ouders verantwoordelijkheid, inzicht en medewerking te verkrijgen en volgen hen op heel korte termijn op. Desnoods gaan we de kinderen horen maar als dit niet echt nodig is dan laten we dit liever over aan psychologen. Eigenlijk lost een vonnis niets op, hulpverlening lost vaak wel iets op. Ik denk dat het de enige weg is in zo'n gevallen. Snel reageren, als rechter betrokken blijven en desnoods ingrijpen als het moet maar vooral hopen dat beide ouders de hulpverlening aanvaarden."*

Kan u een beoordeling geven van de volgende huidige maatregelen?

Ina: "Aanstelling van een deskundige."

Respondent: "Wij werken met een participatiemodel en dat wil zeggen dat we zoveel mogelijk inzetten op vrijwillige hulpverlening. Als het niet moet ga ik dus geen deskundige aanstellen. Echter, in sommige gevallen kan het niet anders en dan is het een zeer nuttige maatregel. Mensen hebben vaak verschillende percepties en als ze niet bereid zijn om het op een vrijwillige manier op te lossen, dan is de aanstelling van een deskundige een geschikte maatregel om op een hele objectieve manier de kinderen te horen. Het nadeel van een deskundigenonderzoek is dat de deskundige geen therapie geeft. Daarom zijn wij zo'n voorstander van vrijwillige hulpverlening zoals 'vzw Triangel'. Echter, is het vrijwillig en moeten de ouders ervoor willen gaan. Indien dit niet het geval is, kunnen we ze niet verplichten."

Ina: "Familiale bemiddeling."

Respondent: "Familiale bemiddeling doen we zeer vaak maar ik heb in de praktijk geleerd dat het geen nut heeft als men zich verzet. Men moet overtuigd zijn dat het iets gaat opleveren. Familiale bemiddeling werkt het best wanneer de bemiddelaar samenwerkt met een psycholoog. Op deze manier is het mogelijk om zowel met de kinderen alsook met de ouders aan de slag te gaan."

Ina: "Wijziging van de verblijfsregeling/ouderlijk gezag."

Respondent: "Wijziging van de verblijfsregeling/ouderlijk gezag pas ik soms toe als ik de kinderen gehoord heb op de inleidende zitting. Als ik de kinderen gehoord heb en daaruit blijkt dat zij met bepaalde dingen worstelen of echt vastzitten. In dat geval denk ik dat het weinig zin heeft om een week-week regeling staande te houden. Kinderen hebben vaak nood aan meer rust en dat probeer ik te geven door de regeling te wijzigen naar een dag of een weekend om de 14 dagen. Zo krijgen ze het gevoel dat ze meer ruimte krijgen en op dat moment moet er ook ingezet worden op vrijwillige hulpverlening of een deskundige. Ik hoop dat de kinderen zich zo gehoord voelen. Echter, geef ik in het gesprek met het kind wel altijd aan dat ik rekening ga houden met wat ze zeggen maar dat het niet aan hen is om te beslissen. Dat is niet de verantwoordelijkheid die een kind moet dragen. Ik moet die dragen als de ouders er niet uit geraken. In het gesprek probeer ik de kinderen dus voor te bereiden op het feit dat ze waarschijnlijk nog contact gaan moeten hebben met de andere ouder en dat dat belangrijk is. Uiteraard is het een andere situatie wanneer er strafbare feiten zijn gepleegd. Indien dit niet het geval is, dan moet er aan de relatie gewerkt worden. In de praktijk merk ik vooral

dat kinderen nood hebben aan bevestiging en erkenning van hun ouders. In dit geval zal ik ervoor kiezen om het contact te behouden door de contactmomenten te verminderen. Ik ga het contact niet volledig opschorten want ik denk dat het dan alleen maar erger wordt en dan bevestig ik alleen maar het idee dat ze hun papa niet meer moeten zien. Het is een moeilijke afweging die gemaakt moet worden."

Ina: "Afdwingen van de verblijfs- en omgangsregeling of een rechterlijke beslissing met uitvoeringsmaatregelen zoals een dwangsom of gedwongen uitvoeringsmaatregel bij niet-naleving van de verblijfsregeling."

Respondent: "De dwangsom heb ik nog maar één keer in mijn zes jaar als familierechter opgelegd. Dat is dus bijna nooit. Dit komt omdat ik ervan overtuigd ben dat het eigenlijk geen zin heeft. Die ene keer dat ik het wel heb opgelegd, ging het om een moeder die pertinent op de zitting kwam zeggen: "Ik ga u vonnis nooit naleven". Ja goed, dan kan je niet anders. Het ging toen ook over heel jonge kinderen die daar eigenlijk zelf niet over beslisten. Maar als je die kinderen gehoord hebt en je voelt daar toch enige weerstand, dan denk ik niet dat het verstandig is om dan een dwangsom op te leggen. Dat maakt het alleen maar ingewikkelder."

Ina: "Exclusieve uitoefening ouderlijk gezag."

Respondent: "Exclusieve uitoefening van het ouderlijk gezag daar ben ik zeer voorzichtig mee in zo'n gevallen. Het is iets anders als een ouder uit de 'picture' is, als er strafbare feiten zijn gepleegd of wat dan ook. In zo'n hoog conflictueuze scheidingen ben ik daar heel voorzichtig mee omdat het een gevoel geeft aan de verlaten ouder dat hij helemaal niets te zeggen heeft."

Ina: "Neutrale bezoekerimte."

Respondent: "Een neutrale bezoekerimte vind ik geschikt voor jonge kinderen. Het voordeel is dat er tijdens het bezoek omkadering aanwezig is. Hierdoor is het mogelijk om de andere ouder ook gerust te stellen want vaak zit die met een gevoel van bezorgdheid of angst. Vaak gaat het over dingen die men zelf heeft meegemaakt en men is bang dat het de kinderen ook gaat overkomen. Neutrale bezoekerimtes zijn plaatsen waar kinderen op een veilige manier kunnen worden opgevangen en dus vaak met het akkoord van de andere ouder. Daarnaast krijgen we er ook een verslag van waardoor we er objectief gezien mee verder kunnen. Normaal gezien is er sprake van een beroepsgeheim maar op onze vraag is men altijd wat breder geweest en hebben we wel altijd verslag van het CAW gekregen en ook van de neutrale bezoekerimte 'Het Huis'. Momenteel is er een draaiboek van de CAW's om toch over heel Vlaanderen over te gaan tot verslaggeving. Een feitelijke, korte verslaggeving. Dit verslag is voor ons als rechter cruciaal. Zonder objectief verslag is het onmogelijk om te weten wat er zich heeft afgespeeld en is het moeilijker om zo correct mogelijk met de situatie om te gaan."

Ina: "Modaliteiten bij de contactregeling."

Respondent: *"Modaliteiten bij de contactregeling doe ik minder. Vaak stellen moeders voor om aanwezig te zijn bij de contacten. Dat is geen goed idee want in een hoog conflictueus geschil zal dit alleen maar negatief werken. De kinderen gaan zich dan vastklampen aan één ouder waardoor die ouder alleen maar bevestiging krijgt dat ze de andere ouder niet meer willen zien. In het slechtste geval wordt er nog wat ruzie gemaakt waar de kinderen bij zijn. Heel soms vinden de ouders iemand die hen kan begeleiden bij de contacten maar dat komt niet zo vaak voor."*

Ina: *"Strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind of de plaatsing van het kind."*

Respondent: *"Strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind, dat is natuurlijk het Openbaar Ministerie dat daarover moet beslissen. In het kader van ons participatiemodel zijn wij met het Openbaar Ministerie gaan spreken. In de meeste gevallen hebben zij de opdracht om te seponeren waardoor er niets gebeurt met de klachten van niet-afgifte van het kind. In heel uitzonderlijke gevallen gaan ze toch dagvaarden. Het resultaat is dan dat vaak de moeder strafrechtelijk veroordeeld wordt maar in de praktijk verandert er niets omdat ze het zich niet aantrekken. Ergens snap ik dat nog want voor je kind ga je door het vuur, zeker als je er echt van overtuigd bent dat het slechter af is bij vader en dat de rechter zich vergist heeft. De strafrechtelijke veroordeling verandert de facto niets aan de situatie. Om hieraan tegemoet te komen, zijn we in gesprek gegaan met het Openbaar Ministerie om na te gaan hoe zij hier beter mee kunnen omgaan. Naar aanleiding van dit gesprek gaan ze na drie klachten naar de mensen een brief sturen om aan te geven wat bemiddeling en hulpverlening inhoudt. Na vier klachten nodigen ze de mensen uit op het parket. Een parketcriminoloog gaat dan met de ouders in gesprek. Het parket gaat dus ook de rol opnemen om de mensen te begeleiden en hen te wijzen op hun verantwoordelijkheden. Slechts in uitzonderlijke gevallen zullen ze nog dagvaarden."*

Ina: *"Plaatsing van het kind."*

Respondent: *"De plaatsing van het kind is ook iets dat ik niet kan beslissen. Het parket moet dit vorderen en de jeugdrechter moet hierover beslissen. Dit gebeurt heel weinig. Het komt vaker voor dat wanneer alle hulp faalt en ouders niet willen meewerken, de kinderen naar een internaat gaan. Zo hebben ze in de week iets meer rust en de weekends wisselen ze af."*

Kent u de methode-Cochem en zo ja, werkt u daarmee/beveelt u deze/suggereert u deze?

Respondent: *"Ons participatiemodel is eigenlijk gebaseerd op de methode van Cochem. Wij zijn een gigantische rechtbank en de methode is vooral geschikt wanneer er weinig zaken zijn en er veel tijd is. Hierdoor moesten we een nieuw systeem zoeken dat op een efficiëntere manier kon worden toegepast en dat hebben wij gedaan met die opvolgkamers. De insteek van ons participatiemodel is wel dezelfde als die van de methode van Cochem. We moeten snel optreden, de heersende strijd tussen de ouders moet naar beneden en de rechter heeft een actieve rol. Het verschil is misschien wel dat de methode van Cochem de rechter sneller laat ingrijpen. In ons participatiemodel denk ik*

dat wij toch eerder die participatie nog een kans willen geven. Wij zetten in op vier pijlers: bemiddeling, hulpverlening, KMS en onderhandelingen door een advocaat. We hebben echt advocaten gestimuleerd om gesprekken aan te gaan. Het staat in de wet, ze moeten het doen maar de facto deden ze dat niet meer. De inleiding was eigenlijk een regeling van de procedure geworden en niet meer een trajectbepaling. Na een jaar zien we een opmerkelijk verschil in de houding van advocaten en dat is cruciaal in deze gevallen. Ik denk dat ons model zo krachtig is doordat we meer inzetten op de participatie van de mensen zelf. Hierdoor zien we dat er veel zaken van de pleitkamers worden weggenomen. Nog maar 20% van al de zaken op inleiding, gaan nog naar een pleitkamer en vroeger was dat makkelijk 80%. In hoog conflictueuze ouderschappen is het niet voordelig om naar een pleitkamer te gaan omdat er dan nog eens met modder gegooid kan worden. Hierdoor proberen we het nu op de inleidingszitting te houden en bij voorkeur gaat de zaak naar een opvolgkamer. We gaan dan na hoe het loopt en of de hulpverlening verdergezet moet worden of niet. Een ander verschilpunt met de methode van Cochem is dat we veel schriftelijk afhandelen bij de opvolgkamers. Wanneer alles goed verloopt wil ik niemand zien. De insteek is dezelfde als die van de methode van Cochem maar toch zetten wij nog meer in op de participatie van de ouders. Wij proberen hen nog meer in hun verantwoordelijkheid te duwen. In Dinant doen ze dat ook maar daar worden kinderen op elke inleidingszitting gehoord. Dat doen wij niet. Ik wil eerst de ouders zelf spreken zonder de kinderen gehoord te hebben. Ik hoor de kinderen alleen als het noodzakelijk is. Zolang de kinderen de boodschap van de ouders krijgen dat ze eerst zelf gaan proberen om het conflict op te lossen, dan moeten de kinderen het niet meemaken om naar een rechter te gaan. We laten de ouders het dus eerst zelf oplossen. In Dinant zal men sneller ingrijpen en een vonnis vellen terwijl wij eerder wachten en nabij zijn. We nemen pas een beslissing als het echt niet anders kan.”

Ziet u een toegevoegde waarde van het gebruik van de methode-Cochem in vergelijking met de huidige bestaande maatregelen? Zo ja, welke?

Respondent: “Absoluut. Voornamelijk de nabijheid van de rechter en het interdisciplinaire karakter. Je moet je hulpverleners, bemiddelaars en advocaten samen aan tafel zetten zodat er afspraken gemaakt kunnen worden. Zo hebben wij afgesproken met onze bemiddelaars dat ze één gratis kennismakingsgesprek aanbieden. Hierdoor kan ik op de inleidingszitting zeggen tegen mensen dat ze gratis één keer een test kunnen gaan doen bij een bemiddelaar. Zo kan worden nagegaan of bemiddeling iets voor hen is. Het gaat vaak om geschillen die niet alleen juridisch opgelost kunnen worden. In zo een geval is hulpverlening of bemiddeling noodzakelijk. Wat de prijs betreft is de rechtsbijstand bij bemiddeling nog veel te weinig gekend. We proberen om ervoor te zorgen dat meer bemiddelaars via rechtsbijstand werken. Er is op dat vlak nog werk aan de winkel maar we hebben al grote stappen gezet. Daarnaast is de kost van een advocaat vaak veel groter. Als mensen aan bemiddeling doen en daar 10 sessies voor nodig hebben, dan hebben ze minder betaald dan wanneer ze een procedure starten. Eigenlijk besparen mensen maar zij zien dat zo niet. Mijn ervaring is dat bij bemiddelingen de meeste terugkomen met een akkoord en ik heb amper blijvende saisines na een bemiddeling. Dus het bewijst dat er duurzame overeenkomsten uit voort komen. Bij een vonnis komen mensen veel vaker terug en die kosten moet je ook meerekenen. Hierdoor denk ik dat bemiddeling uiteindelijk goedkoper is dan een procedure.”

Draagt de methode-Cochem effectief bij aan het instandhouden/herstellen van de band tussen een ouder en het kind? Wat zijn uw ervaringen hiermee? In welke mate werkt deze methode?

Respondent: *"Ja, ik denk dat wel als het contactherstel snel kan gebeuren. Het is belangrijk dat mensen op zitting afspreken dat het kind de andere ouder al eens kan zien. Wanneer de partijen niet naar vrijwillige hulpverlening willen gaan, hoor ik de kinderen de volgende week. Ik vraag hen dan hoe ze het contact ervaren hebben. Zo kunnen we op korte termijn inspelen op de feiten en in het slechtste geval spreek ik een vonnis uit. Ik denk dat vooral snel reageren nodig is."*

Wat zijn de negatieve aspecten van een disciplinaire aanpak zoals gehanteerd bij de methode-Cochem? Wat indien de ouders niet willen meewerken?

Respondent: *"Niets werkt bij mensen die niet willen meewerken. De methode van Cochem werkt niet, maar onze vonnissen ook niet. Uiteindelijk worden dat jeugdrechtbankdossiers. Indien ouders niet willen meewerken, dan heb ik alleen maar de mogelijkheid om toch een vonnis te vellen. We proberen dat heel snel te doen op de inleiding of bij de opvolging. Je maakt dan een vonnis waarbij je zegt dat de kinderen moeten gaan. Wanneer dit vonnis niet wordt nageleefd, kan je daar een dwangsom aan koppelen. Maar, mijn ervaring leert me dat als minstens één van de ouders niet wil meewerken dat enkel een toezicht van de jeugdrechtbank zal helpen. In het slechtste geval zullen de kinderen dan worden geplaatst. Daarnaast krijgen we soms kritiek van de balie dat we soms te veel inzetten op bemiddeling en hulpverlening waardoor mensen zich sociaal wenselijk gaan gedragen op een inleidingszitting. Hierdoor verlies je één maand. Het is mijn overtuiging dat als een ouder tijd wil rekken, hij dat zal doen. Wat is dan de oplossing? Naar een pleitzitting gaan? Dan is er drie maanden geen contact waardoor er de facto toch een contactbreuk ontstaat. Ik zie eigenlijk aan de methode-Cochem an sich niet veel negatieve elementen buiten dan misschien het d'office horen van de kinderen. Ze zitten al in een loyaliteitsconflict. Vooraleer je de ouders gehoord hebt, al standpunt gaan vragen van die kinderen vind ik soms moeilijk. Wij doen dat veel minder ook omdat we vaak horen 'ik ga niks zeggen want u gaat dat op papier zetten en ik zie mijn mama even graag als mijn papa'. Dat horen wij heel vaak. Als het niet moet, ga ik kinderen niet op voorhand horen."*

Wordt het kind voldoende gehoord/betrokken in deze methode?

Respondent: *"In Dinant zeker, ik vind zelfs wat te veel. Wanneer ik weet dat een psycholoog of bemiddelaar de kinderen gaat horen, dan doe ik dat voorlopig niet. Naar mijn aanvoelen worden de kinderen voldoende betrokken. Er zijn kinderen die gehoord willen worden en aan de rechter hun gedacht willen zeggen. Ik heb het onlangs nog gedaan met twee meisjes. De ouders waren akkoord*

om via een psychologenpraktijk het contactherstel met de vader te doen. Volgens de regels zou ik de kinderen niet meer horen. Echter, vroeg de moeder mij of ik de kinderen toch niet wou horen. Ze had schrik dat wanneer ze niet gehoord werden, ze ook niet naar de psycholoog wilden gaan. In dat geval heb ik ze wel gehoord en dat was een goeie beslissing. Het was niet nuttig voor de procedure maar wel om de kinderen bij de psycholoog te krijgen. Ik heb in dat gesprek goed naar hen geluisterd en aangegeven dat ik als familierechter bang ben dat als ze het contact niet herstellen met hun papa, ze daar op latere termijn psychische problemen van gaan ondervinden. Ik gaf aan dat ik niet wil dat ze week-week gaan maar wel dat ze minstens één gesprek met een psycholoog gaan voeren. Ik heb het gesprek gebruikt om naar hen te luisteren en hen het gevoel te geven dat het nuttig is om naar de psycholoog te gaan. Als rechter is het belangrijk om dit wat aan te voelen."

Zou het wenselijk zijn om deze methode wettelijk te verankeren? Zo ja, waarom?

Respondent: "Nee, dat is niet nodig. De wet die er vandaag is, geeft rechters voldoende middelen om het model toe te passen. Het bewijs is er in Antwerpen, Gent en Dinant. Ik denk dat het vooral een mindset van rechters en advocaten moet zijn om het te doen. Bij ons is de regel: pleiten is de uitzondering, opvolgen is de regel. Deze gedachtegang past perfect binnen de wet. Artikel 1253ter ten eerste en ten tweede biedt ons die mogelijkheden en verplicht mij als rechter om mensen te informeren en na te gaan of een verzoening mogelijk is. Voor advocaten is diezelfde verplichting opgelegd. Eigenlijk pas ik gewoon de wet toe die er al is. Wanneer rechters of advocaten zich niet houden aan deze wettelijke verplichtingen, dan denk ik dat het College van de hoven en rechtbanken of de Hoge Raad van Justitie moet ingrijpen. Het wettelijk kader is er en moet gewoon correct worden toegepast."

"Ik denk dus niet dat de wet de methode-Cochem moet verankeren maar ik denk dat wij als rechters onze goede ervaringen moeten gaan vertellen. Andere rechters informeren over onze methode en hen cijfers voorleggen. We hebben minder instroom van blijvende saisines, meer overeenkomsten die ouders zelf gesloten hebben, minder pleitzaken... Zelfs rechters die niet in het model geloven gaan op basis van de cijfers moeten toegeven dat het op langere termijn minder werk is. Er zijn minder rechters nodig op termijn aangezien er minder pleitzaken zijn en het zijn net die zaken die rechters het meeste werk bezorgen. Daar zit je veel langer aan dan gewoon een berekening van de onderhoudsbijdrage. Dat zien we ook in onze cijfers dat de zaken die doorstromen vaak al gesossiseerd zijn. Het is aan de rechterlijke macht om het uit te dragen, niet door de methode wettelijk te verankeren."

Heeft u zelf nog zaken toe te voegen?

Respondent: "Mensen snappen niet dat als een kind A zegt tegen mama en B tegen papa, dat dat op zich een groot alarm is en dat eraan gewerkt moet worden. Ouders denken dat ze moeten vechten voor hun kind. Mijn kind zegt A. Nee, mijn kind zegt B. Jullie kind zit met een loyaliteitsconflict en praat je naar de mond want wil niemand teleurstellen. Dat kind is helemaal verknijpt en kan niet zijn wie het echt is en ouders moeten daarnaar luisteren. Als rechter is het onze voornaamste taak om

de ouders te sensibiliseren. Het duidelijk te maken dat ze moeten luisteren naar hun kinderen. Wanneer het niet lukt moet er hulp ingeschakeld worden, hulp die de situatie kan omkeren. Er is niets zo frustrerend om kinderen na een jaar terug te zien. Dat breekt mijn hart aangezien mijn vonnis niets veranderd heeft. Zolang ouders blijven ruziemaken kan de situatie niet veranderen en net dat moeten we aanpakken. Ik maak me wel zorgen over de toekomst van onze jeugd in het algemeen. We maken van onze kinderen getraumatiseerde slachtoffers met een gigantische rugzak die ze op hebben voor de rest van hun leven. Heel de maatschappij moet zich daar bewust van zijn. Collega's, vrienden, grootouders... Ga niet mee in de standpunten maar wees u bewust van het feit dat het kind de mama graag ziet maar zijn papa ook graag ziet."

(Gelezen en goedgekeurd)

7) TRANSCRIPTIE INTERVIEW RESPONDENT 7

Achtergrondkenmerken te registreren:

- Beroepscategorie: advocaat
- Vrouw
- Ervaring: ruim 10 jaar advocatuur.

Vragen:

Komt u regelmatig in aanraking met hoog conflictueuze en chronische ouderconflicten waarbij er sprake zou kunnen zijn van oudervervreemding/ouderverstoting?

Respondent: *"Ja, bijna dagelijks in alle eerlijkheid. Dat is ook logisch aangezien kinderen voor veel mensen het meeste waard zijn. Het is moeilijk om te aanvaarden dat door uit elkaar te gaan, je tijd met het kind veel minder zal worden. Je ziet veel situaties waarbij een ouder het niet kan aanvaarden of tolereren en hij of zij zich hierdoor laat verleiden tot een listige kunstgreep. Ze gaan dan alles in het werk stellen om de andere ouder weg te houden van het kind. Tijdens mijn carrière heb ik een grote verandering gezien. Vroeger was het makkelijker om zo een zaken te realiseren via de rechtbank dan dat het nu het geval is. Een rechter kijkt er nu op een andere manier naar. Sinds 2007 is het gelijkmatig verdeeld verblijf ingeschreven en rechters onderzoeken prioritair de verblijfsregeling. Dit is steeds de eerste toetsing tenzij er echt bezorgdheden kunnen worden aangetoond. Dat is ook iets wat wij in onze praktijk aan mensen moeten voorleggen. We geven aan dat als ze menen dat een andere regeling in het belang van het kind is, ze serieuze bewijzen moeten voorleggen. De bewijslast rust op u als ouder en kan je daar niet aan voldoen dan is het gelijkmatig verdeeld verblijf hetgeen zal volgen. Het is een kwestie om onze wetgeving te kaderen bij mensen zodat ze weten wat ze wel of niet kunnen verwachten in het kader van zo een procedure. Dan komt het in zekere zin aan hen toe of ze hun kans willen wagen of niet."*

Hoe gaat u hiermee om? Welke maatregel(en) zou u vragen (perspectief advocaat)/bevelen (perspectief magistraat)?

Respondent: *"Als mijn cliënt degene is die verstoot wordt door de andere ouder, dan denk ik dat het heel belangrijk is om te kijken welke bewijselementen er zijn. Op welke manier probeert men hard te maken dat mijn cliënt geen volwaardige ouder zou kunnen zijn. Natuurlijk word je soms op een bepaalde manier buiten spel gezet. Een voorbeeld is een verhuis naar het buitenland of een verre locatie. Daardoor is een gelijkmatig verdeeld verblijf de facto onmogelijk. Maar, dan denk ik dat het op dat ogenblik heel belangrijk is om te proberen duiden dat er geen tegenindicaties zijn en dat het omwille van de verhuis is dat mijn cliënt noodgedwongen een minder prominente rol gaat kunnen innemen. Dan denk ik dat het van belang is om aan te halen dat een omkering van de verblijfsregeling noodzakelijk is. Het hoofdverblijf van de kinderen moet dan bij mijn cliënt gevestigd worden en niet omgekeerd. Wij hebben wel vaak het idee dat rechters een beetje naïef zijn op dat punt. Een grote*

frustratie is dat ze pas heel laat overtuigd kunnen worden van het feit dat er effectief sprake is van iemand die te kwader trouw is. Dat is iets waar we soms in de praktijk tegenaan lopen. Ze zeggen altijd dat er sprake is van een participatiemodel en ze naar beide partijen kijken als ouder en het de ouders hun verantwoordelijkheid is om samen te werken. Natuurlijk, als er één van de twee van slechte wil is, dan is het niet mogelijk om met zo iemand overeen te komen. Dan moet een rechter zijn verantwoordelijkheid nemen en harde sancties of maatregelen bevelen. Zo kan de ouderverstoting geneutraliseerd worden. Dat is iets dat mijns inziens vandaag nog te moeilijk is. Een rechter gaat altijd uit van de goede trouw en soms is dat gewoon niet het geval. Een voorbeeld is een situatie waarbij mijn cliënte de mama was van het kindje en de papa was politiemans in Frankrijk en had een zwaar alcoholprobleem. De man was ook agressief, benutte zijn verblijfsperiodes niet optimaal... Op een bepaald ogenblik hebben wij besloten om voor de moeder een procedure te starten en aan te halen dat het die man niet echt om de dochter te doen was. Hij wou de dochter niet loslaten omdat hij wist dat het in het voordeel van onze cliënte zou zijn en dat gunde hij haar niet. De rechter uitte toen haar bezorgdheden over de vader en deed een oproep aan de ouders om overeen te komen. Er werd uiteindelijk een deskundigenonderzoek bevolen maar de man betaalde het voorschot van het deskundigenonderzoek niet. Hierdoor kon het niet worden opgestart en alles wat ik heb gepleit werd bevestigd. Als je als ouder alles hebt gedaan en op een zitting krijg je een oproep om samen te werken, dan is dat kwalijk. In sommige situaties is één van de twee echt van slechte wil. Daar vind ik dat ons systeem in te kort schiet op dit moment."

Kan u een beoordeling geven van de volgende huidige maatregelen?

Ina: "Aanstelling van een deskundige."

Respondent: "Aanstelling van een deskundige: het duurt snel zes maanden vooraleer het onderzoek rond is en negen maanden vooraleer je terug op zitting kan komen. Dat neemt heel veel tijd in beslag. De vraag is altijd wat men in de tussentijd gaat doen. Als er sprake is van ouderverstoting en je wordt door het deskundigenonderzoek compleet buitenspel gezet, dan is dat dodelijk. Een voorbeeld is wanneer partijen samenwoonden in Hasselt en de moeder verhuist samen met het kind naar Antwerpen. Er wordt een deskundigenonderzoek gevoerd en dit duurt negen maand. Tijdens deze negen maanden ging het kind negen maanden naar school in Antwerpen waardoor een zekere verankering ontstaat. Het deskundigenonderzoek is dus voornamelijk in het voordeel van de ouder waarbij het kind verblijft doordat het kind zich gaat verankeren in de nieuwe omgeving. Een rechter gaat in dit geval altijd zeggen dat een kind nood heeft aan stabiliteit en het niet nog eens opnieuw mag verhuizen. Een deskundigenonderzoek kan dus zeker een meerwaarde bieden om wat inzicht te krijgen in de problematiek maar alleen moet in de tussentijd een goede maatregel genomen worden. Daarnaast is er in zekere zin een commercieel inzicht en gewin ontstaan onder de experten waardoor ik mij soms vragen stel over de kwaliteit van de deskundigenonderzoeken die we terugkrijgen. Vaak is het advies dat er bemiddeling vereist is. Er worden dan maatregelen geadviseerd waarbij zij eigenlijk heel toevallig ook nog een rol in kunnen spelen. Zo een deskundigenonderzoek kost ook heel veel geld. Voor een alleenstaande moeder die onder druk staat is dit geen evidentie. Het kan

zeker een meerwaarde zijn maar er zijn wat praktische bezwaren waar men zeker niet blind voor mag zijn."

Ina: "Familiale bemiddeling."

Respondent: "Bemiddeling verdient natuurlijk altijd de voorkeur als het kan. In sommige gevallen is het niet mogelijk en dan moeten we dat ook aanvaarden. Toch heb ik hier dezelfde bedenking als bij het deskundigenonderzoek. Het kan interessant zijn voor de verstoter om in te stemmen met de bemiddeling en op die manier tijd te winnen en verankering proberen te bekomen. Ik denk niet dat iedereen er altijd te goeder trouw instapt."

Ina: "Wijziging van de verblijfsregeling/ouderlijk gezag."

Respondent: "Dit heb ik een tijdje geleden meegemaakt. Het ging om mensen die in 2016 uit elkaar zijn gegaan en daar is de moeder van Oost-Vlaanderen naar Antwerpen verhuisd. De papa stond volledig buiten spel. Het is een verhaal geweest van jaren waarbij de papa op verschillende manieren geprobeerd heeft om toch een meer prominente ouderrol te spelen. Echter, door de grote afstand was dat niet mogelijk. Hij heeft uiteindelijk zijn woning verkocht om te kunnen verhuizen naar Dilbeek. Uiteindelijk heeft de rechter beslist dat het weekendverblijf dat de vader had uitgebreid wordt tot een week-weekregeling aangezien het toch wel duidelijk is dat de moeder de vader niet erkent in zijn ouderrol. Maar, die mensen zijn uit elkaar sinds 2016. Dat is zeven jaar later, hoewel die situatie destijds ook al zo klaar als een klontje was. Helaas blijven zo een mensen heel vaak met lege handen achter. Er wordt niet snel genoeg ingegrepen en rechters zijn niet voldoende op de hoogte van het slechte karakter van één van de ouders."

Ina: "Afdwingen van de verblijfs- en omgangsregeling of een rechterlijke beslissing met uitvoeringsmaatregelen zoals een dwangsom of gedwongen uitvoeringsmaatregel bij niet-naleving van de verblijfsregeling."

Respondent: "Wij vragen dat altijd. Wij vorderen bijna altijd een dwangsom en ik denk dat het iets is dat je één keer per jaar toegekend krijgt. Het probleem met zo een dwangsom is dat je moet aantonen dat er sprake is van een overtreding. Hoe laat je dat vaststellen in een geval van ouderverstoting? In dit type van dossiers is het klassiek dat een ouder zegt dat hij financieel niet gesanctioneerd kan worden voor het feit dat het kind niet mee wil. Dan zit je in een moeilijke discussie. Als ouder ben je verplicht om het kind te motiveren om ook naar de andere ouder te gaan. Dat doet zo een ouderverstoter natuurlijk niet en dan kom je in het vaarwater van een beslagrechter terecht. Voor hem is het dan onvoldoende aangetoond dat het die ouder is die ervoor heeft gezorgd dat het vonnis niet kon worden uitgevoerd. In de praktijk zorgt dat vaak voor veel discussies. Er is ook zo een situatie geweest waarbij een moeder veroordeeld werd om het kind op een speciale feestdag naar de vader te laten gaan. Het was onder de verbeurte van een dwangsom van 25 000 euro. In dit geval waren het nogal welstellende mensen en op de datum van de feestdag is de nieuwe partner van de moeder naar die ex-partner gereden en heeft hij een cheque overhandigd van 25 000

euro. *Bij echt heel vermogend cliënteel maakt het dus weinig indruk. Dat is geen goed uitgangspunt om dan terug bij de rechter te komen maar het doet zich voor in de praktijk.*"

Ina: *"Exclusieve uitoefening ouderlijk gezag."*

Respondent: *"Dit wordt zeer uitzonderlijk toegepast. In de rechtspraak wordt er gemeld dat er systematisch tegen de belangen van het kind moet worden ingegaan, dat er een manifeste desinteresse moet zijn... Het gebeurt dus alleen als een ouder echt een gevaar vormt voor het kind zoals bij zwaar alcoholgebruik. Bij ouderverstoting denk ik dat er andere maatregelen meer effectief zijn zoals spelen met het hoofdverblijf."*

Ina: *"Neutrale bezoekruimte."*

Respondent: *"Ik denk dat dit heel interessant kan maar ook hier zit je met lange wachttijden. Ik stel dit soms zelf voor om de bezorgdheden bij de rechter weg te nemen en ook aan te geven dat wij ons niet verstoppen. Voor ons kan het interessant zijn om zo een objectieve verslaggeving van een neutrale bezoekruimte te bekommen. Er zijn professionals aanwezig die verslagjes maken en dan kunnen we op basis daarvan aantonen dat er geen enkel probleem is in de contacten tussen de ouder en het kind. Een rechter is vaak automatisch dan ook gerustgesteld. Het kan een stap zijn om uit het dal te kruipen."*

Ina: *"Strafrechtelijke sanctie bij niet-afgifte van het kind of de plaatsing van het kind."*

Respondent: *"Ik heb dat in mijn carrière nog nooit gedaan. Het niet-afgeven van een kind komt maar heel zelden voor. Je moet een bijzonder soort hout gesneden zijn om een rechterlijke beslissing gewoon naast je neer te leggen, zeker als je weet dat er nog een zittingsdatum boven je hoofd hangt. Wanneer systematisch contactmomenten niet nageleefd worden, dan kunnen we ook altijd dagvaarden in kort geding en aan de familierechter melden wat zich voordoet."*

Ina: *"Plaatsing van het kind."*

Respondent: *"Dat gebeurt heel zelden en het zit heel tegenstrijdig in elkaar. Enerzijds heb je de familierechters die altijd uitgaan van het goede in elk mens en de mogelijkheden om tot een onderhandelde en bemiddelde oplossing te komen. Anderzijds, heb je het openbaar ministerie dat in heel problematische situaties een vordering kan stellen. Het is enkel en alleen het openbaar ministerie dat zo een jeugdossier kan opstarten en de jeugdrechter kan vorderen. Het is dus een andere procedure. Om het openbaar ministerie in beweging te krijgen, moeten er echt al heel extreme dingen gebeuren. Het is enkel en alleen de jeugdrechter die zo een plaatsing kan bevelen. Een familierechter kan het niet doen. Ik heb dat zelf vaak al proberen uitlokken maar eigenlijk nog nooit met succes. Ouders die drugsverslaafd zijn of criminelen, die komen eigenlijk niet tot op de familierechtbank omdat daar altijd jeugd dossiers voor lopen. Het gaat vaak over zo een extreme*

situaties dat een Procureur des Konings niet geneigd om in te grijpen in een dossier waar twee ouders gewoon veel ruzie maken over hun kind. Zij ervaren dit niet als zeer ernstig terwijl een kind verliezen ook één van de ergste dingen is die men kan meemaken. Ik vrees dat het allemaal te herleiden valt naar budgetten, tijd en prioriteiten stellen."

Kent u de methode-Cochem en zo ja, werkt u daarmee/beveelt u deze/suggereert u deze?

Respondent: "Ik ken het. Ik heb onlangs een opleiding gevolgd tot erkend bemiddelaar en toen is er iemand over het model komen spreken. Het participatiemodel van Antwerpen is afgekeken van de methode Cochem. De methode heeft gediend als inspiratiebron voor het model van Antwerpen alsook voor model dat in Gent gehanteerd wordt. Ik vind het zeer inspirerend om te zien hoe ze in Gent werken. Ik vind het positief dat de partijen onmiddellijk bevraagd worden. De partijen en advocaten komen uitgebreid aan het woord en zo wordt gepeild naar het probleem. Op die manier wordt het voor een ouderverstoter moeilijker om het verstrijken van tijd in zijn voordeel uit te spelen. Voor een echte ouderverstoter wordt het onmogelijk om veel successen te boeken. Wat mij stoort is dat men altijd aan de ouders een oproep doet om te bemiddelen en dat is niet altijd mogelijk. Dit wordt veel beter opgevangen door het Gentse systeem."

Ziet u een toegevoegde waarde van het gebruik van de methode-Cochem in vergelijking met de huidige bestaande maatregelen? Zo ja, welke?

Respondent: "Het horen van kinderen voorafgaand aan een zitting kan interessant zijn, maar weet een rechter op dat moment al voldoende wat de context van die situatie is? Een kind dat bijvoorbeeld bij één ouder verblijft en hem/haar de hemel op aarde wordt beloofd, gaat geneigd zijn om te zeggen wat die ouder wil. Ik denk dat het veel belangrijker is om op verschillende momenten overleg te organiseren tussen de magistraten, deskundigen, familiaal bemiddelaars en advocaten om zo mekaars realiteit goed te kennen. Het is altijd van belang dat de ouders met elkaar in overleg blijven gaan maar door te veel op het interdisciplinaire te focussen denk ik dat een rechter ook geneigd gaat zijn om een dossier van zich weg te schuiven. Dit kan vaak zorgen voor vertragingen. Ik heb nog maar zelden gezien dat iemand door de mand valt in het kader van een deskundigenonderzoek. Verstandige mensen weten hoe ze zo een vragenlijst moeten invullen. Vaak blijven mensen daar op hun honger zitten. Ik denk dat het in theorie heel mooi is maar dat er in de praktijk te weinig tijd en budgetten zijn om het op die manier aan te pakken. Wat ik wel denk ik is dat het een groot voordeel zou kunnen zijn om bijvoorbeeld een kinderpsycholoog mee de kinderen te laten horen. Kinderen weten ook dat hun ouders lezen wat ze zeggen en vaak leidt dat tot eenzijdige verklaringen. Ze zeggen dan dat ze het goed vinden zoals het is. Sommige familierechters zijn goed onderlegd om ouderverstoting eruit te halen en anderen niet."

Draagt de methode-Cochem effectief bij aan het instandhouden/herstellen van de band tussen een ouder en het kind? Wat zijn uw ervaringen hiermee? In welke mate werkt deze methode?

Respondent: *"Ik denk dat het kan maar ik zie in de praktijk weinig goede resultaten. Een advocaat speelt ook een grote rol hierin. Er kan een achterstand ontstaan doordat een advocaat niet adequaat reageert of onvoldoende op de hoogte is van heel de materie en daardoor te laat actie onderneemt of te passief omgaat met de situatie. Het is heel moeilijk om kinderen uit die negatieve spiraal te krijgen. Het zou zeker en vast zo moeten zijn, maar zolang de kinderen echt continu bij die ene ouder verblijven, denk ik dat het heel moeilijk wordt. Het is heel hard voor kinderen maar één van de enige dingen die echt rust kan bieden, is een gelijkmatig verdeeld verblijf of een omkering van de verblijfsregeling. Het is voor die kinderen heel erg maar ik denk dat dat de enige manier is om te garanderen dat de twee ouders hun rol zullen kunnen spelen in het leven van een kind. Dat gebeurt heel weinig in de praktijk."*

Wat zijn de negatieve aspecten van een disciplinaire aanpak zoals gehanteerd bij de methode-cochem? Wat indien de ouders niet willen meewerken?

Respondent: *"Als de ouders niet willen meewerken, dan zeg ik altijd dat het goed nieuws is. Als ze niet willen meewerken dan hebben we één van de eerste elementen die we kunnen gebruiken. We kunnen dan aantonen dat de andere partij niet open staat voor het multidisciplinaire, omdat ze het gevoel hebben dat ze door de mand gaan vallen. Als ze niet willen meewerken dan denk ik dat het hun ware aard heel snel toont en dat bespaart ons vaak een heel lang proces. Verder als ze wel meewerken is het belangrijk wat we in afwachting daarvan gaan doen. Als een kind wordt betrokken bij zo een multidisciplinaire aanpak en het kind verblijft het merendeel van de tijd bij de ouder die de andere verstoot, dan ga je altijd een heel grote loyaliteit zien van het kind naar die ene ouder. De andere ouder vergeten ze vaak heel snel. Wat ze zich er nog van herinneren is hetgeen de andere ouder tegen hen heeft gezegd. Ik denk dat het zeker een meerwaarde kan hebben maar een rechter gaat dan wel heel kritisch naar het dossier moeten kijken. Hij moet kritisch bepalen wat er in de tussentijd moet gebeuren. Door veel tijd te maken in het begin van een procedure en te luisteren naar de bezorgdheden van de mensen kan het helpen om die inschatting te maken."*

Wordt het kind voldoende gehoord/betrokken in deze methode?

Respondent: *"Ik denk het wel. Ik denk alleen dat er vaak wat meer nood is aan psychologische ondersteuning maar ook daar is er een groot verschil in kwaliteit. Ik denk dat er nood is aan een neutraal platform voor kinderen waar ze hun versie van het verhaal kunnen doen. Als advocaat ben ik een grote voorstander van de transparantie van de verslagen van de gesprekken met de minderjarigen, maar als moeder denk ik dat het beter anoniem zou blijven. Ik denk ook dat het beter zou zijn als een rechter een kind op de inleidingszitting hoort of daarvoor en dat een rechter dan een verslag brengt over hoe ze het gesprek heeft ervaren. Nu heb ik al dossiers geweten waarbij de andere ouder kwaad is en het kind ermee confronteert en dat is natuurlijk ook in de kaarten spelen van de andere ouder."*

Zou het wenselijk zijn om deze methode wettelijk te verankeren? Zo ja, waarom?

Respondent: *"Creativiteit draag ik hoog in het vaandel. Geen enkele situatie is dezelfde. Door zo een methode wettelijk te verankeren ontstaat het risico dat het een mantra wordt en dat iedereen een beetje lui wordt. We zijn dan niet meer in de mogelijkheid om andere dingen te doen als de situatie anders is. Het is niet zo dat het in 99% van de gevallen kan, dat je bij die 1% niet meer moet tussenkomen. Je moet alert zijn en elk dossier opnieuw met een open vizier bekijken. Men moet durven af te wijken van wat je in die 99% van de gevallen doet. Daar loopt het volgens mij fout. Wettelijke verankering, ik denk niet dat het een noodzaak is. Wat wel een noodzaak kan zijn, is dat er meer eensgezindheid moet komen tussen de rechtbanken onderling. Voor ons als advocaten is het moeilijk werken. Kan er gepleit worden op een inleidingszitting? In Hasselt kan het niet, in Gent moet het dan behandeld worden, in Antwerpen kan het maar het is onduidelijk wanneer het kan en hoeveel tijd je krijgt... Heel veel is ook afhankelijk van wie je familierechter is. Het is moeilijk om een goede tactiek te bepalen op voorhand. Minstens moet er beter gecommuniceerd worden over hoe elke rechtbank in het bijzonder werkt. Maak een soort policy en publiceer het online. Geef aan hoe de rechtbank werkt en dan weet iedereen het."*

Heeft u zelf nog zaken toe te voegen?

Respondent: "Neen."

(Gelezen en goedgekeurd)